

ლ. ბოჭორიშვილი, ნ. ბებიაშვილი

ფინანსური აღრიცხვის
საფუძვლები

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ლ. ბოჭორიშვილი, ნ. ბებიაშვილი

ფინანსური აღრიცხვის
საფუძვლები

რეგისტრირებულია სტუ-ს
სარედაქციო-საგამომცემლო
საბჭოს მიერ

თბილისი
2009

წიგნი შეესაბამება სასწავლო დისციპლინის შესაბამის სტანდარტებს და ასახავს ფინანსური აღრიცხვის თეორიის თანამედროვე მიმართულებებს.

სახელმძღვანელოში თანმიმდევრულად შესწავლილია სამეურნეო აღრიცხვის სახეები, მათი მნიშვნელობა ეკონომიკაში; ბუღალტრული აღრიცხვის ობიექტების კლასიფიკაცია; ბუღალტრული აღრიცხვის კონცეფცია, მეთოდები, პრინციპები, ინფორმაციის მომხმარებლები; ფინანსური ანგარიშგების და ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების სტრუქტურული საფუძვლები; ბუღალტრული ანგარიშგების კორესპონდენცია, ბუღალტრული გატარებების სახეები; ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლები.

განხილულია სამეურნეო ფაქტების დოკუმენტირება; ინვენტარიზაციის საკონტროლო და სააღრიცხვო ფუნქციები; სამეურნეო სუბიექტის საქმიანობის ფინანსური შედეგები; სააღრიცხვო ციკლის ეტაპები და აუდიტის საფუძვლები.

წიგნი განკუთვნილია უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტებისათვის, რომლებიც სწავლობენ მენეჯმენტის სპეციალობით, გარდა ამისა გამოადგებათ სხვა სპეციალობის სტუდენტებსაც, როგორც ბაკალავრებს, ასევე მაგისტრანტებს. აგრეთვე სასარგებლო იქნება ფინანსური აღრიცხვის საფუძვლების შესწავლით დაინტერესებული ყველა პირისათვის.

რეცენზენტი რეცენზენტი ასოც. პროფ. კ. გორბატკოვი

© საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2009

ISBN 978-9941-14-356-4

<http://www.gtu.ge/publishinghouse/>

ყველა უფლება დაცულია. ამ წიგნის არც ერთი ნაწილი (იქნება ეს ტექსტი, ფოტო, ილუსტრაცია თუ სხვა) არანაირი ფორმით და საშუალებით (იქნება ეს ელექტრონული თუ მექანიკური), არ შეიძლება გამოყენებულ იქნას გამომცემლის წერილობითი ნებართვის გარეშე.

საავტორო უფლებების დარღვევა ისჯება კანონით.

buRal trul i aRricxva rogorc sainformacio sistema

am TavSi ganxil ul ia Semdegi sakiTxebi:

- sameurneo aRricxvis saxeebi;
- buRal trul i aRricxvis mniSvnel oba da miznebi;
- buRal trul i informaciis momxmarebl ebi;
- buRal trul i aRricxvis saxeebi;
- biznesis organizaciul _samarTI ebrivi formebl;
- buRal tris profesia.

1. sameurneo aRricxvis saxeebi

aRricxva farTod gavrcel ebul i terminia da gamoiyeneboda Soreul warsul Sic. sazogadoebis ganviTarebis aucil ebl obam ganapiroba sameurneo aRricxvis warmoSoba. adami anTa yovel gvar saqmianobaze dakvirvebas Seswavl a-gamoyenebis mizniT, mis raodenobrivi da Tvisobrivi asaxvas aRricxva ewodeba. aRricxva moicavs sazogadoebrivi cxovreblis TiTqmis yvel a mxares, Gganuzoml ad farToa misi masStabi. aRricxvas eqvemdebareba qveynis mosaxl eobis raodenoba, wiariseul i simdidreebi, warmoebul i material uri dovl aTi, sazogadoebaSi momxdari social ur-kul turul i cvl il ebebi, cal keul sawarmoTa qonebis, val debul ebebl, mogebis an zaral is odenoba da sxva mniSvnel ovani maCvenebl ebi. aRricxva dainteresebul pirebs aZl evs maTTvis saWiro informacias. gansakuTrebiT didia aRricxvis roli im movlenebis asaxva-daj gufebis saqmeSi, romelic material uri dovl aTis warmoebasTan da ganawil ebasTan aris dakavSirebul i. saaRricxvo informacia moipoveba sameurneo aRricxvis saSual ebiT. sameurneo saqmianobis procesSi momxdari cvl il ebebl ricxobrivi da Tvisobrivi maxasiaTebl ebiT asaxvas, maTi Seswavl is, gamoyenebis da kontrol is mizniT, sameurneo aRricxva ewodeba.

sameurneo aRricxva warmoadgens sameurneo procesebze dakvirvebis Sedegebis Sesaxeb informaciis Tavmoyris, daj gufebis da gadacemis sistemas, romelic aisaxeba natural ur, SromiT da ful ad sazom erTeul ebSi.

natural ur sazom erTeul ebs miekuTvneba: raodenobis, zomis, wonis da sxv. sazomi erTeul ebi, rogoricaa: kil ogrami, centneri, tona, litri, dekal itri, metri, kil ometri, cal i, wyvil i da a. S.

SromiTi sazomi erTeul ebia: SromadRe, kacdRe, SromasaaTi, kacsaaTi, romel Ta meSveobiT izomeba daxarj ul i Sromis raodenoba da xarisxi, rac Sromis anazRaurebis safuZvel s warmoadgens.

sawarmos sameurneo saqmianobis mTI iani suraTis misaRebad, ZiriTad sazom erTeul ad gamoiyeneba Rirebul ebiTi anu ful adi sazomi erTeul i, vinaidan, SeuZI ebel ia natural ur sazom erTeul ebSi sxvadasxva fizikuri Tvisebebis mqone saganTa ganzogadeba.

sameurneo aRricxva moicavs aRricxvis sam saxes:

1. operatiul -teqnikiuri;
2. statistikuri;
3. buRal trul i.

aRricxvis es saxeebi erTmaneTisgan, sxvadasxva maCvenebl ebiT gansxvavdeba, gamoiyeneben aRricxvis araerTgvarovan meTods, Tumca xSirad erTsa da imave informacias eyrdnobiან da avseben erTmaneTs.

operatiul -teqnikiuri aRricxva sameurneo operaciebs da movl enebს asaxavs maTi moxdeniSTanave, sameurneo saqmianobis ganxorciel eბis procesSive da igi gamoiyeneba sawarmos saqmianobis yovel dRiuri, operatiul i marTvisaTvis. operatiul -teqnikiur aRricxvas winaswar dadgenil i, Camoyal ibebul i meTodi ar gaaCnia, igi martivia, swrafi da swored amitom aris misi maCvenebl ebi xel mZRvanel obisaTvis mniSvnel ovani.

aRricxvis am saxes teqnikiursac uwodeben, radgan monacemebis mopoveba SeiZI eba ara marto xel iT, aramed teqnikiuri saSual ebeბis, mag. mricxvel eბis gamoyeneბiT.

operatiul i aRricxvis informacia gadaicema pirvel adi dokumentebis, tel efonis, tel egrafis, faqsis, el eqtronul i fostis saSual eბiT. igi iyeneბს samive saxis sazom erTeul s, saWi roebis mixedviT, rogorc cal - cal ke, ise erTad. aseTi saxiT aRricxvis dros ar moiTxoveba absol ituri sizuste, igi xSirad miaxl oebiTia da inventarizaciiT zustdeba.

2. buRal trul i aRricxvis mniSvnel oba da miznebi

nebismieri damwyebi biznesmeni da menejeri val debul ia icodes, rom misi saqmianoba ara mar to mogebis miRebisaken unda iyos mimaRTul i, aramed, amavdroul ad mas ekisreba val debul ebebi da aqedan gamomdinare, pasuxis-mgebl oba saxel mwifos, sazogadoebis da daqiravebul i muSakebis winaSe.

warmatebul business ganpirobebs sawarmos organizebl i marTva, romelic iTval iswinebs ara mar to klientebis mozidvas da maTTan patiosnad muSaobas, aramed sakuTari da mozidul i ful adi saxsrebisa da sxva resursebis racional ur gamoyenebas, rac SeuZl ebel ia srul yofil i aRricxvis, kerZod: buRal trul i aRricxvis, codnis gareSe.

buRal trul i aRricxva aris ekonomikuri saqmianobis aRweris, interpretaciisa da efeqtianobis gazomvis xel ovneba. mas xSirad "biznesis enasac" uwodeben, radgan gamoiyeneba biznesis samyarosi, rogorc saqmani informaciis mopovebis da gadacemis saSual eba.

zogadad cnobil ia, rom buRal trul i aRricxva viwro profesional uri saqmianobaa, sinamdvil eSi ki, saqmianobis yvel a sferos Sexeba aqvs aRricxvasTan, rac ganpirobebul ia Tamamedrove real obiT, da aqedan gamomdinare, TiToeul i moqal aqisaTvis aucil ebel ia, gansazRvrul i odonobiT, aRricxvis safuZvl ebisGcodna. buRal trul i aRricxvis codna gansakuTrebiT mniSvnel ovania biznesmenebisa da menejerebisaTvis, raTa miRebul i informaciis safuZvel ze sworad warmarTon TavianTi biznes-saqmianoba.

buRal trul i aRricxvis mizania _ material uri, finansuri, SromiTi, intel eqtual uri resursebis gadanawil eba_gamoyenebis Sesaxeb arsebul i Tu prognozirebadi gadawyvetil ebis asaxva ful ad erTeul ebSi. buRal trul i aRricxvis Sedegad miRebul i informacia, romelic mniSvnel ovania biznesis ori umTavresi miznis misaRwevad, rogoricaa - Semosavl is gazrda da xarjebis Semcireba, advil ad gasagebi saxiT unda iyos wardgenil i sawarmos ganvitarebiT dainteresebul pirTaTvis.

buRal trul i aRricxvis codna aucil ebel ia ara mar to buRal trebi-sTvis, aramed sawarmos xel mZRvanel ebisTvisac, raTa maT SeZl on swori gadawyvetil ebis miReba, anu es aris damakavSirebel i rgol i biznes _saqmianobasa da mmarTvel pirebs Soris.

ბუღალტრული ანგარიშგეგმვის პრინციპების დაცვა და საწარმოს საკმარისობის ფინანსური ანალიზი, ნებისმიერი ბიზნის სფეროსთვის აუცილებელია.

ბუღალტრული ანგარიშგეგმვის ინფორმაციის სისტემა, რომელიც:

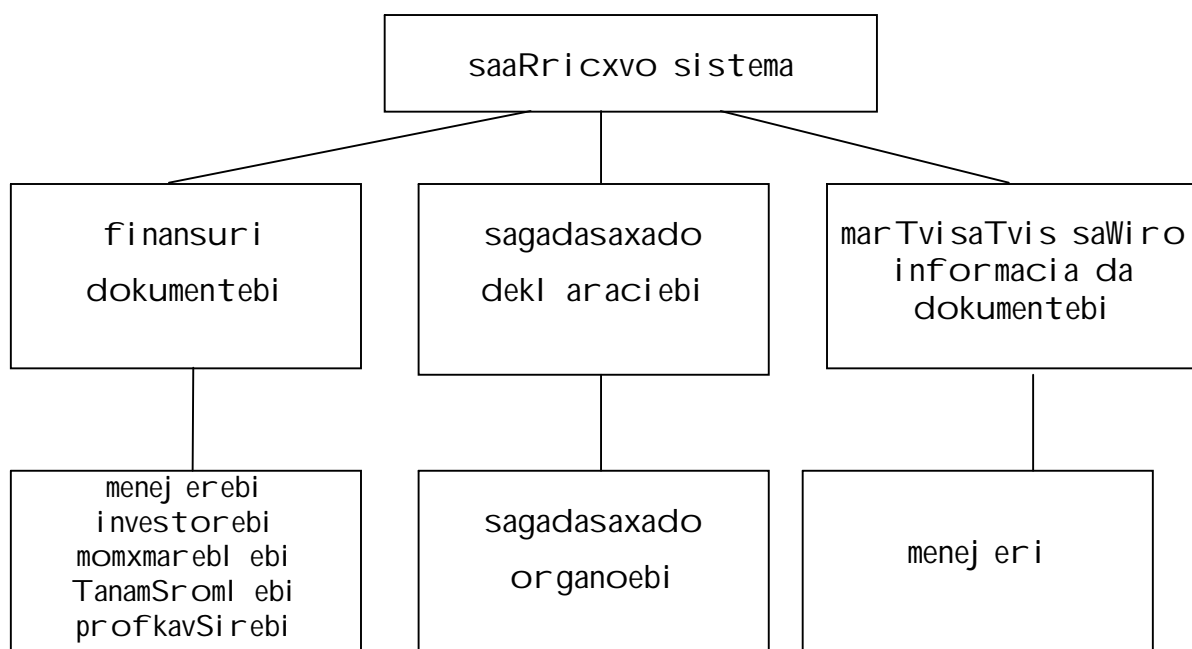
1. მონაცემების რეგისტრაციის (გაწერის) საფუძველზე აწერს ბიზნის საკმარისობას;
2. ამუშავებს მონაცემებს განვლილი პერიოდის მიხედვით, რათა მონაცემები სასარგებლო ინფორმაციად გადაიქცეს;
3. გადამცემს ფინანსურ ინფორმაციას, მოცემული საწარმოს ეკონომიკური მიზნების შესახებ, დაინტერესებულ პირებს.

საწარმოთა საკმარისობის შესახებ მომხმარებლებსათვის გასაგები და მისაღები ინფორმაცია სპეციალური გზით მუშავდება, მის საფუძველზე ადგენენ ფინანსურ ანგარიშგეგმვას. საანგარიშგეგმვით ინფორმაციის დამუშავება ნაშრომული ძირითადი საკმარისობის ანალიზის მიხედვით საანგარიშგეგმვით მონაცემთა გაწერას, კლასიფიკაციას და შეჯამებას.

ანგარიშგეგმვის შედეგად მიიღება სხვადასხვა სახის დოკუმენტაცია: ფინანსური დოკუმენტები, საგანგებო დეკლარაციები და მართვისათვის საჭირო სპეციალური დოკუმენტები.

ფინანსური დოკუმენტები ასახავენ საწარმოს ფინანსურ მიზნების განხორციელებას და დროის გარკვეული პერიოდის განმავლობაში საკმარისობის შედეგებს.

საანგარიშგეგმვით სისტემის შემადგენელი ელემენტები მოყვანილია ცხრილში #1.

ცხრილი #1 საანგარიშგეგმვით სისტემის შემადგენელი ელემენტები

buRal trul i aRricxvis Seswavl a sworad dagegmvis, kontrol isa da miRebul i informaciis Sefasebis saSual ebas iZl eva.

- 1) dagegmva (Planing) _ moicavs Semdegs: miznis dasaxvas, am miznis misaRwevi gzebis moZebnas da saukeTeso al ternativis amorCevas. am etapze buRal terma unda waradginos naTel i angariSi arsebul finansur al ternativebze. dagegmvisTvis mniSvnel ovania informacia mosal odnel i mogebis da ful ad saxsrebze moTxovnil ebis Sesaxeb.
- 2) kontrol i (Kontrol) _ gegmebis faqtiuri Sesrul ebis Semowmebis procesi. sxvagvarad rom vTqvaT, ramdenad Seesabameba moqmedeba dagegmil s. am etapze buRal trisgan moiTxoveba informacia, romelic moicavs faqtiuri danaxarjebis da Semosavl ebis dagegmil Tan Sedarebas.
- 3) Sefaseba (Evaluation) _ gadawyvetil ebis miRebis mTel i sistemis Seswavl a misi gaumj obesebis mizniT. am etapze mniSvnel ovania gavigoT miRweul i iqna Tu ara dasaxul i mizani da Tu ara davadginoT mizezi. gamovl enil i darRvevebis mizezi SeiZl eba iyos arasrul yofil i dagegmva, kontrol i an Tavidanve arasworad arCeul i mizani. SefasebiTi informacia eyrdnoba buRal trul informaciis da aisaxeba wl iur an sxva finansur angariSgebaSi.

3. buRal trul i informaciis momxmarebl ebi

buRal trul i informacia mniSvnel ovania samomavl o gadawyvetil ebis misaRebad. Mmas iyeneben sxvadasxva dainteresebul i pirebi: menej erebi- raTa ufro efeqturad marTon biznesi da aamaRI on miRebul gadawyvetil ebaTa xarisxi, aqcionerebs surT Seafason menej erTa saqmianoba da biznesidan miRebul i an momaval Si misaRebi Semosavl ebi, momwodebl ebs ainteresebs kompaniis SesaZl ebl obebi val is gadaxdis Tval sazrisiT, momxmarebl ebs is, Tu ramdenad saimedoa firmis mier bazarze saqonl is miwodeba, bankebsa da sxva kreditorebs mokle da grZel vadiani sesxis dafarvis, sagadasaxado sistemas sworad gadaxdil i gadasaxadebis gamo, firmis TanamSroml ebs ufl eba aqvT icodnen Tu rogoria maTi organizaciis finansuri mdgomareoba, raTa droul ad miiRon kuTvnil i xel fasebi.

საუბრის საკითხების შესახებ ინფორმაციის დაინტერესებულები პირები შეიძლება ორი ჯგუფად დაიყოს: სიდა და გარე მომხმარებლები.

თავის მხრივ, მომხმარებლები იყოფა ორი ჯგუფად: საუბრის საკითხების უშუალოდ დაინტერესებულ მომხმარებლებს და არაპირდაპირ დაინტერესებულ მომხმარებლებს.

უშუალოდ დაინტერესებულები მომხმარებლები:

- საუბრის მესაკუთრები (აქციონერები, დამფუძნებლები),
- კრედიტორები (რეალური, პოტენციური),
- მომწოდებლები და მიმღებლები,
- საუბრის მუსახელები,
- სახელმწიფო საგანგებო ორგანოები.

არაპირდაპირ დაინტერესებულები მომხმარებლები:

- აუდიტორები,
- ფასიანი ვალდებულებების ბირჟები,
- საფინანსო და სტატისტიკური ორგანოები,
- პროფკავშირები,
- პრესა.

სიდა მომხმარებლები ანუ საუბრის მმართველები საანგარიშგამართლების ინფორმაციის ბაზაზე რეგულარულად სხვადასხვა საუბრობის და ფინანსური ხასიათის გადაწყვეტილებებს, რისთვისაც აუცილებელია დროული, სწორი, სრული და ზუსტი ინფორმაცია, წინასწარდგინებული საუბრობის შედეგების მიხედვით და მიმართული ანგარიშგამართლების კრიზისი.

მენეჯერებისათვის მნიშვნელოვანია: კომპანიის შიდა მოგების კოდები, რატომ დაფასდნენ, რამდენად შესაბამისი იქნება დღევანდელი, აქვს თუ არა კომპანიას საკმარისი ფულადი სახსრები, რომელი პროდუქციაა უფრო მომგებიანი, როგორია გამოცდების პროდუქციის ტვიტრების ება.

გარე მომხმარებლებს, როგორც ვესი, აინტერესებთ უფრო დაბალი სიზუსტის ინფორმაცია, მათი ინტერესების დაკმაყოფილება ხდება ფინანსური ანგარიშგამართლების, სადაც უარყოფითია საუბრის აქტივები და ვალდებულებები, საკუთარი კაპიტალი, გადახდილი დივიდენდები და სხვა.

4. buRal trul i aRricxvis saxeebi

buRal trul i informaciis Sida da gare momxmarebl ebis interesTa Soris sxvaobam safuZvel i daudo finansuri da mmarTvel obiTi aRricxvis gamij vnas da Camoyal ibebas.

finansuri AaRricxva asaxavs firmis saqmianobis mTel process da ZiriTadad aisaxeba finansur angariSebSi. finansuri angariSgebis saSual ebiT Sesazl ebel ia sxvadasxva koeficientebis gamotvl a da amit firmis saqmianobis sakmaod zusti daxasiaTeba. finansuri aRricxvis nawil ia e. w. sagadasaxado aRricxva e.i. kanoniT dadgenil i garkveul i informaciis Segroveba da mis safuZvel ze biuj etSi Casaricxi gadasaxadebis gaangariSeba. Amrigad, finansuri aRricxva mniSvnel ovania Sida da gare momxmarebl ebisatvis.

mmarTvel obiTi (menejerul i) aRricxva finansuri aRricxvisagan gansxvavebit gamiznul ia Sida safirmo moxmarebisaTvis. finansuri aRricxva asaxavs warsuls da ganxilavs firmas, rogorc erT mTlians. mmarTvel obiTi aRricxva ki gancal kevebul ad ganxilavs firmis saqmianobis sxvadasxva sferos. sawarmos xel mZRVanel ebi (menejerebi) Sida informaciis safuZvel ze axdenen sawarmos saqmianobis kontrols da mmarTvel obiTi gadawyvetil ebis miRebas.

bol o dros ufro naTI ad gamoCnda, rom mmarTvel obiTi aRricxva aris xel mZRVanel obis yovel dRiuri saqmianobis ganuyofeli nawili da yvel a gadawyvetil eba aRricxvis monacemebs unda eyrdnobodes.

ZiriTadi gansxvavebebi buRal trul i aRricxvis saxeebs Soris

Sedarebis sfero	finansuri aRricxva	mmarTvel obiTi aRricxva
1.informaciis momxmarebl ebi	gare momxmarebl ebi	sawarmos xel mZRVanel i
2.buRal trul i aRricxvis sistemis tipi	ormagi Caweris sistema	ar izRudeba mxol od ormagi Cawerit, gamoiyeneba yvel aferi rasac moaqvs sargebl oba.

3. Sez Rudvebi	kanonmdebl obi T gaTval iswinebu l i debul ebebi T xel mZRvanel obs	meTodis amorÇevisas xel mZRvanel oben monacemebis miRebis vargisobis da misawvdomobis kriteriumiT
4. sazomi erTeul ebi	ful adi	nebismieri ful adi, natural uri da pirobiTi sazomi erTeul ebi
5. aRricxvis da anal izis ZiriTadi obieqti	sawarmo, rogorc erTi mTI ianoba	sawarmo mTI ianobaSi Tavisi segmentebi T
6. angariSgebis periodul oba	wl iuri, kvaratal uri, yovel Tviuri, damtkicebul i vadebi dan gamomdinare	saWi roebidan da Sida regl amentaciidan gamomdinare
7. obieqturobis xarisxi	mkacri obieqturoba, kontrol i	garkveul i subieqturoba, dagegmvis mi znebi saTvis obieqturi monacemebis gamoyenebis safuZvel ze.

buRal trul i aRricxva es aris informaciis Segrovebis da damuSavebis procesi. damuSavebis sabol oo saxes warmoadgens periodul i angariSgeba. angariSgeba ramodenime ZiriTadi dokumentisagan Sedgeba, romel ic Zal zed mniSvnel ovania finansuri da mmarTvel obiTi aRricxvisaTvis. es dokumentebia: bal ansi, finansuri Sedegebi anu mogeba-zaral is angariSgeba da ful adi saxsrebis moZraobis angariSgeba. bal ansi _ esaa angariSgeba aqtivebisa da val debul ebebis Sesaxeb drois mocemul i momentisaTvis (sabal anso angariSgebis TariRi). TiToeul i aqti da val debul eba garkveul i buRal trul i principebis Sesabamisad fasdeba. aqti aris nebismieri material uri da aramaterial uri saSual ebebi, romel Tac Rirebul eba gaaÇniaT. val debul eba _ sawarmos finansuri val debul ebaa, magal iTad, momwodebl ebis, kreditorebis, an bankis winaSe. angariSgeba mogeba-zaral is Sesaxeb ganazogadebs sawarmos Semosavl ebsa da xarj ebs

drois garkveul i periodis ganmavl obaSi. Tu Semosavl ebi aRemateba xarj ebs, gvaqvs mogeba da piriqiT.

buRal trul i aRricxva saWiro da saval debul oa nebismieri sawarmo-saTvis.

5. biznesis organizaciul _samarTI ebrivi formebi

mewarmeTa Sesaxeb kanonis mixedviT, arsebobs biznesis organizaciis ramodenime organizaciul _samarTI ebrivi forma. M mokl ed davaxasiaToT TiToeul i maTgani da ganvixil oT, ra dadebiTi da uaryofiTi mxareebi gaaCnia maT.

1. individual uri sawarmo

individual uri sawarmo aris erTi piri, rogorc damoukidebel i fizikuri piri samewarmeo saqmianobis mowyobis forma. individual uri sawarmo ar aris iuridiul i piri. igi samewarmeo reestrSi registrirebul i fizikuri piria. individual ur mewarmes aqvs ufl eba buRal trul i aRricxva awarmoos gamartivebul i formiT, rogorc mcire biznesis warmomadgenel s.

2. sol idarul i pasuxismgebl obis sazogadoeba (sps)

sps erT-erTi Zvel i da metad gavrcel ebul i formaa. mas icnobs yvel a qveynis samarTali, ingl isis 1890 wl is kanoni amxanagobaTa Sesaxeb, am sazogadoebas uwodebs _Partnership.

sps aris sazogadoeba, romel Sic ramdenime fizikuri piri erTobl ivad, erTiani safirmo saxel wodebiT, eweva araerTjerad da damoukidebel mewarmeobas da partniorebi sazogadobis val debul ebebi-saTvis kreditorebis winaSe pasuxs ageben rogorc sol idarul i moval eebi _ uSual od, pirdapir, mTel val debul ebebze, SeuzRudavad mTel i Tavisi qonebi T.

3. komandituri sazogadoeba

komanditur sazogadoebas ingl isis 1907 wl is kanoniT ewodeba limited partnership. sazogadoeba, romel Sic ramdenime piri erTobl ivad, erTiani safirmo saxel wodebiT eweva araerTjerad da damoukidebel mewarmeobas aris komandituri sazogadoeba, Tu erTi an ramdenime partnioris pasuxismgebl oba sazogadoebis kreditorebis winaSe gansazRvrul i sagarantio Tanxis gadaxdiT Semoifargl eba (komanditebi), xol o sxva partniorebis pasuxismgebl oba SezRudul i ar aris (personal urad pasuxismgebel i partniorebi – kompl ementarebi).

4. SezRudul i pasuxismgebl obis sazogadoeba (Sps)

Sps-s, rogorc mewarmeTa organizaciis formas, ara aqvs iseTi xangrZl ivi istoria, rogorc sps, ks, an saaqcio sazogadoebas. igi pirvel ad Seiqmna germanul i kanonmdebl obis mier 1892 wel s ise, rom mas istoriul i anal ogi an winamorbedi ar hyol ia. Sps-ebis warmoSoba orma garemoebam ganapiroba: pirvel i, es iyo saaqcio sazogadoebaTa daarsebis rTul i proceduris Secvl a, ufro l liberal uriT. Mmeore, pasuxismgebl obis sakiTxi.

Sps-s Private company Semokl ebiT _ Ltd ewodeba.

sazogadoebas, roml is pasuxismgebl oba sazogadoebis kreditorebis winaSe Semoifargl eba mTel i Tavisi qonebiT, xol o partniorebis pasuxismgebl oba _ sawesdebo kapital Si misi wil is odenobiT, uwodeben SezRudul i pasuxismgebl obis sazogadoeba.

SezRudul i pasuxismgebl obis sazogadoebis sawesdebo kapital is minimal uri odenoba, kanoniT, 2 000 l aria.

5. saaqcio sazogadoeba

yvel a msxvil i firma, rogorc wesi saaqcio sazogadoebis formiT arsebobs. saaqcio sazogadoebebis winamorbedebi j er kidev me-15 saukuneSi warmoiqmna, maTTvis damaxasiaTebel i iyo pasuxismgebl obis SezRudva da wil Ta gadacemis SesaZl ebl oba. Tanamedrove saaqcio sazogadoebebi gaCnda

მე-18 საუკუნის საფრანგეთში. ინგლისურ სამართალში მას Public company ეწოდება.

მეწარმეთა კანონი სააქციო საზოგადოებას ერთ-ერთ ზირითად სამეწარმეო საზოგადოებად მიიჩნევდა განამტკიცებს მისი ლეგალური დანიშნულებები: სააქციო საზოგადოება არის საზოგადოება, რომელსაც აქვს აქციებზე დაყოფილი საწესდებო კაპიტალი.

კანონით, არსებობს შერეული, რომელთაგანაც არის კოოპერატივისა, რომელსაც 50-ზე მეტი პარტნიორია, უნდა გამოეყოფოდნენ მთლიანად სააქციო საზოგადოების ფორმით. სააქციო კაპიტალის მინიმალური ოდენობაა 15 000 ლარი. ერთი აქციის ნომინალური ღირებულება უნდა იყოს ერთი ლარი ან მისი მრავალჯერადი. ნომინალური ღირებულება ეწოდება იმ ღირებულებას, რომლითაც გაიცა აქცია და რეგისტრირებული იქნა საზოგადოების წევრად. გამოსვლილი აქციათა ნომინალური ღირებულების ჯამი შეადგენს საზოგადოების საწესდებო კაპიტალს. აქციების ნომინალური ღირებულება შეიძლება მისი საბაზრო ღირებულებზე მეტი ან ნაკლები იყოს. აქციის ნომინალური ღირებულებზე საბაზრო ღირებულების მეტობის შედეგად შეიძლება მოხდეს საწესდებო კაპიტალის, რომელიც რეზერვების შემადგენელი ნაწილი არ არის. სააქციო საზოგადოების საწესდებო კაპიტალი შეიძლება იყოს და პრივილეგირებული აქციებისაგან შედგება.

6. კოოპერატივი

ისტორიულად კოოპერატივები მე-19 საუკუნის ბოლოს დაიწყო. მათი წარმოშობის ზირითადი მიზეზები იყო ტვიტდამარება. კოოპერატივი არის ჯგუფი, რომელიც საკმარისობაზე დაფუძნებული ან ჯგუფის წევრების განვითარებისა და შემოსავლების გაზრდის მიზნით შეიქმნა საზოგადოება, რომლის ამოცანაა ჯგუფის ინტერესების დაკმაყოფილება და იგი მართული არის, უპირატესად, მოგების მიზნით.

კოოპერატივის კაპიტალი იმდენად მისი წევრების საკმარისი შენატანების საფუძველია. საკმარისი შენატანების ოდენობას განსაზღვრავს კოოპერატივის წესდება.

6. buRal tris profesia

buRal trul ma aRricxvam warmoSva saintereso, SemoqmedebiTi, prestiJul i da kargad anazRaurebadi profesia. am profsiis mcodne pirebi special izirdebian oTx sferoSi:

1. mmarTvel obiTi aRricxva;
2. damoukidebel i buRal trul i aRricxva;
3. sabiuj eto aRricxva;
4. pedagogiuri saqmianoba.

mmarTvel obiTi aRricxvisas (management accounting) buRal teri muSaobs daqiravebiT sxvadasxva sakuTrebis mqone firmaSi. kompaniis saqmianobis farTo da Rrma Seswavi is Semdeg igi iyenebs mmarTvel obiT aRricxvas da did gavl enas axdens im gadawyvetil ebebis miRebaze, roml ebic marTvasTanaa dakavSirebul i. aqedan gamomdinare, mmarTvel ebs aucil ebl ad unda hqondeT buRal trul i an finansuri ganaTI eba.

buRal tris ZiriTadi amocanaa uzrunvel yos firmis xel mZRvanel oba im informaciIT, romel ic aucil ebel ia marTvis sakiTxebis gadasawyvetad. firmis saqmianobis efeqtianobis gaZI ierebisa da datacebis SeCerebisaTvis, buRal trebi val debul ni arian Seqmnan Sida kontrol is sistema. isini monawil ebas Rebul oben momaval i Semosavl ebis dagegmarebaSi, romel ic unda Sedges xarj TaRricxvebze dayrdnobiT.

buRal tris ZiriTad val debul ebebSi Sedis:

- ◆ dokumentebis warmoebis sisworeze Tval yuris devneba;
- ◆ finansuri angariSebis momzadeba;
- ◆ firmis sagadasaxado kanonmdebl obaze kontrol i;

misive moval eobaa Tval yuri adevnos da gaecnos kompiuterul i sistemis ukanasknel damuSavebebs da gamoiyenos isini aRricxvis dros.

mmarTvel obTi aRricxvis mcodne buRal trebs SeuZi iaT daamtkicon Tavianti profesional uri kompetenturoba atestaciis gavl is gziT. mxol od amis Semdeg miiReben kval ifikacias - mmarTvel obiTi aRricxvis saj aro buRal teri (Certified Management Accounting CMA). manamde ki aucil ebl ad unda gaiaron Sesabamisi kursebi da Caabaron ramodenime gamocda, romel ic moiTxovs saWiro profesiul ganaTI ebas.

damoukidebel i buRal trul i saqmianoba (public accounting). am SemTxvevaSi, buRal teri SesaZl ebel ia ar muSaobdes arc erT sawarmosa da dawesebul ebaSi, magram sTavazobs da asrul ebs maT Tavis momsaxureobas. maTi saqmianobis sfero ZiriTadad Semoifargl eba auditorul i SemowmebiTa da konsul taciebis gaweviT saTanado ful adi anazRaurebis safuZvel ze. Tu buRal ters gadawyvetil i aqvs misdios aseT saqmianobas, mas aucil ebl ad unda hqondes dipl omi da serTifikati, rac mosaxl eobas aZl evs xarisxiani da profesional uri momsaxurebis garantias.

sakval ifikacio moTxovnebi:

rogorc ukve aRvniSneT, kval ificiuri saj aro buRal teri unda akmayofil ebdes sakmaod mkacr moTxovnebs. man aucil ebl ad unda Caabaras gamocdebi TeoriaSi, auditSi da sameurneo samarTal Si. agreTve unda hqondes sakmao praqtikul i gamocdil eba.

buRal trul i firmebi (accounting firms). saj aro buRal trebi, iseve rogorc eqimebi da iuristebi gaweul i samsaxuristvis iReben saTanado anazRaurebas. isini erTiandebian an mZl avr buRal trul firmebSi, roml ebic Tavis mxriv iTvl ian asobiT Tanamepatrones da isini TviTonve unda iyvnen saj aro buRal trebi, an kidev upiratesobas mcire firmebSi muSaobas aniWeben, roml ebic SeiZl eba mxol od 1 an 2 adamianisagan Sesdgebodes.

ase, rom buRal tris samuSao saintereso da mraval ferovania, magram bevr siznel esTanacaa dakavSirebul i. buRal teria sakmaod Sromatevadi dargia.

buRal trul i firmebis umravl esoba organizacias ukeTebis special ur qveganyofil ebebs, raTa buRal ters saSual eba hqondes special izacia miiRos buRal teriis ramodenime ZiriTad sferoSi:

1. audit i;
2. dabegvra;
3. mmarTvel obiTi konsul taciebi;
4. mcire firmebis momsaxureba.

audit i. saj aro buRal teris gamorCeul i funqciaa auditorul i Semowmebis Catareba audireba (auditing). am procesis ZiriTadi mizania

finansuri saqmianobis Semowmeba da gamokvl eva. sazogadoeba endoba auditorul saqmianobas, vinaidan maT surT dainaxon ama Tu im sawarmos finansuri angariSis real uri suraTi. yvel a saxel mwifo kompaniam Tu korporaciam, roml ebic iReben sesxebs, unda Caitaron finansuri angariSebisa da sxva dokumentaciis auditorul i Semowmeba. amisaTvis ki unda moiwvion damoukidebel i saj aro buRal teri. am ukanasknel is amocanaa gasces profesional uri auditorul i daskvna imis Sesaxeb, Tu ramdenad emTxveva finansuri angariSebis Sedegebi sawarmos real ur finansur mdgomareobas. auditorma agreTve unda Seamowmos porvel adi dokumantacia; ful adi saSual ebebis naSTi; daadginos sawarmos material uri faseul obebis inventarizaciis utyuaroba; Seamowmos debitorul i daval ianebebi da Sidasameurneo kontrol is sistemis efeqturoba; agreTve darwmunebul i unda iyos, rom angariSgeba dgeba saerTaSoriso standar tebis Sesabamisad.

sabol ood, auditori unda eyrdnobodes sakuTar gamocdil ebas da kompaniis finansur angariSebze daskvnis gakeTebisas unda gamoiCinos keTil sindisiereba, vinaidan maszea damokidebul i ama Tu im bankis, meanabreTa da kreditortTa bedi.

dabegvra. saqmianobis am sferoSi saj aro buRal teri kompaniebsa da moqal aqeebs exmareba kanonis Sesabamisad sagadasaxado dekl araciis momzadebaSi. isini rekomendacias aZl even Taviant kl ientebs, ise dagegmon Tavianti saqmianoba, rom momaval Si Seamciron gadasaxadebis sidide. gamoucdel i buRal teri am yvel afers ver gaumkl avdeba, vinaidan TiTqmis yvel a mmartvel obiTi gadawyvetil eba dakavSirebul ia begarasTan.

mmartvel obiTi konsul taciebi: firmis buRal trul saqmianobaSi udidesi adgili uWiravs mmartvel obiTi konsul taciebis saxis momsaxurebas. sameurneo codnis wyal obiT auditorebs SeuZliaT sasargebl o rcevebis micema. adre maTi samsaxuri mxol od organizaciul i sakiTxebis gadawyvetiT, xarj TaRricxvebis SedgeniTa da TviTRirebul ebis kal kul aciiT Semoifargl eboda. axl a ki maT kompetenciaSi Sedis marketingis probl emebis gadawyveta, personal is daqiraveba da maTTan

muSaoba, maTematikuri da statistikuri model ebis gamoyeneba mmarTvel o-
biTi gadawyvetil ebis miRebis dros da sxva sakiTxebi.

mcire firmebis momsaxureba. (small business services). am tipis momsaxurebisas gaTval iswinebul ia organizaciul i rekomendaciebis gacema, buRal trul i sistemis muSaobis Semowmeba, yovel Tviuri buRal trul i angariSgebis Sedgena, sabanko kreditis miRebaSi daxmarebis gaweva.

sabuj eto aRricxva _ saxel mwifo dawesebul ebebSi, sabuj eto organizaciebSi buRal trebi aucil ebel , mniSvel ovan rgol s warmoadgenen. maT gareSe verc erTi organizacia ver i funqcionirebs.

pedagogiuri moRvaweoba _ buRal trebis momzadeba SemoqmedebiTi da sapatio profesiaa. maTze Zal ian didi moTxovnaa.

kiTxvebi TviTSemowmebisTvis:

1. sameurneo aRricxvis romel i saxeebi aris TqvenTvis cnobil i?
2. daasabuTeT aRricxvis mniSvel oba.
3. raSi mdgomareobs buRal trul i aRricxvis arsi da mniSvel oba?
4. vin arian buRal trul i informaciis momxmarebl ebi?
5. ra gansxvavebaa finansur da menejerul (mmarTvel obiT) aRricxvas Soris?
6. ganmartetD biznesis organizaciis ZiriTadi organizaciul - samarTI ebrivi formebi.
7. ra samuSaos asrul ebs buRal teri?

buRal trul i aRricxvis koncefcia da saaRricxvo pol itika

am TavSi ganxil ul ia Semdegi sakiTxebi:

- buRal trul i aRricxvis koncefcia;
- buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis struqturul i safuZvl ebi;
- finansuri angariSgeba da saaRricxvo pol itika;
- finansuri angariSgebis xarixobrivi maxasiaTebli ebi;
- buRal trul i aRricxvis ZiriTadi principebi.

1. buRal trul i aRricxvis koncefcia

buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso praqtikaSi aRricxvis koncefciaSi igul isxmeba Teoriul i safuZvl ebi, romel ic moicavs buRal trul i aRricxvis ZiriTad principebs da uzrunvel yofs momxmarebl isaTvis finansuri informaciis sargebl ianobas.

sxvadasxva qveynebis buRal trul i aRricxvis sistemaSi, miuxedavad maTi msgavsebisa, garkveul i sxvaoba mainc arsebobs, romel ic ganpirobebul ia mraval i faqtoriT:

- cal keul i qveynebis social ur-ekonomikuri Taviseburebani: ekonomikis marTvis central izebis done, ekonomikis ganvitarebis done, infl aciis done da sxva;
- sxva qveynebtan istoriul ad Camoyal ibebul i pol itikuri urTier-Tobebi;
- sxvaoba sakanonmdebl o sistemaSi;
- qveynis ganaTli ebis done da sxva.

miuxedavad ekonomikur-pol itikuri Taviseburebebisa, SeiZl eba movaxdinoT qveynebis kl asifikacia sabuRal tro aRricxvis model ebis mixedviT. es model i yal ibdeba imis mixedviT, Tu romel kriteriums aviRebT safuZvl ad. erT-erTi kriteriumi SeiZl eba iyos fasiანი qaRal debis bazris ganvitarebis done. aSS-sa da ingli sSi farTod ganvitarebul ia fasiანი qaRal debis bazari, ris gamoc finansuri saxsrebis mozidvis

ZiriTad wyaros warmoadgens mraVal ricxovan aqcionerTa saxsrebi. iseT qveynebSi, rogoricaa mag. germania da iaponia, ramodenime msxvil i banki akmayofil ebs kompaniebis moTxovnas finansur resursebze. aseT qveynebSi SeiniSneba, rom kapital is koncentraciis maRal i done, Sesabamisad buRal trul i angariSgeba, mimarTul ia upirvel es yovl isa am kreditorTa interesebis dasakmayofil ebl ad. iseT qveynebSi, rogoricaa safrangeTi da SvedeTi, ekonomikis marTvaSi did rol s asrul ebs saxel mwifo organoebi, ami tom angariSgebac unificirebul ia.

Tu aRricxva-angariSgebis sistemis kriteriumad aviRebT iuridiul midgomas, aq SeiZl eba gamovyot qveynebis ori jgufi. magal iTad, safrangeTsa da germaniaSi aRricxvis principebi mTl ianad gansazRvrul ia sakanonmdebl o aqtebiT da buRal trul i aRricxva mkacrad eqvemdebareba kanonebs. es principi SeiZl eba ase davaxasiaToT: "SeiZl eba mxol od imis gakeTeba, rac nebadarTul ia kanoniT". sxva qveynebSi, magal iTad aSS-sa da did britaneTSi, aRricxvis sistema agebul ia principze: "yvel aferi SeiZl eba, rac araa akrZal ul i kanoniT". aq aRricxvis da angariSgebis regul irebas axdenen profesional i ekonomistebi, roml ebic Tvl ian, rom mkacri iuridiul i CarCoebi buRal trul aRricxvas nakl eb moqnil sa da operatiul s xdis, rac qveynis ganviTarebas amuxruWebs.

sxvadasxva qveynebis TaviseburebaTa gaTval iswinebiT miRebul ia buRal trul i aRricxvis sami model i:

I. britanul -amerikul i model i. gavrcel ebul ia Semdeg qveynebSi: didi britaneTi, aSS, avstral ia, kanada, indoeTi, israel i, niderl andebi da sxv. am model isaTvis damaxasiaTebel ia:

1. sazogadoebrivi organizaciebis mier aRricxvis regl amentireba;
2. investorebis da kreditorebis moTxovnebze aRricxvis orientireba;
3. fasiani qaRal debis aqtiuri bazris arseboba, rac Tavisufal i saxsrebis brunvis saSual ebas iZl eva;
4. buRal trul i ganaTl ebis maRal i done.

II. kontinental uri model i. gamoiyeneba iseT qveynebSi, rogoricaa: germania, safrangeTi, iaponia, avstria, ital ia, espaneTi, saberZneTi, egvipte da sxva. am qveynebis ekonomika mWi dro damokidebul ebaSia sabanko sistemasa da saxel mwifo interesebTan. am model isTvis damaxasiaTebel ia:

1. biznesis kavSiri bankTan, rogorc ZiriTad kreditorTan;
2. aRricxva-angariSgebis sakanonmdebl o regul ireba, dawvri l ebiTi iuridiul i regl amenti;
3. aRricxva-angariSgebis orientireba saxel mwifo marTvis interesebze;
4. maRal ganviTarebul i makroekonomikuri dagegmareba.

III. samxreT-amerikul i model i, gavr cel ebul ia im qveynebSi, romel Tac aramyari ekonomika aqvT, argentina, brazil ia, peru, Cile da sxva. am model isTvis damaxasiaTebel i niSnebia:

1. saaRricxvo monacemebis permanentul i koreqtireba infl aciis tempidan gamomdinare;
2. saxel mwifos mkacri moTxovnebi kompaniebis da mosaxl eobis Semosavl ebis aRricxvis mimarT;
3. aRricxvianobis unificirebul i meTodebi mkacrad gansazRvrul i pol itikis safuZvel ze.

sxvadasxva qveynebSi arsebul i buRal trul i aRricxvis model ebis daaxl oebas da erTiani buRal trul i aRricxvis standartebis SemuSavebas emsaxureba buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis komiteti (bassk).

buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis komiteti (bassk) daarsda 1973 wel s avstral iis, kanadis, safrangeTis, germaniis, iaponiis, meqsikis, hol andiis, gaerTianebul i samefos, irl andiisa da amerikis SeerTebul i Statebis buRal terTa profesiul organizaciebs Soris dadebul i SeTanxmebis Sedegad. Aamis Semdgom, 1977 wel s bassk-is safuZvel ze Sei qmna buRal terTa saerTaSoriso federacia (bsf). es aris arakomer ciul i, arasamTavrobo, arapol itikuri buRal trul i organizacia. bsf wevroba Tavistavad bassk-is wevrobasac gul isxmobs. 2007 wl isTvis masSi warmodgenil i iyo 108 qveynis 149 wevri organizacia, romel ic aerTianeabda 2 mil ion buRal ters.

sxvadasxva qveynebSi finansuri angariSgebis warmodgeni sas, aucil ebl ad gaiTval iswineba adgil obrivi wesebi. es wesebi moicavs ama Tu im qveyanaSi, maregul irebel i organoebis an buRal terTa organizaciebis mier SemuSavebul buRal trul i aRricxvis standartebis. bassk-is mizania gamosces iseTi standartebi, romel ic misaRebia yvel a qveynisaTvis. swored,

amitom didi mniSvnel oba eniWeba buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis Seswavl as da danergvas saqarTvel oSic,

saqarTvel oSi buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis danergvis, xel Sewyobis mizniT, 1999 wel s saqarTvel os parl amentma miRo kanoni "buRal trul i aRricxvis da angariSgebis regul irebis Sesaxeb", roml is Tanaxmad saqarTvel o aRiarebs buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis.

2001 wl is 1 ianvridan yvel a sawarmo, garda individual uri mewarmeebisa, mcire sawarmoebisa da arakomerციული იურიდიული პირობისა (საზოგადოებრივი ორგანიზაციები), val debul ni arian angariSgeba awarmoon bass-ebis mixedviT.

2. buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis struqturul i safuZvl ebi

msofli os mraval sawarmos Tavisi qveynis gareT arsebul i biznes-interesebidan gamomdinare, xSirad uxdeba gare momxmarebel saTvis finansuri angariSgebis wardgena. Mmiuxedavad qveynebs Soris finansuri aRricxvis msgavsebisa, mainc arsebobs finansuri aRricxvis erovnul i standartebiT gamwveuli, garkveuli sxvaobebi. am gansxvavebul ma faqtorebma gamoiwia finansuri angariSgebis el ementebis (mag., aqtivebi, val debul ebebi, sakuTari kapital i, Semosavl ebi, xarj ebi) ganmartebaTa mraval ferovneba, agreTve finansuri angariSgebis muxl ebis asaxvisa da Sefasebis dros gansxvavebul i kriteriumebis gamoyeneba. igive SeiZl eba iTqvas finansuri angariSgebis moqmedebis sferosa da masze darTul axsna-ganmartebiT Seni Svnebze.

buRal trul i aRricxvis standartebis saerTaSoriso komitetis (bassk) saqmianobis mizania, buRal trul i aRricxvis standartebis harmonizaciis meSveobiT minimumamde daiyvanos finansuri angariSgebis momzadebisa da wardgenis wesebis ganmasxvavebel i faqtorebi. bassk-i Tvl is, rom miznis misaRwevad aucil ebel ia finansuri angariSgebis momxmarebl Ta im interesebis gaTval iswineba, romel ic, finansur informaciaze dayrdnobiT, maT daexmareba swori ekonomikuri gadawyvetil ebis miRebaSi. Ees interesebia:

- 1) gadawvetos rodis iyidos, daitovos an gayidos investirebul i kapital i;
- 2) Seafasos sawarmos xel mZRvanel ebis saqmianoba da pasuxismgebl oba;
- 3) Seafasos, SeuZl ia Tu ara sawarmos uzrunvel yos Tavisi muSakebi xel fasebiTa da sxva saxis daxmarebebiT;
- 4) Seafasos sawarmosaTvis nasesxebi Tanxebis uzrunvel yofa;
- 5) gansazRvros sagadasaxado pol itika;
- 6) gansazRvros gasanawil ebel i mogeba da dividendebi;
- 7) awarmoos erovnul i Semosavl is statistikuri aRricxva;
- 8) daaregul iros sawarmos saqmianoba.

amave dros bassk aRiarebs, rom cal keul i qveynebis mTavrobebs SeuZl iaT am standartebsi garkveul i cvl il ebebis Setana sakuTari interesebidan gamomdinare, ise rom es cvl il ebebi da damatebebi ar ewinaaRmdegebodes sazogadoebis romel ime j gufis interesebs sxva j gufis interesebiTvis upiratesobis miniWebis xarj ze.

buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebi

(2007 wl is mdgomareobiT)

- bass 1 finansuri angariSgebis wardgena
- bass 2 sasaqonl o-material uri faseul obebi
- bass 3 (Secvl il ia bass 27 da bass 28-iT)
- bass 4 (gauqmebul ia)
- bass 5 (Secvl il ia bass 1-iT)
- bass 6 (gauqmebul ia)
- bass 7 ful adi saxsrebi nakadebis angariSgeba
- bass 8 saangariSgebo pol itikis cvl il ebebi. saaRricxvo Sefasebebi da Secdomebi.
- bass 9 (Secvl il ia bass 38-iT)
- bass 10 bal ansis Sedgenis TariRis Semdegi movl enebi
- bass 11 samSenebl o kontraqtebi
- bass 12 mogebi dan gadasaxadebi
- bass 13 (Secvl il ia bass 1-iT)
- bass 14 (gauqmebul ia)

- bass 15 (gauqmebul ia)
- bass 16 ZiriTadi saSual ebebi
- bass 17 ij ara
- bass 18 amonagebi
- bass 19 daqiravebul momuSaveTa gasamrj el oebi
- bass 20 saxel mwifo grantebis buRal trul i aRricxva da saxel mwifo daxmarebis ganmarTEbiTi SeniSvnebi.
- bass 21 ucxouri val utis kursis cvl il ebiT gamowveul i Sedegebi
- bass 22 (gauqmebul ia)
- bass 23 sesxiT sargebl obasTan dakavSirebul i danaxarj ebi
- bass 24 dakavSirebul mxareTa axsna-ganmarTEbebi
- bass 25 (gauqmebul ia)
- bass 26 sapensio uzrunvel yofis programebis buRal trul i aRricxva da angariSgeba
- bass 27 konsol idirebul i da individual uri finansuri angariSgeba
- bass 28 investiciebi mekavSire sawarmoebSi
- bass 29 finansuri angariSgeba hiperinfl aciuri ekonomikis pirobebSi
- bass 30 (gauqmebul ia)
- bass 31 erTobl iv saqmianobaSi monawil eoba
- bass 32 finansuri instrumentebi: wardgena
- bass 33 Semosaval i aqciaze
- bass 34 Sual eduri finansuri angariSgeba
- bass 35 (gauqmebul ia)
- bass 36 aqtivebis gaufasureba
- bass 37 anaricxebi, pirobiTi val debul ebebi da pirobiTi aqtivebi
- bass 38 aramaterial uri aqtivebi
- bass 39 finansuri instrumentebi: aRiareba da Sefaseba
- bass 40 sainvesticio qoneba
- bass 41 sofl is meurneoba

3. finansuri angariSgeba da saaRricxvo pol itika

finansuri angariSgeba aris sawarmos finansuri mdgomareobisa da mis mier ganxorciel ebul i sameurneo operaciebis struqturul ad Camoyal ibebul i finansuri suraTi. finansuri angariSgebis mizania sawarmos finansuri mdgomareobis, misi saqmianobis Sedegebis da ful adi saxsrebis moZraobis Sesaxeb informaciis wardgena, romel ic saWiroa momxmarebel Ta farTo wrisaTvis ekonomikuri gadawyvetil ebebis misaRebad. finansuri angariSgeba aseve gviCvenebs sawarmos xel mZRvanel obis mier, maTTvis mindobil i resursebis marTvis Sedegebs. am mizniT finansur angariSgebaSi mocemul ia Semdegi saxis informacia:

- 1) sawarmos aqtivebi.
- 2) sawarmos val debul ebebi,
- 3) sakuTari kapital i,
- 4) sawarmos Semosavl ebi da danaxarj ebi, mogeba-zaral i.
- 5) sawarmos ful adi saxsrebis moZraoba.

finansur angariSgebaSi asaxul i informacia, mis axsna-ganmar tebiT SeniSvnebSi mocemul informaciasTan erTad, momxmarebel s saSual ebas aZl evs winaswar gansazRvros sawarmos ful adi saxsrebis warmoqmnis real uroba da droul oba.

finansuri angariSgebis momzadeba da misi momxmarebl iTvis wardgena eval ebaT sawarmos direktorTa sabWos an sxva xel mZRvanel organoebis. finansuri angariSgebis srul i paketi moicavs;

- 1) bal ansi,
- 2) mogeba-zaral is uwyisi,
- 3) sawarmos kapital Si momxdari cvl il ebebi,
- 4) ful adi saxsrebis moZraobis uwyisi,
- 5) saaRricxvo pol itika da axsna-ganmar tebiTi SeniSvnebi.

finansur angariSgebas Tan axl avs sawarmos xel mZRvanel obis mier momzadebul i finansuri mimoxil va, romel Sic aRweril ia sawarmos

ფინანსური საკმარისების შეფასების და ზოგადი ფინანსური მდგომარეობის პერიოდული ანგარიშები, ესენია:

a) ფინანსური საკმარისების შეფასების განმარტების მთავარი ფაქტორები, რომელიც მოიცავს საკმარისების გარემო პირობების მომხდარ ცვლილებებს, საკმარისების რეაგირებას ამ ცვლილებების მიმართ და მათი ზემოქმედების შეფასებას საკმარისობაზე, ინვესტიციების სენარცუნებისა და ეფექტიანობის ამართების პოლიტიკას, მათ შორის დივიდენდების პოლიტიკას;

b) საკმარისების დაფინანსების წყაროები, საკმარისების ფუნქციონირებისა და მისი რისკის მართვის პოლიტიკა;

g) საკმარისების სტაბილურობა და რესურსები, რომელთა რეზერვების არაისახება განსაკუთრებით, ბუღალტრული აკრედიტაციის საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით.

მრავალი საკმარისების ფინანსური ანგარიშების გარდა ადგენს სხვა სახის ანგარიშებსაც, მაგალითად, ანგარიშებას ოპერაციის გარემოსა და დამატებითი რეზერვების შესახებ, განსაკუთრებით მაშინ, თუ საკმარისების იმ სფეროებში, სადაც გარემოს ფაქტორი არსებითად ან მომხმარებელთა მნიშვნელოვანი ნაწილი საკმარისების ტანამშრომლებს აკრძებს.

საკრედიტაციო პოლიტიკა

საკმარისების ხელშეწყობის მიზანმიმართულ და განვითარების მიზნით სააკრედიტაციო პოლიტიკა, რომელიც ფინანსური ანგარიშების მიხედვით ინფორმაციას აწვდის საკმარისების მომხმარებელთა მიერ გადაწყვეტილების მისაღებად საუბრობო მოთხოვნებს, აგრეთვე იყოს საიმედო, იმ ტალღის მიხედვით, რომ

- 1) უზრუნველყოს საკმარისების შეფასებისა და ფინანსური მდგომარეობის;
- 2) გამოხატავდეს სამართლიან ოპერაციებსა და მოვლენების ეკონომიკურ არსსა და არა უსაბუნებოდ მათ სამართლიან ფორმას;
- 3) იყოს ნეიტრალი და მიუკერძოებელი;
- 4) იყოს დამოუკიდებელი;
- 5) იყოს სრულიყოფილი ყველა არსებით ასპექტში.

saaRricxvo pol itika aris gansakuTrebul i principebis, safuZvl ebis, wesebis da praqtikul i gamocdil ebis erTobl ioba, romelic gamoiyeneba sawarmoSi finansuri angariSgebis momzadebisa da wardgenis procesSi.

sawarmos xel mZRvanel obam ise unda SearCios da gamoiyenos saaRricxvo pol itika, rom finansuri angariSgeba Seesabamebodes buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis moTxovnebs da bassk-is interpretaciebs.

finansuri angariSgeba unda momzaddes sawarmos funqcionirebadobis principis gaTval iswinebiT da daricxvis meTodis gamoyenebiT.

funqcionirebadi sawarmo. sawarmos finansuri angariSgebis momzadebis procesSi, misma xel mZRvanel obam unda Seafasos, aqvs Tu ara sawarmos saqmianobis gagrZel ebis unari. finansuri angariSgeba unda momzaddes sawarmos funqcionirebadobis principis gaTval iswinebiT, im SemTxvevis garda, rodesac sawarmos xel mZRvanel obas ganzraxul i aqvs sawarmos l ikvidacia an saqmianobis Sewyveta, an Tu ar arsebobs sxvagvarad moqcevis real uri arCevani.

daricxvis meTodi buRal trul aRricxvaSi. sawarmos finansuri angariSgeba unda momzaddes daricxvis meTodis gamoyenebiT, garda ful adi saxsrebis moZraobis Sesaxeb informaciisa. buRal trul aRricxvaSi daricxvis meTodis gamoyenebisas, sameurneo operaciebisa da movl enebis aRiareba da asaxva, buRal trul reestrebsa da finansur angariSgebaSi, xdeba maTi ganxorciel ebisTanave (da ara roca moxdeba ful adi saxsrebisa da misi ekvival entebis Semosvl a an gasvl a).

finansur angariSgebaSi muxl ebis kl asifikacia da wardgenis forma SenarCunebul unda iqnes yovel momdevno saangariSgebo periodSi, garda im SemTxvevisa, roca sawarmos saqmianobis Sinaarsi mniSvnel ovnad icvl eba, an wardgenaSi cvl il eba moiTxoveba buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebiT, an bassk-is rekomendaciebiT.

4. finansuri angariSgebis xarixobrivi maxasiaTebli ebi

finansuri angariSgebis xarixobrivi maxasiaTebli ebi is attributebia, roml ebic finansur angariSgebaSi asaxul informacias gadaaqcevs momxmarebl isaTvis sasargebl o informaciad. es maxasiaTebli ebia: aRqmadoba, Sesabamisoba, saimedoba da Sesadarisoba.

aRqmadoba _ finansur angariSgebaSI gadmocemul i informaciis mniSvnel ovani Rirseba misi advil ad aRqmadobaa. amasTan igul isxmeba, rom momxmarebel s aqvs biznesis, ekonomikuri saqmianobisa da buRal trul i aRricxvis Sesabamisi codna da informaciis miznobrivad Seswavl is survil i.

Sesabamisoba _ imisaTvis rom informacia iyos sasargebl o, igi unda Seesabamebodes momxmarebel Ta ekonomikuri gadawyvetil ebebis misaRebad saWi ro moTxovnebs. informacias maSin gaaCnia Sesabamisobis Tviseba, Tu igi gavl enas axdens momxmarebl is ekonomikur gadawyvetil ebebeze imiT, rom exmareba mas Seafasos sawarmos warsul i, mimdinare da momaval i saqmianoba, an daadasturos an Seasworos adrindel i Sefasebebi.

arsebiToba _ informacia arsebiTia Tu misi gamotoveba an damaxinj eba gavl enas moaxdens momxmarebl is mier finansuri angariSgebis safuZvel ze miRebul ekonomikur gadawyvetil ebebeze. arsebiToba damokidebul ia angariSgebis muxl is an im Secdomis sidideze, romel ic gamowveul ia informaciis gamotovebiT an damaxinj ebiT. amgvarad arsebiToba warmoadgens ufro zRurbl s, vidre pirvel ad xarixobrivi maCvenebl s, roml is Semdegac informacia momxmarebl isaTvis xdeba usargebl o.

saimedoba - informacia sasargebl o rom iyos, is unda iyos saimedo. informacia saimedo, Tu ar Seicavs arsebiT Secdomas da ar aris tendenciuri. amasTan momxmarebel i SeiZl eba endos mas imdenad, ramdenadac srul ad da miukerZoebl ad asaxavs is saqmis real ur viTarebas. informacia SeiZl eba CaiTval os saimedoT Tu samarTli anad asaxavs Sinaarsian, windaxedul , srul da neutral ur informacias.

samarTliani wardgena _ informacia saimedo rom iyos, igi samarTli anad unda asaxavdes yvel a sameurneo operaciasa da movl enas. magal iTad, buRal trul bal ansSi sameurneo operaciebis da movl enebis samarTli ani

asaxvis Sedegia sangariSgebo TariRisaTvis sawarmos bal ansze myofi aqtivebi da kapital i, roml ebic akmayofil eben aRiarebis kriteriუმებს.

Sinaarsis formaze aRmatebul oba - finansur angariSgebaSi warsadgenad gaTval iswinebul i informacia sameurneo operaciebisa da movl enebis Sesaxeb aucil ebel ia aisaxos Sinaarsisa da ekonomikuri real obis, da ara mxol od maTi samarTI ebrivi formis Sesabamisad. sameurneo operaciebisa da movl enebis Sinaarsi yovel Tvis ar Seesabameba mis samarTI ebriv formas. magal iTad, vTqvaT, erTma sawarmom gadasca meores aqtivi sakuTrebis ufl ebiT. magram, xel Sekrul ebis Tanaxmad, pirvel i sawarmo ganagrZobs am aqtivis gamoyenebiT miRebul i ekonomikuri sargebl is nawil is miRebas. aseT pirobebSi aqtivis gayidvis operaciis aRricxva misi samarTI ebrivi formis mixedviT ar iqneba misi namdvil i Sinaarsis Sesabamisi.

neutral oba _ finansur angariSgebaSi arsebul i informacia saimedო iqneba maSin, Tu igi neutral uria. finansuri angariSgeba ar CaiTvl eba neutral urad, Tu masSi asaxul ia winaswar SerCeul i iseTi informacia, romel ic gavl enas moaxdens momxmarebl is gadawyvetil ebebze, da amdenad, gankuTvnil ia winaswarganzraxul i Sedegebis misaRwevad.

windaxedul oba _ finansuri angariSgebis Semdgenl ebma unda gaiTval iswinon is ganusazRvrel i garemoebეbi, roml ebic garduval ad Tan axl avs finansur angariSgebaSi asaxul sameurneo operaciebsa da movl enebis, rogoricაა, magal iTad, moTxovnebis amoReba, manqana-danad-garebis sasargebl o momsaxurebis vadis prognozi, SesaZl o sagarantio pretenziebi da sxva. finansuri angariSgebis momzadebissas amgvari ganusazRvrel i viTarebis asaxva xdeba finansuri angariSgebis SeniSvnebsi maTi xasiaTisa da sididis Sesabamisad da profesional uri windaxედul obis gamoCeniT. ganusazRvrel i viTarebis arakompetenturad SefasebiT an gauTval iswinebl obiT ar unda moxdes aqtivebisa da mogebis gadaWar-bebul i Sefaseba, an xarj ebisa da val debul ebebis Semcireba. aqedan gamomdinare windaxedul obis principis gamoyeneba ar iZl eva, magal iTad, farul i rezervebis an Warbi maragebis Seqmnis ufl ebas. aseve dauSvebel ia aqtivebis, mogebisa da Semosavl ebis ganzrax Semcireba, an xarj ebisa da val debul ebebis gadideba. Tu es moxdeba, finansuri angariSgeba aRar iqneba neutral uri da dakargavs saimedobis xarixs.

sisrul e _ informacia rom iyos saimedo, amisaTvis finansur angariSgebaSi wardgenil i informacia unda iyos srul i arsebiTobisa da Rirebul ebis Tval sazrisiT. informaciis gamotovebam SeiZl eba gamoiwvios saimedobisa da Sesabamisobis xarisxis daqveiTeba.

Sesadarisoba _ finansuri angariSgebis momxmarebel s unda SeeZl os sawarmos sxvadasxva wl ebis saqmianobis Sedareba da Sefaseba sawarmos finansuri mdgomareobisa da misi saqmianobis Sedegebis tendenciebis gansazRvris mizniT. momxmarebel s agreTve unda SeeZl os sxvadasxva sawarmoTa finansuri mdgomareobis, maTi saqmianobis Sedegebis da finansuri mdgomareobis cvl il ebebis fardobiTi Sedareba. amgvarad, msgavsi operaciebis da movl enebis Sefaseba da asaxva unda xdebodes erTidaigive midgomiT mTel i sawarmos masStabiT da arsebobis mTel i periodis ganmavl obaSi; aseve msgavsi saqmianobis sxva sawarmoebTan Tavsebadi meTodebiT.

informaciis Sesabamisobisa da saimedobis SezRudva

droul oba _ Tu finansuri angariSgeba raime mizeziT droul ad ar iqna momzadebul i da wardgenil i, igi kargavs Sesabamisobis Tvisebas. sawarmos xel mZRvanel obas SeiZl eba dasWirdebs gansazRvros Tanafardoba angariSgebis droul obis xarisxsa da informaciis saimedobas Soris. zogjer, informaciis droul ad miwodebis mizniT saWiroa sameurneo operaciebisa da movl enebis aRricxva buRal trul dokumentebSi, vidre cnobil i gaxdeba misi yvel a saWiro aspekti. es aqveTebis informaciis saimedobas da piriqit, dagvianebiT miwodebul i informacia SeiZl eba iyos Zal zed saimedo, magram nakl ebad mniSvnel ovani momxmarebl isaTvis. informaciis saimedobasa da Sesabamisobas Soris optimal uri Tanafardobis ZiriTad kriteriumad aRiarebul ia momxmarebel Ta uzrunvel yofa ekonomikuri gadawyvetil ebebis misaRebad saWiro informaciIT.

Tanafardoba sargebl ianobasa da danaxarj ebs Soris _ informaciis sargebl ianobasa da misi momzadebisaTvis saWiro danaxarj ebs Soris Tanafardobis sakiTxi ara nakl eb mniSvnel ovania, vidre am informaciis cal ke aRebul i romel ime xarisxobrivi maxasiaTebel i. informaciIT miRebul i sargebel i unda aRematebodes misi momzadebisTvis saWiro danaxarj ebs. sargebl isa da danaxarj ebs Sefaseba ZiriTadad xdeba

msj el obis safuZvel ze. ufro metic, aucil ebel i araa danaxarj ebi gaswios momxmarebel ma, visTvisac am informaciis miReba sasargebl oa. informacia SesaZI oa sasargebl o aRmoCndes momxmarebel Ta ufro farTo wrisaTvis, vidre Tavdapirvel ad iyo nagul isxmevi. magal iTad, kreditirebisaTvis samomavl o informaciis miwodebam SesaZI oa Seamciros sawarmos danaxarj ebi sesxebTan dakavSirebiT.

5. buRal trul i aRricxvis ZiriTadi principebi

buRal trul i aRricxvis da finansuri angariSgebis regul ireba xdeba erovnul i kanonmdebl obis an saerTaSoriso standartebis Sesabamisad. finansuri angariSgebis Sedgenis ZiriTadi principebi, daSvebebi, wardgenis wesebi ganxil ul ia "finansuri angariSgebis momzadebis da wardgenis struqturul safuZvl ebSi" (bass) da bass-1-Si "finansuri angariSgebis wardgena".

ZiriTadad miRebul ia Semdegi principebi:

1. ful adi Sefasebis (Money Measurement) _ am principebidan gamomdinare buRal trul i aRricxva sargebl obs mxol od im monacemebiT, roml ebsac ful adi gamosaxul eba gaaCniaT.
2. sawyisi Rirebul ebis anu TviTRirebul ebis (Historic Cost) _ es principi gul isxmobs aRricxvas SeZenis an damzadebis TviTRirebul ebiT da ara misi sabazro Rirebul ebiT.
3. uwyvetobis _ funqcionirebadi sawarmos (Going concern) _ es principi emyareba im mosazrebas, rom sawarmo ifunqcionirebs ganusazRvrel i periodis ganmavl obaSi. sawarmo ganxil eba, rogorc uwyveti sawarmoo procesi, rac niSnavs misi funqcionirebis gagrZel ebas momaval Si. sawarmos ara aqvs gadawyvetil i Tavisi saqmianobis l ikvidirebis an arsebiTi Semcirebis survil i.
4. ormxrivobis (Dual aspect) principi gul isxmobs, rom sawyisi qoneba warmogvidgeba tol obis saxiT, roml is erT mxaresaa saSual ebebi, xol o meore mxares _ maTi warmoqmnis wyaroebi. mas sabal anso tol obas uwodeben. Aqtivebi = val debul ebebi + kapital i
5. sawarmos avtonomiurobis (Business entity) principis Tanaxmad sawarmos angariSebi gamij nul i unda iyos misi damfuZnebl ebis angariSebisagan.

anu sawarmos finansur angariSgebaSi aisaxeba informacia mxol od sawarmos finansuri operaciebis Sesaxeb.

6. sifrTxilis anu konservatizmis (Prudence) principis mixedviT buRal trul i aRricxva ar unda izleodes finansuri mdgomareobis gaumarTlebel optimistur Sefasebas. es principis moicavs or pirobas: qonebis zrdis aRiareba xdeba mxol od maSin, roca igi warmoadgens sruliad gansazRvrul movlenas da qonebis Semcirebis aRiareba xdeba mxol od maSin, roca igi warmoadgens sruliad Sesazlebel movlenas.
7. obieqturobis (Objectivity) principis gulisxmobs, rom finansuri angariSgeba unda iyos Tavisufali subieqturi mdgomisagan da eyrdnobodes obieqtur, Semowmebul monacemebs.
8. realizaciis (Realization) principis, anu daricxvis metodi gulisxmobs, rom Semosavali aRricxuli unda iyos momxmareblisTvis produqtis (momsaxurebis) gadacemis (gagzavnis) momentSi.
9. Sesabamisobis (Matching) principis arsi imaSi mdgomareobs, rom mocemul saangariSgebo periodSi is gasavl ebi warmoadgenen danaxarj ebs, romlebic uzrunvel yofen mocemul periodSi Semosavl ebis miRebas.
10. arsebitobis (Materiality) principis arsi imaSi mdgomareobs, rom aRricxvasi mxedvel obaSi ar miReba araarsebiti faqti. informacia arsebitia Tu misi gamotoveba an damaxinj eba gavl enas moaxdens momxmareblis mier finansuri angariSgebis safuzvel ze miRebul ekonomikur gadawyvetil ebebze.
11. Sesadarisoba _ aRricxvis metodebis ucveloba (Consistency) _ momxmareblis informirebuli unda iyvnen sawarmos mier gamoyenebuli saaRricxvo politiki da Sefasebis metodebis Sesaxeb.

kiTxvebi TviTsemowmebi sTvis

1. ra gansxvavebebia sxvadasxva qveynis buRal trul aRricxvaSi?
2. ra moRvaweobas eweva bassk?
3. ras moicavs sawarmos finansuri angariSgeba?
4. axseniT buRal trul i aRricxvis ZiriTadi principebi?
5. finansuri angariSgebis romel i xarixobrivi maxasiaTebl ebi aris TqvenTvis cnobil i?

buRal trul i aRricxvis organizacia

- buRal trul i aRricxvis meTodi;
- dokumentacia;
- dokumentebis kl asifikacia;
- saaRricxvo registrebi;
- inventarizacia.

1. buRal trul i aRricxvis meTodi

buRal trul i aRricxvis meTodi gul isxmobs im xerxebisa da wesebis erTobl iobas, romel ic uzrunvel yofs aqtivebis, val debul ebebisa da kapital is, aseve sameurneo procesebis urTierTkavSirSi, ful adi sazomi erTeul iT gamosaxvas. am miznisTvis buRal trul i aRricxva iyenebs Semdeg specifikur el ementebis:

- dokumentacia da inventarizacia;
- Sefaseba da kal kul acia;
- angariSTa sistema da ormagi Cawera;
- bal ansi da angariSgeba.

dokumentacia da inventarizacia. buRal trul i aRricxva moiTxovs sawarmos sameurneo saqmianobaSi momxdari yvel a sameurneo operaciis gaformebas saTanado sabuTiT, dokumentiT. dokumenti aris weril obiTi dasturi imisa, rom sameurneo operacia Sedga, dasrul da. winaaRmdeg SemTxvevaSi sameurneo operaciebi buRal trul aRricxvaSi ver aisaxebian.

sameurneo saqmianobaSi xorciel deba mraval i saxis da rogorc wesi, SinaarsiT erTmaneTisagan gansxvavebul i operaciebi. magal iTad, masal ebis da sxva material uri faseul obebis SeZena da maTi gaxarj va warmoebaSi produqciis dasamzadebl ad, sawarmoebSi da organizaciebSi momuSave personal isaTvis xel fasis daricxva, saqonl is an mza produqciis miwodeba kl ientebze, naRdi ful is sal arodan gacema da sal aroSi miReba da sxva operaciebi.

TiToeul i operacia gaformebul i unda iqnes dokumentiT, romel ic erTmaneTisagan iseve gansxvavebul ia rogorc TviT operaciebis Sinaarsi.

buRal trul i aRricxvis monacemebis periodul ad Semowmebis mizniT gamoiyeneba inventarizacia. igi niSnavs drois garkveul i momentisaTvis aqtivebisa da maTi wyaroebis faqtobrivi mdgomareobis dadgenas. inventari-

zaciis dros xdeba aqtivebisa da maTi wyaroebis faqtobrivi naSTebis aRwera da misi Sedareba saaRricxvo CanawerebTan, maTi SesabamisobaSi moyvanis mizniT.

sawarmos ekonomikuri resursebis faqtiuri mdgomareobis dadgenis mizniT drodadro inventarizacias atareben.

inventarizacia warmoadgens ekonomikuri resursebis da val debul ebaTa faqtiuri mdgomareobis, maT Sesaxeb arsebul saaRricxvo CanawerebTa Sedarebis process.

sawarmo val debul ia yovel i saangariSgebo periodis bol os, Seadginos Tavisi qonebisa da val debul ebebis CamonaTval i. aseT CamonaTval s qonebisa da val debul ebaTa dasaxel ebis da Tanxis CvenebiT sainventarizacio aRweril obas uwodeben.

inventarizacia SeiZl eba Catardes sawarmos mTel i qonebis detal uri aRweris gziT an qonebis cal keul i saxeobebis aRweriT (SerCevis gziT). am mxriv ganasxvaveben srul da nawil obriv (SerCeviT) inventarizacias. srul i inventarizaciis monacemebTan maqsimal uri miaxl oebisaTvis SerCeviTi inventarizaciis Catarebisas saWiroa sayovel Taod miRebul i maTematikur-statistikuri meTodebis gamoyeneba.

inventarizaciis Catareba win uZRvis angariSgebis Sedgenas, amitom mas eqvemdebareba material uri da aramaterial uri aqtivebi, moTxovnebi da val debul ebebi.

sainventarizacio aRweril obis Sedgenisas gaiTval iswineba rogorc natural uri, ise Rirebul ebiTi sazomebi. amave dros material ur faseul obaTa Sefasebisas aucil ebel ia umciresi Rirebul ebis (imparitetis) principis gamoyeneba, xol o danarCeni saSual ebebisa da val debul ebebis Sefasebisas ki konservatizmis principis gamoyeneba.

Sefaseba da kal kul acia. aqtivebi, val debul ebebi, kapital i, sameurneo procesebi SeiZl eba buRal trul i aRricxvis mizans warmoadgendes mxol od im SemTxvevaSi, Tu maTi gamosaxva ful adi sazomi erTeul iT, anu Sefaseba SeiZl eba. Sefaseba maCvenebi ebis ganzogadebisa da finansuri Sedegebis gamovl enis saSual ebas iZl eva.

sawarmos sameurneo saqmianobis finansuri Sedegebis gansazRvris mizniT buRal trul i aRricxva gansazRvravs, damzadebul i produqciis TviTRirebul ebas, romelic sawarmos danaxarjebis j amia, gamoxatul i ful adi formiT.

produqciis TviTRirebul ebis gaangariSebis safuZvel ia kal kul acia. produqciis TviTRirebul eba mraVal i saxis xarjisagan Sedegeba, am xarj ebis gamoTvl as TviTRirebul ebis Semadgenel i el ementebis mixedviT TviTRirebul ebis kal kul acia ewodeba.

maSasadame, Sefaseba da kal kul acia xel s uwyobs finansuri Sedegebis gansazRvras da didi mniSvel oba aqvs sawarmos marTvisa da xel mZRvanel obisaTvis, ekonomikuri gadawyvetil ebis misaRebad.

angariSTa sistema da ormagi Cawera. saTanado dokumentebiT gaformebul i operaciebis ukeT asaxvis mizniT, buRal trul i aRricxva iyenebs angariSebs, roml ebSic aRiricxeba saangariSgebo periodis ganmavl obaSi sameurneo operaciebiT gamowveul i nebismieri cvl il eba. magal iTad, masal ebis moZraoba, misi cvl il eba aisaxeba masal ebis angariSSi; naRdi ful is moZraoba _ sal aros angariSSi da a.S. buRal trul aRricxvaSi gamoyenebul i angariSTa sxvadasxva jgufis erTianoba qmnis angariSTa sistemas.

angariSTa sistema buRal trul i aRricxvis meTodia, roml is saSual ebiTac saangariSgebo periodis ganmavl obaSi aisaxeba sameurneo resursebis cvl il ebebi, roml ebic dajgufebul ia erTgvarovani niSnis mixedviT.

sawarmos aqtivebsa da val debul ebebSi sameurneo operaciis safuZvel ze momxdari cvl il ebebi urTierTkavSirSi aisaxeba buRal trul angariSebSi. erTi da igive sameurneo operaciIT gamowveul i cvl il eba erTi da imave TanxiT aisaxeba rogorc aqtivebis, aseve maTi maTi formirebis wyaroebis amsaxvel angariSebSi. magal iTad, bankidan sawarmos sal aroSi miRebul ia 10000 l ari; am operaciis safuZvel ze erTis mxriv sawarmos sal aroSi gaizrdeba Tanxa 10000 l ariT, da meores mxriv, 10000 l ariT Semcirda ful adi saSual ebebi bankSi angariSSworebis angariSze. operaciebis amgvani asaxva xdeba ormagi Caweris safuZvel ze, rac niSnavs sameurneo operaciIT gamowveul i cvl il ebis erTi da igive TanxiT asaxvas, rogorc resursebis ganTavsebis, ise maTi wyaroebis mixedviT, rac warmoadgens buRal trul i aRricxvis meTodis erT-erT umniSvel ovanes el ements.

bal ansi da angariSgeba. buRal trul aRricxvaSi ganzogadebul i monacemebis misaRebad aRricxvis obieqtebSi momxdari cvl il ebebis kontrol isaTvis, gamoiyeneba saaRricxvo Canawerebis ganzogadebis sxvadasxva wesi.

buRal trul angariSgebaSi asaxul i aqtivebis, val debul ebebisa da sakuTari kapital is Tavmoyrisa da dapirispirebis mizniT gamoiyeneba buRal trul i bal ansi.

buRal trul i bal ansi buRal trul i aRricxvis meTodis erT-erTi el ementia, romel ic sawarmos aqtivebs, val debul ebebs da kapital s gamosaxavs drois garkveul i momentisaTvis ful ad sazom erTeul Si.

bal ansis garda, buRal trul i aRricxvis monacemebis ganzogadebisaTvis gamoiyeneba angariSgeba, romel ic drois garkveul monakveTSi Seaj amebis sawarmos saqmianobas da saqmianobis kanonier Sedegebs. igi maCvenebi Ta ganzogadebis gziT, drois garkveul periodSi sawarmos sameurneo saqmianobisa da misi Sedegebis Sefasebis saSual ebas izl eva.

2. dokumentacia

buRal trul aRricxvaSi gamoiyeneba ekonomikuri Sinaarsis mixedviT sxvadasxva operaciebis gasaformebi ad saWiros dokumentebis, sabuTebis mTel sistema, romel sac dokumentacia ewodeba.

dokumentaciis sistema buRal trul i aRricxvis meTodia, roml is saSual ebiT formdeba operaciebis mimdinareoba, aqtivebis, val debul ebebisa da kapital is moZraoba.

sawarmos nebismieri sameurneo operacia aisaxeba saTanado wesiT gaformebul i dokumentiT.

dokumenti aris konkretul i sameurneo operaciis Canaweri, weril obiTi mowmoba momxdari faqtis Sesaxeb.

dokumentebis saxiT saaRricxvo Canawerebi sawarmoSi garkveul i drois manZil ze inaxeba, magal iTad sagadasaxado mizniT aranaki ebi eqvis wl is ganmavl obaSi.

dokumenti sameurneo operaciis Sinaarss asaxavs. igi izl eva informacias sawarmos ekonomikuri resursebis raodenobis, maTi marTvisa da racional uri gamoyenebisaTvis. dokumentebSi asaxul informaciaze dayrdnobiT dgindeba ekonomikuri resursebis uyairaTo xarj vis, angarebis mizniT maTi miTvisebis faqtebi. dokumenti warmoadgens sawarmos val debul ebebisa Tu moTxovnebis dafarvaze kontrol is ganxorciel ebis safuZvel s.

zemoaRniSnul idan gamomdinare dokumentis Sevsebisas gansakuTrebul i sifrTxil ea saWiro, raTa ar moxdes sameurneo faqtebis damaxinj eba.

dokumentebs didi samarTI ebrivi Zal a da iuridiul i datvirTva gaaCniaT.

svadasxva saxis TiToeul dokumentis gaaCnia rekvizitebi. dokumentis aucil ebel i rekvizitebia:

saindentifikacio rekvizitebi:

- sawarmos dasaxel eba,
- dokumentis dasaxel eba
- nomeri,
- Sevsebis TariRi.

Sinaarsis Semcvel i rekvizitebi:

- sawarmos an organizaciis qvedanayofis dasaxel eba,
- Semsrul ebel i pirebis miTiTeba,
- operaciis Sinaarsi,
- sazomi erTeul i.

iuridiul i Zalis amsaxvel i rekvizitebi:

- pasuxismgebel pirTaxel mowerebi,
- xel moweris TariRi,
- beWedi (saWiroebis SemTxvevaSi).

zogierTi dokumenti saxel mwifo uwyebaTa mier SemuSavebel i standartul i formiT aris Seqmnil i, romelic mkacr aRricxvas eqvemdebareba da danomrilia, zogi ki TviT sawarmoSi iqmneba gancxadebis, moxsenebiTi da axsna-ganmar tebiTi baraTebis, brZanebis saxiT.

zogi dokumenti xel iT, zogi ki avtomatizirebul i wesiT ivseba; erT cal ad, ramodenime cal ad, asl is gadamRebi qaRal dis saSual ebiT da aS.

dokumentebi maTi Sinaarsis mixedvit j gufdeba da sistemalizirebul i wesiT Senaxvas eqvemdebareba da garkveul i drois Semdeg arqivSi inaxeba. dokumentis moZraobas misi Seqmnis TariRidan arqivamde, dokumentbrunvas uwodeben. dokumentbrunvis gegma winaswar unda dadgindes _ sad da vis mier gaformdeba dokumenti, ra gzas gaivl is, vis mier iqneba gamoyenebul i, ra dro SeiZl eba dayovndes TiToeul instanciaSi da rod is unda gadaeces arqivs Sesanaxad.

dokumentbrunva moicavs Semdeg stadiებს:

1. dokumentebis Sedgena;
2. dokumentebis miReba buRal teriaSi;
3. dokumentebis damuSaveba;
4. dokumentebis arqivSi Senaxva.

Aaseve mniSvnel ovania informaciis dacviti meqanzmis arseboba. pirvel adi dokumentebis doneze informaciis dacul oba miRweva ramdenime gziT:

- TiTqmis yvel a pirvel adi dokumenti dgeba ramdenime egzempl arad, rac erTis mxriv mosaxerxebel ia momxmareb- l ebisaTvis (TiToeul s Tavisi sakuTari egzempl ari rCeba) da amasTanave informaciis dakargvis riski mcirdeba;
- identifikacia miRweva Sesabamisi saindifikacio rekvizitebis mitiTebit da piradi xel moweris beWedit dadasturebit;
- dasvebul i Secdomebis gasworebis Sesabamisi wesis dacvit;
- yovel i dokumenti Sedgenis an sawarmoSi moxvedris Tanave unda iyos daregistrirebul i, rac niSnavs misi Ziritadi rekvizitebis Setanas special ur Jurnal Si.

3. dokumentebis kl asifikacia

konkretul i sawarmos an organizaciis buRal trul i aRricxvisaTvis mniSvnel ovania buRal trul i dokumentaciis sistemis codna.

qvemoT sqemis saxiT warmodgenil ia dikumentebis kl asifikacia.

daniSnul ebis mixedvit arsebobs: gankargul ebiti, aRsrul ebiti, buRal trul i gaformebis da kombini rebul i dokumentebi.

gankargul ebiTi dokumentebi weril obiTi gankargul ebaa Semsrul ebel pirze, garkveul i sameurneo operaciis Sestrul ebis Sesaxeb. mag. gadaxdis daval eba an Ceki bankidan ful is gamotanaze, mindobil oba sasaqonl o-material ur faseul obaTa miRebaze. gankargul ebiT funqcias es dokumentebi mxol od sawarmos xel mZRvanel is xel moweris da beWdiT dadasturebis Semdeg iZenen.

aRsrul ebiTi dokumentebi adastureben ukve momxdar sameurneo operacias, rac warmoadgens saaRricxvo Canawerebis warmoebis safuZvel s. dokumentTa am j gufs miekuTvneba sasaqonl o zednadebi, masal ebisa da ZiriTadi saSual ebebis miReba-Cabarebis aqtebi, sal aros Semosavl isa da gasavl is orderebi.

buRal trul i gaformebis dokumentebis Sedgena xdeba saaRricxvo CanawerTa sistematizaciis mizniT. aseTi saxis dokumentebi gamoiyeneba sameurneo operaciebis amsaxvel i Canawerebis buRal trul angariSebze ganzogadebisaTvis. mag. amortizaciis daricxvis uwyisi, cnoba social uri anaricxebis gaangariSebis Sesaxeb da sxva.

kombiniirebul i dokumentebi erTdroul ad Seicavs zemoT CamoTvl il i ori an sami j gufis dokumentebis niSnebs. mag. aRsrul ebiTi da buRal trul i gaformebis dokumentebis niSnebs _ saavanso angariSi, gankargul ebiTi da aRsrul ebiTi dokumentebisas _ xel fasis saangariSsworebo-sagadasaxado uwyisi; gankargul ebiTi, aRsrul ebiTi da buRal trul i gaformebisas _ sal aros gasavl is orderi da a.S.

sameurneo operaciebis ganzogadebis xarixxis mixedviT dokumentebis hyofen pirvel ad da meorad (naerT) dokumentebad.

pirvel adi dokumentebi asaxaven cal keul i sameurneo operaciis moxdenis faqts. aseTi dokumentebia: miReba-Cabarebis aqtebi, sasaqonl o zednadebebi, sal aros Semosavl isa da gasavl is orderebi.

meoradi (naerTi) dokumentebi dgeba pirvel adi dokumentebis safuZvel ze da ganzogadebs pirvel adi dokumentebis monacemebs. mag. sal aros angariSgeba, romel ic dgeba sal aros Semosavl isa da gasavl is orderebis safuZvel ze; saavanso angariSi, romel ic dgeba samgzavro bil eTebis, sastumros qviTaris da sxva pirvel adi dokumentebis safuZvel ze.

sameurneo faqtebis asaxvis wesis mixedviT dokumentebi iyofa erTjerad da magrovebel dokumentebad.

erTjeradi dokumentebi gamoiyeneba erTi sameurneo faqtis gaformebisaTvis. mag. sal aros Semosavl is orderi, sal aros gasavl is orderi.

magrovebeli dokumentebi gamoiyeneba ramdenime erTgvarovani da periodul ad ganmeorebadi sameurneo faqtebis asasaxavad. mag. samuSao ganrigebi.

Sedgenis adgil is mixedviT dokumentebi iyofa Sida da gare dokumentebad.

Sida dokumentebi mocemul sawarmoSi Sedgenil i dokumentebia. maT miekuTvneba: sal aros Semosavl isa da gasavl is orderebi, material ur faseul obaTa miRebis aqtebi, xel fasis uwyisebi da sxva.

gare dokumentebia sawarmoSi garedan miRebul i dokumentebi, mag. momwodebl is mier gamogzavnil i angariS-faqtura, amonaweri sabanko angariSidan da sxva.

sameurneo faqtebis Sinaarsis mixedviT dokumentebi iyofa: material uri, aramaterial uri, ful adi saSual ebebis, angariSsworebaTa amsaxvel i dokumentebi.

material ur saSual ebaTa amsaxvel i dokumentebia: ZiriTadi saSual ebebis, sasaqonl o-material uri faseul obebis amsaxvel i dokumentebi. kerZod, ZiriTad saSual ebaTa miRebisa da l ikvidaciis aqtebi, sasaqonl o zednadebebi da sxva.

aramaterial uri aqtebis amsaxvel i dokumentebia l icenziebis, patentebis, koncesiebis miRebisa da gadacemis aqtebi da sxva.

ful adi saSual ebebis amsaxvel i dokumentebi gviCveneben sal aroSi arsebul i naRdi ful isa da sabanko angariSebze ful is moZraobas. maT miekuTvneba sal aros Semosavl is da gasavl is orderebi, amonawerebi angariSsworebis angariSidan da sxva.

saangariSsworebo dokumentebSi aisaxeba sameurneo subieqtebTan, TanamSroml ebTan angariSsworebaTa amsaxvel i dokumentebi. mag. xel fasis uwyisebi, gadaxdis daval ebebi da sxva.

magal iTis saxiT wamogidgenT ful adi saSual ebebis amsaxvel dokumentebis:

sal aroSi naRdi ful is miReba xorciel deba mxol od sal aros Semosavl is orderis safuZvel ze. orders gaaCnia ori mxare - uSual od sal aros Semosavl is orderi da sal aros Semosavl is orderis qviTari. SuaSi Camosaxev xazze ismeba sazogadoebis beWedi. sal aros Semosavl is orderi gaxeve Camosaxev xazze, marcxena mxare rCeba organizaciaSi, marj vena mxare, wodebul i sal aros Semosavl is orderis `qviTari-, gaicema ful is Semomtanze, rogorc Tanxis Semotanis damadasturebel i dokumenti.

bankidan sal aroSi naRdi ful is gamosatanad gamoiyeneba Cekis. Cekis Sevseba unda moxdes uSecdomoT radgan igi mkacri aRricxvis dokumentia. CekSi aRiniSneba bankidan ful is gamomtanis vinaoba, misi pirovnebis damadasturebel i saregistracio monacemebi, Tanxa sityvierad da cifrit. Cekis meore gverdze mieTiteba bankidan gamosatani Tanxis daniSnul eba. Ceks xel sawers sawarmos direktori da mTavari buRal teri, aucil ebel ia beWedit dadastureba. CekTan erTad ivseba Cekis yua, romel Sic igive monacemebi Caiwereba, rac CekSi. Cekis yua rCeba saCeko wignakSi.

unaRdo angariSsworebisaTvis, magal iTad sawarmos sabanko angariSidan nebismieri daniSnul ebis gadaricxvebisaTvis gamoiyeneba sagadasaxado daval eba. es dokumenti warmoadgens daval ebas bankisadmi, raTa bankma daval ebaSi aRniSnul i Tanxa Camoveros sawarmos angariSidan da gadauricxos Sesabamis mimRebs, romel ic miTitebul ia sagadasaxado daval ebaSi.

sal arodan naRdi ful is gacema formdeba sal aros gasavl is orderiT. sal aros gasavl is orderi warmoadgens brZanebas mol arisadmi, sal arodan ful adi saSual ebebis gacemaze.

sal aros gasavl is orderi # 25

Sps`stil i~

sawar mo, organi zacia

rixcvi	Tve
10	ianvari

Ddok.	Mmakorespondentebel i angari Si	anal izuri aRricxvis kodi	Tanxa	Mmi znobrivi aRni Snul ebis kodi
25	1410 001		500	

Ggaeces ----- g.ServaSi Zeze-----

Gvvari, saxel i

gankargul eba ful is gacemaze

safuZvel i:-----

Tanxa -----xuTasi l ari-----

si tyvierad

danar TiEE -----

xel mZRvanel iE 0quTaTel aZe mTavari buRal teri _ xviCia

(xel mower a)

(xel mower a)

xuTasi l ari

mi vi Re -----

Tanxa si tyvierad

10-----ianvars---2006 w.

xel mower a

ServaSeZe

mimRebi piris damadasturebel i sabuTi

Ddokumentis saxel wodeba, nomeri,TariRi da gacemis adgil i

G

gasca mol arem _____

(xel mower a)

rogorc zemoT aRvniSneT, sal arodan ful is gacema formdeba sal aros gasavl is orderiT, romel sac gasacemi Tanxis daniSnul ebis damadasturebel i dokumenti unda daerTos. magal iTad, xel fasis gacemis as _ xel fasis uwyisi, xol o sxva ganacemebis SemTxvevaSi mimdinare saWiroebisaTvis, naRdi ful i sal arodan gaicema saqveangariSod, xel mZRvanel is nebarTvis an gankargul ebis safuZvel ze. gankargul ebis

savaraudo forma mocemul ia qvemoT, rogorc vxedavT sabuTi Seicavs informacias Tanxis gamoyenebis vadis Sesaxeb, roml is mixedviTac Tanxis mimRebi (angariSval debul i) piri val debul ia 5 dRis vadaSi Caabaros angariSi buRal teriaSi da gamouyenebel i Tanxis naSTi daabrunos sal aroSi.

Sps `stil is-
buRal ters

2006 w `10--ianvari

gankargul eba # 2

gaeciT ----- g.ServaSiZe ----- ze
(gvari, saxel i)
-----xuTasi----- I ari
(Tanxa si tyvierad)
5 dRis vadiT , daniSnul eba: *sameurneo xarj ebze*

Sps `stil is-
direqtori

quTaTel aZe / g.quTaTel aZe /

xel fasis gacemis uwyisis saSual ebiT xdeba personal Tan angariSsworeba. am dokumentSi mocemul ia daricxul i xel fasi dakavebebi xel fasidan da xel ze misaRebi Tanxa. qvemoT mocemul ia xel fasis uwyisis nimuSi.

buRal teriaSi miRebul i yvel a dokumenti unda Semowmdes da saTanado wesiT damuSavdes. pirvel rigSi, dokumentebis Semowmeba xdeba gaformebis sisworis, anu rekvizitebisa da pasuxismgebel pirTa xel moweris, mxriv. Semdeg dokumenti mowmdeba Sinaarsobrivad, anu ramdenad kanonieria dokumentSi asaxul i operacia da sabol ood ariTmetikul ad. aRmoCenil i uzustobebi Sesasworebl ad ubrundeba mis Cambarebel s. dokumentis yovel mxrivi Semowmebis Semdeg xdeba buRal trul i damuSaveba.

Sps `stil i~

ganyofil eba: _____ administracia

xel fasis uwyisi #1

Tve *ianvari* 2006 wel i

#	gvari, saxel i	Tanamdeboba	daricxul ia		sul daricxul ia	saSemosavl o 12%		sul dakaveba	xel ze gasacemi	xel mowera
			xel fasi	sxva ganacemebi		dakaveba	ukan dabruneba			
1	quTaTel aZe g.	direqtori	500		500	60		60	440	
2	goguaZe v.	direqtoris moadgile	450		450	54		54	396	
3	l omsaZe m.	mTavari inJineri	400		400	48		48	352	
4	xviCia n.	mTavari buRal teri	400		400	48		48	352	
5	ServaSiZe g.	mommaragebel i	400		400	48		48	352	
6	qoqraSvil i T.	teqnikuri.zed. samsax.ufrosi	350		350	42		42	308	
7	mWedl iZe b.	kadrebis inspeqtori	300		300	36		36	264	
8	CaCava d.	mol are	250		250	30		30	220	
9	Wedial .	daml agebel i	200		200	24		24	176	
sul daricxul ia			3250	0	3250	390	0	390	2860	

general uri direqtori: _____

mTavari buRal teri: _____

sul gacemul ia : ori aTas rvaas samoci l ari

4. სააკრედიტაციო რეგისტრები

მომხდარი ოპერაციების დოკუმენტალურად გაფორმების შემდეგ უნდა მოხდეს შესამისი ბუღალტრული გაფორმება, შემდგომი დამუშავება, რა ჩინი სწავს უკვე მომხდარი, დოკუმენტების ასახული ოპერაციების მიმართ ორმაგი ბაუერის პრინციპის გამოყენებას, გატარებას კონკრეტული ანგარიშების დებსა და კრედიტის. ამ მიზნით ბანკები კეთდება შესამისი ფორმის და მოხაზულობის დავტრების, უწყობის, რომლებსაც ბუღალტრული რეგისტრები ეწოდება.

საკრედიტაციო რეგისტრებს აკრედიტაციის დიდი მნიშვნელობა აქვს, რეზოდ, მათი სასაუბრეობის დაბალი არა მარტო ერთგვაროვანი ოპერაციების დაჯგუფება, არამედ ხელს უწყობს დოკუმენტების დაცვის კონტროლს. გარდა ამისა სააკრედიტაციო რეგისტრების მონაცემებით დაბალი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსათვის ბალანსის და ანგარიშგების სხვა ფორმების მომზადება.

ბუღალტრული აკრედიტაციის გამოყენების რეგისტრები მრავალგვარია და ისინი ერთმანეთისგან განსხვავდებიან თავიანთი ფორმითა და სინარსით.

ქვემოთ მოცემულ სააკრედიტაციო რეგისტრების კლასიფიკაცია სხვადასხვანის მიხედვით:

საკრედიტაციო რეგისტრების კლასიფიკაცია

ფორმის მიხედვით	ვიგნები	მთავარი ვიგნი სალაროს ვიგნი
	ბარათები	ანალიზური აკრედიტაციის ბარათები
	კალკულირების	ჟურნალ-ორდერი
დანიშნულების მიხედვით	კონტროლი	სარეგისტრაციო ჟურნალი და სხვ. ოპერაციების სარეგისტრაციო ჟურნალი
	სისტემური	მთავარი ვიგნი ანალიზური ანგარიშები
	კომბინირებული	ჟურნალ-ორდერი
სინარსის მიხედვით	სინთეზური	სარეგისტრაციო ჟურნალი, მთავარი ვიგნი და სხვ.
	ანალიზური	ანალიზური აკრედიტაციის ბარათები

garegnul i formis mixedviT ganasxvaveben Semdegi saxis registrebs: wignebi (davTrebi), baraTebi, Tavisufal i furcl ebi.

garda amisa Tanamedrove pirobebSi gamoiyeneba saaRricxvo cxril ebi, roml ebic Seqmnil ia da gamoiyeneba kompiuterul i teqnkis meSveobiT.

special uri moxazul obis, danomril i, akinZul i da zonargayril i furcl ebia, romel ic dasaTaurebul ia sawarmos dasaxel ebiT. igi, bol o furcel ze gverdebis raodenobis miTiTebiT, direqtorisa da mTavari buRal tris xel moweriT, beWdiT il uqeba. wignebi (davTrebi) gankuTvnil ia gansazRvrul i periodis operaciebis registraciisaTvis. aseTia magal iTad, sal aros wigni.

baraTebi Txel i muyaosgan damzadebul i bl ankebia, roml ebzec special uri cxril ebia daxazul i. baraTebi inaxeba yuTebSi, roml ebsac kartoTekas uwodeben.

furcl ebic baraTebis msgavsad warmoadgens special uri moxazul obis cxril ebs, magram maTgan ganasxvavebiT furcl ebi didi formatisaa da meti informacia iyris Tavs. furcl ebi gamoiyeneba amortizaciis gasaangariSeb- l ad, xel fasis gaagariSebisa da daricxvisaTvis da a. S.

daniSnul ebis mixedviT ganasxvaveben: qronol ogiur, sistemur da kombiniirebul registrebs.

qronol ogiur registrebSi operaciebi registrirdeba qronol ogiurad, anu maTi moxdenis TariRis mixedviT. aseTia magal iTad saregistracio Jurnal i, sal aros wigni. am saxis registrebis gamoyenebas didi sakontrol o mniSvnel oba aqvs.

sistemur registrebSi sameurneo faqtebi j gufdeba aRricxvis obieqtebis mixedviT.

kombiniirebul registrebSi gaerTianebul ia qronol ogiuri da sistemuri aRricxvis niSnebi. aseTia mTavari wigni, romel Sic erTdoul ad warmoebs qronol ogiuri da sistemuri aRricxva.

Canawerebis ganzogadebis xarixis mixedviT ganasxvaveben sinTezur da anal izur registrebs.

sinTezur registrSi operaciebi iwereba daj gufebul ad, mxol od ful ad sazomSi. sinTezuri aRricxvis registrebia: Jurnal ebi, mTavari wigni.

anal izuri registrebis daniSnul ebaa detal uri aRricxva. aseT registrebSi iwereba: Tari Ri, teqsti, zomis erTeul i, raodenoba, erTeul is fasi, Tanxebis j ami, agreTve mieTiTeba operaciis Sinaarsi. anal izuri registris magal iTia masal ebis raodenobrivi aRricxvis baraTebi.

Semadgenlobis mixedviT registrebs yofen erTgverdian da orgverdian registrebad.

moxazul obis mixedviT ganasxvaveben cxril isebur da Wadrakul registrebs.

buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis mixedviT sameurneo operaciebi finansur angariSgebaSi Caiwereba Semdegi TanmimdevrobiT:

operaciebi → Jurnal ebi → mTavari wigni → finansuri angariSgeba

am sqemis pirveli etapi gul isxmobis operaciis asaxvas pirvel ad dokumentebSi.

pirvel ad dokumentebSi Tavmoyrili informacia saaRricxvo registrebSi gadadis, roml ebic saerTaSoriso praqtikaSi Jurnal ebis, anu pirvandel i Canawerebis wignebis saxiTaa cnobili. am Jurnal ebSi xdeba sxvadasxva saxis operaciebis Tavdapiirveli registracia.

Jurnal ebSi informacia j gufdeba, xolo Semdeg daj gufebul i monacemebi gadadis sabuRal tro wignebis angariSebze, sakontrol o angariSebis CaTvl iT.

pirvandel i Canawerebis Jurnal ebs warmoadgens: Sesyidvebis Jurnal i, Sesyidul i saqonl is dabrunebis Jurnal i, gayidvebis Jurnal i, gayidul i saqonl is dabrunebis Jurnal i, fuladi saSual ebebis (sal aros wigni), mcire sal aros wigni, Jurnal i.

Tanamedrove pirobebSi farTod gamoiyeneba kompiuterul i programebi. am dros adgenen ramdenime Jurnal s, an erT mTavar Jurnal s. am Jurnal ebis monacemTa daj gufebisa da daj amebis safuZvel ze dgeba mTavari sabuRal tro wignis angariSebi. am ukanasknel is safuZvel ze sacdel i bal ansi, bol os ki angariSgeba mogeba-zaral is Sesaxeb da bal ansi.

Tval saCi noebisaTvis mogvyavs ramdenime saxis Jurnal is ni muSi.:

operaciebis saregistracio Jurnal i

#	ETari Ri	aRwera (sameurneo operaciis Sinaarsi)	mini Sneba gatarebaze	Tanxa	
				debeti	debeti

real izaciis Jurnal i

Tari Ri		myidvel ebi	a/f seria, #	mini Sneba gatarebaze	debeti	kredit i	
Tve	ricxvi				moTxovna mi wodebi dan	gadasaxdel i dRg	real izacia

Sesyidvebis Jurnal i

Tari Ri	momwodebl ebi	a/f seria, #	mi wodebis pi robebi	Tanxa	debeti				gadax dili dRg
				kredi ti					

ფულადი საშუალებების გასვლის ჟურნალი

თარიღი	საბანო №	ფული მის მიმღებ ანგარიშზე	ანგარიში	მინის ბაზა	ტანჯა	კრედიტი			დებიტი				
						ფასდაბალი	ანგარიში	ანგარიში	მოთხოვნა	რეალიზაცია	ანგარიში	ანგარიში	

5. ინვენარიზაცია

ბუღალტრული დოკუმენტები უკვე დასრულებულია და ასახავენ საშუალებების მდგომარეობას და მისი შედეგებს, თუმცა ზოგიერთ აკრედიტაციის მონაცემებს არ შესაბამისობაშია სინამდვილეს. ასეთი უკონტროლო მიზეზები შეიძლება იყოს:

- ◆ სწავლის პროცესის სასაწყობო-მასალური ფაზის ბუნებრივი დანაკარგები, რაც შეიძლება გამოიწვიოს მაგ. ტემპერატურის ცვლილებამ, ბუნებრივმა გაფუჭებამ და სხვა მიზეზებმა, რომლებიც მიმდინარე აკრედიტაციის დოკუმენტებზე გამოიხატება არ ეკონტროლებიან;
- ◆ სწავლის ადგილებიდან ფაზის ობიექტების მიხედვით – გაცემის დასრულებული შედეგები, რის შედეგადაც შეიძლება არმოცნობის ვალდებულება და დასრულება;
- ◆ შეიძლება დასრულებული იყოს შედეგები აკრედიტაციის პირველად დოკუმენტების, არასწორი არტიკული გაანგარიშების შედეგად.

ფინანსური აკრედიტაციის მონაცემების ფაქტურის მდგომარეობასთან შესაბამისობაში მოყვანა ინვენარიზაციის გზით ხდება.

ინვენარიზაციის დასრულება საშუალოდ ხდება წლის ბოლოს, მასალური საშუალებების მიხედვით შეცვლის, კონტროლის პირდაპირი, იურიდიული გაცემის, გაყიდვის დროს, ფაზის ობიექტების, გაყიდვის დროს ან სტიქიური უბედურების შემთხვევაში.

ბუღალტრული აკრედიტაციის საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით დასრულებულია ფაზის ობიექტის აკრედიტაციის პერიოდის მართვა, რომელიც ფაზის ობიექტის უწყვეტი აკრედიტაციის აუდიტის ობიექტის გამოცხადებას.

ganasxvaveben inventarizaciis ramdenime saxes. inventarizacia SeiZl eba iyos srul i da nawil obrivi.

srul i inventarizacia moicavs sawarmos resursebs srul ad. srul i inventarizacia tardeba wel iwadSi erTxel mainc, wl iuri finansuri angariSgebis momzadebis win.

nawil obrivi inventarizacia moicavs sawarmos resursebis mxol od nawil s, mag. mxol od ful ad saSual ebebs, an mxol od mza produqcias da a. S, da igi tardeba saWiroebis SemTxvevaSi.

Catarebis drois mixedviT inventarizacia SeiZl eba iyos: periodul i, uecari, saswrafo.

periodul i inventarizacia tardeba gansazRvrul drois monakveTSi. mag. yovel Tviurad, yovel dekadurad.

uecari inventarizacia tardeba material urad pasuxismgebel i pirebis keTil sindisierEBis Semowmebis mizniT.

saswrafo inventarizacia tardeba saswrafo SemTxvevis gamo, mag. material urad pasuxismgebel i piri Secvl isas da a.S.

inventarizaciis Casatarebl ad sawarmos xel mZRvanel is mier gamoiyofa komisia, ganisazRvrebA inventarizaciis obieqti da Catarebis vadebi. komisiis Semadgenl obaSi unda Sediodnen Sesabamisi samsaxurebis warmomadgenl ebi da sawarmos mTavari buRal teri. rogorc wesi, inventarizacia unda Catardes Tvis pirvel i ricxvisaTvis, riTac advil deba inventarizaciit gamovl enil i faqtobrivi naSTebis Sedareba saaRricxvo monacemebTan. inventarizaciis dawyebamde xdeba material ur faseul obaTa daxarisxeba-dal ageba. unda damTavrdes Semosaval -gasavl is amsaxvel i yvel a dokumentis damuSaveba da asaxva aRricxvaSi, gamoyvanil unda iqnes naSTebi inventarizaciis dawyebis dRisTvis.

komisiis mier muSaobis dawyebamde mowmdeba sawarmos saTavsoebi, sadac inaxeba material uri faseul obani, iketeba da il uqeba Semosavl el -gasavl el ebi. material urad pasuxismgebel i piri komisiis abarebs xel weril s, ritac adasturebs, rom material ur faseul obaTa moZraobis amsaxvel i yvel a dokumenti Cabarebul i aqvs buRal teriaSi. inventarizacia tardeba faseul obaTa Senaxvis adgil ebi mixedviT material urad pasuxismgebel i pirebis TandaswrebiT. komisia awarmoebs material ur faseul obaTa daTvl as, awonvas, azomvas da Sedegebi Seaqvs sainven-

tarizacio aRweril obaSi, sadac miTiTebul ia material ur faseul obaTa dasaxel eba, sazomi erTeul i da Tanxa.

sainventarizacio aRweril oba or egzempl arad ivseba da komisiis wevrebis mier xel mowerl i gadaecema buRal terias faseul obaTa faqtiuri naSTebis saaRricxvo CanawerebTan Sedarebis mizniT. Sedgeba Sedarebis uwyisi da naSTebis Soris sxvaoba, aseTis arsebobis SemTxvevaSi, ganixil eba komisiis mier. sainventarizacio komisia TiToeul sxvaobaze iRebs weril obiT axsna-ganmartebas pasuxismgebel i pirebisgan, ganixil avs mizezebs da Semoaqvs winadadebebi SemdgomSi maTi aRmofxvris mizniT.

magal iTis saxiT warmogidgenT sasaqnl o – material uri maragebis sainventarizacio uwyiss.

sasaqnl o-material uri maragebis sainventarizacio uwyisi #2

inventarizacia daiwo 200—wl is 15 ianvars,

danTavrda 200 – wl is 31 ianvars

inventarizaci iT dadginda:

#	nomenklaturuli #	sasaqnl o-material uri maragis dasaxel eba	erTeul is fasi	faqtiuri mdgomareobiT		buRal trul i monacemebi T		Sedegebi (+) metoba (-) danaklisi
				raoden oba	Tanxa	raoden oba	Tanxa	
1	101001	liToni	100	80	8000	80	8000	-
2	101002	liToni	120	100	1200	100	1200	-
3	103012	WanWiki 15X20	10	9500	95000	9200	92000	+3000
4	103014	WanWiki 10X10	5	4700	23500	4800	24000	-500
		sul			127700		125200	+2500

sul inventarizaciis Sedegad dadgenil i maragebis faqtiuri Rirebul eba Seadgens : asocdaxuTi aTas oras l ars

komisiis Tavmj domere:

xel mowera

komisiis wevrebi:

xel mowera

xel mowera

xel mowera

inventarizaciis Sedegebis safuZvel ze sainventarizacio komisia adgens inventarizaciis aqts, romel sac xel s awers komisiis yvel a wevri da amtkicebs sawarmos xel mZRvanel i.

Sedarebis uwyisiT SeiZl eba gamovl indes faseul obaTa metoba an danakl isi, romel ic Sesabamisad unda aisaxos buRal trul aRricxvaSi.

kiTxvebi TviT Semowmebis aTvis:

1. CamoTval eT buRal trul i aRricxvis meTodis el ementebi;
2. dokumentebis romel i ZiriTadi rekvizitebi iciT?
3. ra niSnebiT SeiZl eba dokumentebis kl asifikacia?
4. ra saxis saaRricxvo registrebs icnobT?
5. rod is da ra mizniT tardeba inventarizacia?

Ffinansuri angariSgebis formebi da maTi urTierTkavSiri

am TavSi ganxil ul ia Semdegi sakiTxebi:

- buRal trul i bal ansi;
- operaciebis asaxva buRal trul bal ansSi;
- mogeba-zaral is angariSgeba;
- finansuri angariSgebis formebis urTierTkavSiri.

1. buRal trul i bal ansi

ekonomikaSi bal ansis ramdenime saxea cnobil i: buRal trul i bal ansi, Semosavl ebisa da gasavl ebis bal ansi, gadasaxadebis bal ansi da sxva.

termini bal ansi (balance) l aTinuri si tyvaa da wonasworobas ni Snavs.

rogorc wina TavSi aRvniSneT, finansuri angariSgeba Sesdgeba Semdegi formebisagan: bal ansi, mogeba-zaral is angariSgeba, ful adi saxsrebis moZraobis angariSgeba da angariSgeba sakuTar kapital Si cvl il ebis Sesaxeb.

finansuri angariSgebis umniSvnel ovanes nawil s warmoadgens bal ansi da mogeba-zaral is angariSgeba. bal ansi asaxavs sawarmos finansur mdgomareobas gansazRvrul i TariRisTvis. buRal trul i bal ansis Sedgenisas aucil ebel ia ful adi Sefasebis, avtonomiurobis, uwyvetobis da sawyisi Rirebul ebis principebis gaTval iswineba.

buRal trul i bal ansi Seicavs informacias sawarmos resursebis, val debul ebebis da mfl obel Ta kapital is Sesaxeb. bal ansis safuZvel ia ormxrivobis principi, romelic gviCvenebs kavSirs aqtivebs, val debul ebebs da kapital s Soris.

aqtivi aris sawarmos gankargul ebaSi arsebul i material uri an aramaterial uri resursi, romelic warsul Si momxdari sameurneo movl enebis Sedegia da ris meSveobiTac sawarmo momaval Si apirebs ekonomikuri sargebl is miRebas.

val debul eba aris sawarmos mimdinare periodis moval eoba, roml is Sesrul eba gul isxmobs sawarmodan ekonomikuri sargebl is gasvl as.

sakuTari kapital i aris sawarmos aqtivebis is nawil i romelic rCeba yvel a val debul ebis dafarvis Semdeg.

bal ansSi aqtivebi asaxavs Tu ra Rirebul ebis resursebs fl obs sawarmo, val debul ebebi da sakuTari kapital i ki gviCvenebs ra wvl il i miuZRvis am resursebis uzrunvel yofaSi val debul ebebs da sakuTar kapital s, anu mfl obel Ta kapital s, amitom bal ansSi aqtivTa srul i sidide aucil ebl ad tol i unda iyos val debul ebebis da mfl obel Ta kapital is sidideTa j amis:

$$\text{aqtivebi} = \text{val debul ebebi} + \text{mfl obel Ta kapital i}$$

es tol oba ZiriTadi sabal anso tol obis saxel iTaa cnobil i. bal ansi SeiZl eba gamoisaxos sxvadasxva formiT. arsebobs bal ansis Sedgenis ori ZiriTadi formati:

- ormxrivi forma, roml is marcxena mxares mocemul ia aqtivebi, xol o marj vena mxares ki val debul ebebi da sakuTari kapital i, romel Ta j ansac ewodeba pasivi. e.i. aqtivi utol deba pasivs.
- vertikal uri forma. aseTi formis bal ansSi j er Tavsdeba aqtivebi, Semdeg ki val debul ebebi da kapital i.

msofli oSi bal ansis wardgenis gamartivebul formad iTvl eba vertikal uri forma.

bal ansis Sedgena xdeba konkretul i TariRisaTvis da rogorc wesi moicavs erT sameurneo wels (Tormet Tves). Tumca bal ansis Sedgena SeiZl eba ufro xSiri periodul obiTac. Bbal ansis formis aucil ebel i attributebia dasaxel eba - `bal ansi~, sawarmos dasaxel eba da misi organizaciul -samarTI ebrivi forma, bal ansis Sedgenis TariRi da ful adi sazomi erTeul i.

bal ansSi warmodgenil ia arsebul i monacemebi saangariSo periodis dasawyisisaTvis da miRebul i monacemebi saangariSgebo periodis bol osaTvis.

rogorc ukve vTqviT sabal anso wonasworoba miRweva ormagi Caweris meTodis safuZvel ze. bal ansis aqtivis da pasivis TanxaTa j ami, romel sac aseve bal ansis val utas uwodeben, yovel Tvis erTmaneTis tol ia.

aqtivi (l aTinurad niSnavs moqmeds), gviCvenebs sawarmos qonebis mdgomareobas, moZraobas. pasivi (l aT. _umoqmedo) gviCvenebs ra wyaroebis safuZvel ze (sakuTari Tu mozidul i) aris Seqmnil i sawarmos saSual ebebi.

saerTaSoriso standartebis mixedviT aqtivebi or jgufSia gaerTianebul i: mimdinare (mokl evadiani) da grZel vadiani (fiqsirebul i) aqtivebi. @“grZel vadiani aqtivebi” Seicavs Semdeg ganayofebS: ZiriTad saSual ebebs, aramaterial ur aqtivebs da sxva arabrUnvad aqtivebs. es aris is qoneba, romel ic SeZenilia biznesSi gamoyenebisaTvis da ara gayidvisaTvis.

ZiriTadi saSual ebebi dayofil ia Semdeg jgufebad: miwis nakveTebi, daumTavrebel i mSenebl oba, Senobebi da nagebobebi, manqana-danadgarebi, ofisis aRWurvil oba, aveji da sxva inventari, satransporto saSual ebebi, ij ariT aRebul i qonebis keTil mowyoba.

aramaterial ur aqtivebs miekuTvnebian: Iicenziebi, koncesiebi, patentebi, gudvil i da sxva aramaterial uri aqtivebi.

garda amisa grZel vadiani aqtivebis jgufSi gaerTianebul ia grZel vadiani moTxovnebi da grZel vadiani investiciebi.

“mimdinare aqtivebi” _ warmoadgenen sabrunav saSual ebebs, maT miekuTvnebian: ful adi saSual ebebi, sasaqonl o-material uri maragebi, debitorul i daval ianeba da sxva aqtivebi, romel sac gaaCnia Rirebul eba da gankuTvnil ia erTi sameurneo cikl is ganmavl obaSi an bal ansis Sedgenis TariRidan erTi wl is ganmavl obaSi gayidvisaTvis an moxmarebisaTvis.

ful adi saSual ebebia: naRdi ful i sal aroSi, ful i sabanko angariSebze, ucxouri val uta.

sasaqonl o-material uri maragebSi igul isxmeba: saqonel i, nedl eul i da masal ebi, daumTavrebel i warmoeba, mza produqcia.

debitorul i daval ianeba, an rogorc sxvagvarad uwodeben, moTxovnebi miwodebidan da momsaxurebidan, aris Tanxa, romel ic momaval Si unda iyos miRebul i damkveTisgan ful adi saxsrebis an sxva aqtivebis saxiT.

mimdinare aqtivebs aseve miekuTvnebian advil ad real izebadi fasiანი qaRal debi.

buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis mixedviT aqTivi CaiTvl eba mimdinare aqtivad, Tu: a) navaraudevia misi real izacia an aqTivi gankuTvnil ia moxmarebisaTvis Cveul ebrivi sawarmoo cikl is ganmavl obaSi; b) ZiriTadad gamoiyeneba savaWro daniSnul ebiT an mokl evadiani miznebisaTvis da misi real izacia ivaraudeba erTi wl is ganmavl obaSi; an

g) es aris ful adi saxsrebi an misi ekval entebi, romel Ta gamoyeneba ar aris SezRudul i; yvel a sxva SemTxvevaSi aqtivi unda miekuTvnos grZel vadian aqtivebs.

val debul ebebi daiyofa mokl evadian da grZel vadian val debul ebad. mokl evadianad iTvl eba is val debul eba, roml is dafarva mosal odnel ia mimdinare sawarmoo cikl is an bal ansis Sedgenis TariRidan 12 Tvis ganmavl obaSi. yvel a sxva val debul eba iTvl eba grZel vadian val debul ebad.

mokl evadiani val debul ebebia: bankis mokl evadiani kreditebi da sxva mokl evadiani sesxebi, kreditorul i, saxel faso, sagadasaxado da sxva val debul ebebi.

grZel vadiani val debul ebebia: bankis grZel vadiani kreditebi da sxva grZel vadiani sesxebi.

sakuTari kapital i bal ansSi naCvenebia Semdegi muxl ebis saxiT: sawesdebo kapital i, gaunawil ebel i mogeba da sarezervo kapital i.

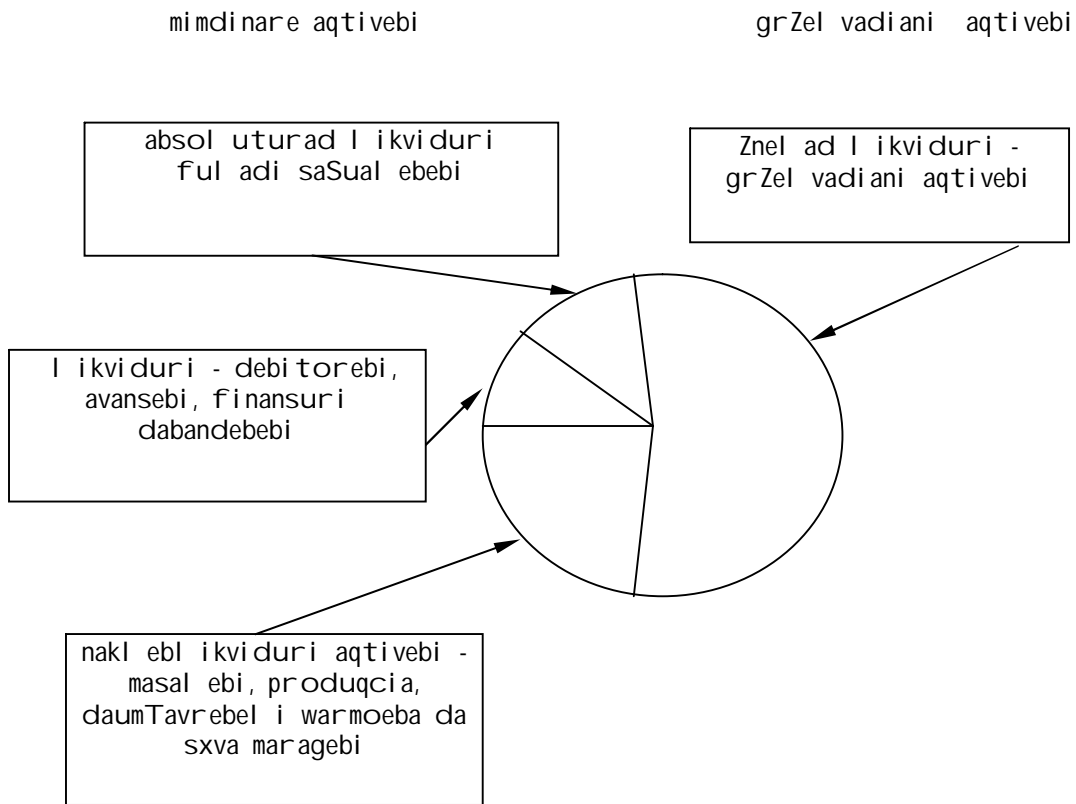
saaqcio sazogadoebisaTvis saval debul oa sakuTari kapital is Semdegi saxiT asaxva: Cveul ebrivi aqciebi, privilegirebul i aqciebi, gamosyidul i sakuTari aqciebi, saemisio kapital i.

SeuzRudavi pasuxismgebl obis mqone sazogadoebebSi kapital i aisaxeba rogorc partniorTa kapital i.

saerTaSoriso praqtikaSi miRebul ia bal ansis ZiriTadi el ementebis Semdegi wesiT daj gufeba da ganl egeba:

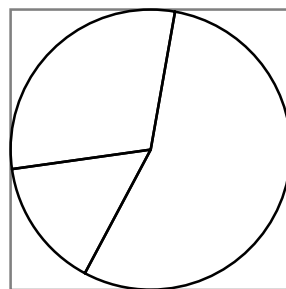
- aqtivebi daj gufdeba maTi likvidurobis mixedvit _ pirvel rigSi advil ad likviduri, Semdeg ki Znel ad likvidurebi. likviduroba saSual ebaTa advil ad realizebadobis Tvisebas niSnavs da gul isxmobs saSual ebebis ful ad gadaqcevis unars.
- val debul ebaTa rigiTobac maTi dafarvis vadis Sesabamisad xdeba, anu jer xanmokle dafarvis vadis-mimdinare val debul ebebi da Semdeg grZel vadiani.
- sakuTari kapital i aisaxeba mudmivobis wesiT, anu pirvel ad naCvenebia is muxl ebi, roml ebic nakl ebad ganicdian cvl il ebebs.

qvemot mocemulia bal ansis el ementebis grafikul i saxe:

pasivi=sakutari kapitali + mokl evadiani da grZel vadiani val debul ebebi

mokl evadiani val debul ebebi

grZel vadiani val debul eba

sakutari kapitali

mewarmes, romel sac surs Tavisi biznesis marTva, unda SeeZI os bal ansisa da angariSgebis sxva formebis "wakiTxva", momgebiani da swori gadawvetil ebebis miRebis Tval sazrisiT.

bal ansi

kompania "Z"

31 dekemberi	2005	2004	2003
aqtivebi			
mimdinare aqtivebi:			
Ffuli	95 900	130 000	69 800
Ddebitorebi	200 000	205 000	195 000
sasaqonl o maragebi	360 000	270 200	268 900
sul mimdinare aqtivebi	655 900	605 200	533 700
grZel vadiani aqtivebi:			
Mmiwa	50 000	50 000	50 000
Senobebi	50 000	40 000	35 000
transporti	180 500	175 500	170 000
manqana mowyobil obebi	432 000	400 000	365 900
sul aqtivebi	1 368 400	1 270 700	1 154 600
val debul ebebi da			
mfl obel Ta kapitali			
mokl evadiani kreditebi	430 000	433 300	377 900
grZel vadiani kreditebi	187 400	154 400	179 000
mfl obel Ta kapitali	751 000	685 000	597 700
sul val debul ebebi da mfl obel Ta kapitali	1 368 400	1 270 700	1 154 600

evropaSi gavrcel ebul ia bal ansis erTgverdiani forma, sadac aqtivebi da val debul ebebi dal agebul ia likvidurobis kl ebis mixedvit, magaliTad, did britaneTSi miRebul ia bal ansis Semdegi forma:

$$\begin{aligned} & \text{grZel vadiani aqtivebi} + \\ & + (\text{mimdinare aqtivebi} - \text{mimdinare val debul ebebi}) - \\ & - \text{grZel vadiani val debul ebebi} = \text{kapitali} \end{aligned}$$

bal ansis aseTi forma gviCvenebs biznesis likvidurobas Tu ramdenad faraven mimdinare aqtivebi mokl evadian val debul ebebs. am sxvaobas sabrunavi kapitali ewodeba.

bal ansi

grZel vadiani aqtivebi	161 000
mimdinare aqtivebi	104 000
mimdinare val debul ebebi	42 000
	<hr/>
	62 000
sul aqtivebi minus mimdinare val debul ebebi	223 000
grZel vadiani val debul ebebi	160 000
	<hr/>
sufTa aqtivebi	63 000
kapital i	
sawyisi naSTi	42 000
mogeba	<u>32 000</u>
	74 000
mfl obel is mier biznesidan amoReba	<u>11 000</u>
	63 000

bass 1 `finansuri angariSgebis wardgena- mixedviT sabal anso muxl ebia:

- a) ZiriTadi saSual ebebi;
- b) aramaterial uri aqtivebi;
- g) finansuri aqtivebi (d), v) da z) punqtebSi mocemul i Tanxebis garda);
- d) investiciebi, romel Ta buRal trul i aRricxva xdeba kapital -meTodiT;
- e) sasqonl o-material uri faseul obebi;
- v) savaWro da sxva moTxovnebi;
- z) ful adi saxsrebi da maTi ekvival entebi;
- T) savaWro da sxva val debul ebebi;
- i) sagadasaxado val debul ebebi da aqtivebi bass 12-is „Semosavl ebidan gadasaxadebi ~ Sesabamisad;
- k) anaricxebi;
- l) grZel vadiani procentiani val debul ebebi;

- m) umciresobis wil i; da
- n) gamoSvebul i saaqcio kapital i da rezervebi.

2. operaciebis asaxva buRal trul bal ansSi

msxvil sawarmoebSi, yovel dRiurad, srul deba asobiT, sxvadasxva saxis, sameurneo operacia, roml ebic iwveven cvl il ebebs bal ansSi, magram yvel a maTgani SeiZl eba oTx tipad daj gufdes.

operaciebis tipebis ganxil va daviwyoT martivi da gasagebi sameurneo faqtiT: naRd ful ze SeZenil ia masal ebi. am operacias aqvs ori Sedegi: sawarmoSi masal ebis raodenoba gaizarda, xol o ful adi saSual ebebi Semcirda. naTel ia rom operaciam gavlena iqonia bal ansis aqtivis or muxl ze, erTi maTgani Semcirda, meore ki gaizarda erTi da imave TanxiT da Sesabamisad aqtivis saerTo j ami ar Sei cvl a.

operaciebi, roml ebic Seexebian mxol od bal ansis aqtivs ganekutvnebian pirveli tipis operaciebs. aseTi tipis operaciebi praqtikaSi yvel aze xSirad gv xvdeba.

meore tipis operaciebi gavlenas axdenen bal ansis pasivis (val debul ebebis da kapital is) or muxl ze: erTi maTgani mcirdeba, xol o meore izrdeba erTi da imave TanxiT da sabal anso toloba ar irRveva. aseTi tipis operaciebi farTod ar aris gavr cel ebul i.

mesame tipis operaciebi gavlenas axdens bal ansis aqtivze da pasivze erTdroul ad. am dros izrdeba aqtivis erTi muxl i da pasivis erTi muxl i, erTi da imave TanxiT. Sedegad bal ansis saerTo j ami izrdeba.

meoTxe tipis operaciebi, iseve rogorc mesame tipis operaciebi, gavlenas axdens bal ansis aqtivze da pasivze erTdroul ad, magram mimarTul ia Semcirebisaken. am dros mcirdeba aqtivis erTi muxl i da pasivis erTi muxl i, erTi da imave TanxiT. Sedegad bal ansis saerTo j ami Semcirdeba.

sqematurad operaciebis tipebi SegviZl ia warmovadginoT Semdegnairad:

I tipi	
+	
-	

II tipi	
	+
	-

III tipi	
+	+

IV tipi	
-	-

ganvixil oT martivi magal iTi:

operaciebi:

1. **sawarmom, romel ic saqmi anobas iwyebs** 1 ianvars, bankis angariSze Seitana Tanxa 2000 l ari - sawesdebo kapital is Sesavsebad, romel ic wesdebis Sesabamisad 2000 l ars Seadgens. es garigeba bal ansis uwyisSi aisaxeba: aqtivSi ful i da pasivSi kapital i.

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
 1 ianvari, 2005w.

<i>aqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	2000	sawesdebo kapital i	2000
	<u>2000</u>		<u>2000</u>

2. **aqtivis SeZena.** operacia Sesrul da 5 ianvars. SeZenil ia sabeWdi qaRal di, raSic gadaixades 200 l ari. am operaciam bal ansSi gamoiwvia ori cvl il eba: - aqtivis (ful is) Semcireba da gaCnda axal i aqtivi (maragi).

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
 5 ianvari, 2005 w.

<i>aqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	1800	sawesdebo kapital i	2000
sabeWdi qaRal di	200		
sul aqtivebi	<u>2000</u>	sul kapital i	<u>2000</u>

3. **aqtivis SeZena nawil obriv val debul ebis xarj ze.** operacia Sesrul da 8 ianvars, 500 l arad SeZenil ia saofise avej i, raSic miRebisTanave gadaxdil ia 200 l ari, 300 l ari darCeba daval ianebis (val debul ebis) saxiT. bal ansis aqtivSi operaciis Sesrul ebisas aisaxeba 500 l aris aqtivi (saofise avej i) da 200 l ariT Semcirdeba meore aqtivi (ful i). darCenil i 300 l ari warmoadgens daval ianebas momwodebl is mimarT da aisaxeba bal ansis pasivSi.

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
8 ianvari, 2005 w.

<i>Aaqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	1600	kreditorul i angariSi	300
sabeWdi qaRal di	200	sawesdebo kapital i	2000
saofise avej i	500		
sul aqtivebi	<u>2300</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>2300</u>

4. **aqtivis gayidva kreditSi.** operacia Sesrul da 10 ianvars, saofise avaj is Semadgenl obidan gayidul ia erTi skami 30 l arad, romelic aRmoCnda zedmeti, ful is gadaxda garigebiT gaTval iswinebul ia 60 dRis Semdeg. operaciis Sedegad aqtivi mcirdeba 30 l ariT (skamis TviTRirebul ebiT) da mis nacvl ad aqtivSi aisaxeba moTxovna myidvel is mimarT.

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
10 ianvari, 2005w.

<i>Aaqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	1600	kreditorul i angariSi	300
moTxovna	30	sawesdebo kapital i	2000
sabeWdi qaRal di	200		
saofise avej i	470		
sul aqtivebi	<u>2300</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>2300</u>

5. **sesxis aReba.** samewar meo saqmi anobis saWi roebisaTvis 15 ianvars sawar mom bankidan 3000 l aris mokl evadiani sesxi aiRo. operaciis asaxvisas sawar mos bal ansis aqtivSi gaizrdeba ful i da pasivSi - warmoiSveba val debul eba bankis winaSe.

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
15 ianvari, 2005w.

<i>Aaqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	4600	kreditorul i angariSi	300
moTxovna	30	bankis mokl evadiani sesxi	3000
sabeWdi qaRal di	200	sul val debul eba	<u>3300</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
sul aqtivebi	<u>5300</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5300</u>

6. grZel vadiani aqtivis Sesyidva naRdi ful iT. 17 ianvars 2500 l arad Seizines qseroqsi, romel ic warmoadgens grZel vadian aqtivis. am operaciam bal ansSi gamoiwvia ori cvl il eba: - aqtivis (ful is) Semcireba da warmoiqmna axal i aqtivi (qseroqsi).

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
 17 ianvari, 2005

<i>Aaqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	2100	kreditorul i angariSi	300
moTxovna	30	bankis mokl evadiani sesxi	3000
sabeWdi qaRal di	200	sul val debul eba	<u>3300</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
qseroqsi	2500		
sul aqtivebi	<u>5300</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5300</u>

7. moTxovnis nawil obrivi dafarva. skamis myidvel ma 19 ianvars nawil obriv dafara Tavisi val debul eba - gadaxdil ia 10 l ari, am operaciis Sedegad Semcirda moTxovna da gai zar da ful is odenoba (aqtivi).

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
 19 ianvari, 2005 w.

<i>Aaqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	2110	kreditorul i angariSi	300
moTxovna	20	bankis mokl evadiani sesxi	3000
sabeWdi qaRal di	200	sul val debul eba	<u>3300</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
qseroqsi	2500		
sul aqtivebi	<u>5300</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5300</u>

8. sesxiT sargebl obis periodis Secvl a. mfl obel ma mimarTa banks TxovniT, raTa aRebul i mokl evadiani sesxi Seecval aT grZel vadian sesxad, razedac mi iRo dadebiTi pasuxi. sesxis vadis Secvl a ganxorciel da 22 ianvars. am operaciis Sedegad bal ansis pasivSi erTi saxis val debul eba Seicval a meoreTi (mokl evadiani sesxi gaxda grZel vadiani).

firma `sxivi-
bal ansis uwyisi
 22 ianvari, 2005w.

<i>aqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	2110	kreditorul i angariSi	300
moTxovna	20	bankis grZel vadiani sesxi	3000
sabeWdi qaral di	200	sul val debul eba	<u>3300</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
qseroqsi	2500		
sul aqtivebi	<u>5300</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5300</u>

9. daval ianebis dafarva. 25 ianvars mfl obel ma gadaixada 200 l ari bal ansze ricxul i mokl evadiani daval ianebis dasafarad, romelic warmoisva avej is Sesyidvisas. am operaciis asaxvisas 200 l ariT Semcirdeba ful is angariSi da amave TanxiT Semcirdeba kreditorul i angariSi (mokl evadiani daval ianeba):

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
 25 ianvari, 2005 w.

<i>Aaqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	1910	kreditorul i angariSi	100
moTxovna	20	bankis grZel vadiani sesxi	3000
sabeWdi qaral di	200	sul val debul eba	<u>3100</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
qseroqsi	2500		
sul aqtivebi	<u>5100</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5100</u>

10. Semosaval i gaweul i samuSaodan. 30 ianvars sazogadoebam gaweul i qserokopirebis samuSaoebi dan miRebul ma Semosaval ma Seadgina 400 l ari, Tanxa miRebul ia naRdi angariSsworebiT. sawarmoSi am TanxiT galzarda ful adi aqti vi da amavdroul ad miRebul ma Tanxam gazarda kapital i.

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
30 ianvari, 2005 w.

<i>Aactivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	2310	kreditorul i angariSi	100
moTxovna	20	bankis grZel vadiani sesxi	3000
sabeWdi qaRal di	200	sul val debul eba	<u>3100</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
qseroqsi	2500	mogeba	400
sul aqtivebi	<u>5500</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5500</u>

11. saij aro xarj i. 31 ianvars firmis mier gadaxdilia gamoyenebuli farTobis saij aro gadasaxadi - 100 lari, Tanxa gadaxdilia naRdi angariSsworebiT. am TanxiT mcirdeba ful adi aqtivi da amavdroul ad Semcirdeba mogeba Semosavli dan.

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
31 ianvari, 2005 w.

<i>aqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	2210	kreditorul i angariSi	100
moTxovna	20	bankis grZel vadiani sesxi	3000
sabeWdi qaRal di	200	sul val debul eba	<u>3100</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
qseroqsi	2500	mogeba	(400-100)
sul aqtivebi	<u>5400</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5400</u>

12. qaRal dis (maragis) xarj i. 31 ianvars firmis mmarTvel obam daadgina, rom qserokopirebis samuSaoebisaTvis gamoyenebulia 150 laris sabeWdi qaRal di, gaxarjuli qaRal dis Rirebul eba erTis mxriv Seamcirebs sabeWdi qaRal dis maragis Rirebul ebas da amave dros am TanxiT mcirdeba saqmianobis Sedegad miRebuli mogeba.

firma `sxivi-
sabal anso uwyisi
31 ianvari, 2005 w.

<i>Aqtivebi</i>		<i>pasivi</i>	
ful i	2210	kreditorul i angariSi	100
moTxovna	20	bankis grZel vadiani sesxi	3000
sabeWdi qaral di	(200-150)	sul val debul eba	<u>3100</u>
saofise avej i	470	sawesdebo kapital i	2000
qseroqsi	2500	mogeba	(300-150)
sul aqtivebi	<u>5250</u>	sul val debul ebebi da kapital i	<u>5250</u>

sameurneo operaciebi (garigebebi) zegavl enas axdenen bal ansis TiToeul el ementze, rac SegviZl ia ganvazogadoT Semdegi cxril is saxiT:

garigeba	aqtivi	val debul eba	kapital i
sawesdebo kapital is Sevseba	+ ful i		+ kapital i
aqtivis SeZena	+ aqtivi (maragi) _ ful i		
Sesyidvebi kreditiT	+ aqtivi	+ val debul eba	
aqtivis gayidva kreditiT	+ moTxovna _ aqtivi		
sesxis aReba	+ ful i	+ val debul eba	
grZel vadiani aqtivis Sesyidva naRdi ful iT	+ grZel vadiani aqtivi - ful i		
moTxovnis dafarva (debitorul i daval ianebis dafarva)	+ ful i _ moTxovna		
sesxiT sargebl obis periodis Secvl a		+grZel vadiani sesxi _ mokl evadiani sesxi	
kreditorul i daval ianebis dafarva	_ ful i	_ val debul eba	
Semosaval i gaweul i samuSaodan	+ ful i		+ mogeba
saij aro xarj i	_ ful i		_ mogeba
maragis xarj i	_ maragi		_ mogeba

3. mogeba-zaral is angariSgeba

saangariSgebo periodis damTavrebisas, nebi smier sazogadoebas, firmas ainteresebs ganxorciel ebul i saqmianobidan miRebul i finansuri Sedegi - mogeba Tu zaral i. Logikuria, rom finansuri Sedegis gansazRvrisaTvis firmam unda daapirispuros saqmianobis Sedegad miRebul i Semosaval i da am Semosavl is misaRebad gaweul i danaxarjebi. sameurneo subieqtis saqmianobis Sesaxeb angariSs ewodeba angariSgeba mogeba-zaral is Sesaxeb.

zemoT ganxil ul i magal iTis safuZvel ze SeiZl eba SevadginoT firma `sxivi--s ianvris Tvis mogeba - zaral is angariSgeba.

mogeba - zaral is angariSgeba, 2005 w. ianvars Tvis.

	l ari	l ari
Semosaval i realizaciidan		400
minus: maragis xarj i		(150)
saerTo mogeba		<u>250</u>
ij aris xarj i	<u>100</u>	
sufTa mogeba		<u>150</u>

bal ansi gviCvenebs sawarmos finansur mdgomareobas gansazRvrul i momentisaTvis. magram es ar aris sakmarisi momxmarebl isaTvis maT ainteresebT periodis ganmavl obaSi sawarmos saqmianobis Sedegad miRebul i mogeba.

mogeba (zaral i) periodis ganmavl obaSi =

mTI ian Semosaval ebs_mTI iani xarj ebi, roml ebmac gaweul ia Semosavl is misaRebad

mogeba _ esaa sawarmos aqtivebis gamoyenebis Sedegi da sakuTari kapital is zrdis da val debul ebebis Semcirebis wyaro. sabal anso mogeba an zaral i warmoiqmneba:

1. ZiriTadi saqmianobidan e.i. produqciis, samuSaoebis da momsaxurebis realizaciidan miRebul i Sedegebi;
2. ZiriTadi saSual ebebis, masal ebis, fasiანი qaral debis, sxva saxis aqtivebis realizaciidan miRebul i Sedegebi;
3. arasarealizacio Semosavl ebi da xarj ebi.

samewarmeo sferoSi, ZiriTadi saqmianobidan Sedegi gani sazRvrebaprogorc sxvaoba saerTo Semosaval sa da realizirebul i produqciis

faqtur TviTRirebul ebas Soris. savaWro sferoSi ki - rogorc sxvaoba gayidvebidan Semosaval sa (amonagebi) da faqtur xarj ebs Soris.

mogebis gadi debis ori gza arsebobs:

1. gayidvebis mocul obis zrda;
2. xarj ebis Semcireba.

gayidvebis mocul obis zrda ZiriTadad damokidebul ia marketingul i strategiis sworad arcevasa da bazris moTxovnaTa cvl il ebebze. xarj ebis Semcireba ki swori marTvis SemTxvevaSi Sesazl ebel ia

mogeba-zaral is gansazRvrisas aucil ebel ia realizaciisa da Sesabamisobis principebis dacva. realizaciis principi (sxvanairad mas daricxvis meTodsac uwodeben) gul isxmobs, rom Semosaval i aRricxul i unda iyos momxmarebl isaTvis produqciis gadacemis an momsaxurebis gawevis momentSi da ara ful is miRebis momentSi. mag. Tu saqonl is miwodebaze xel Sekrul eba gaformda seqtemberSi saqonl is gadacema moxda oqtomberSi, xol o misi Rirebul ebis gadaxda- noemberSi, maSin Semosaval i unda aisaxos oqtomberSi.

daricxvis meTodis Tanaxmad:

*operaciebi da movl enebi aRricxeba maTi moxdeniSTanave, imisda miuxedavad ful i miRebul ia Tu ara;

*ful is an sxva finansuri saSual ebebis miRebis ufl eba bal ansSi aRricxeba rogorc aqtivi;

*gadasaxdel i ful i an gasawevi momsaxureba bal ansSi aRricxeba, rogorc val debul eba;

*Semosavl ebis aRiareba xdeba saqonl is gayidvis an momsaxurebis gawevisTanave.

*aseve xarj ebis aRiarebac xdeba maTi moxdeniSTanave, da ara ful is gadaxdis momentSi.

*daricxvis meTodis gamoyenebis dros aucil ebel ia Semosavl ebsa da xarj ebs Soris Sesabamisobis principis dacva;

*Semosavl ebis aRiarebis dros unda vaRiaroT is xarjebi, romel ic gaweul ia am Semosavl ebis misaRebad.

erTmaneTisagan unda kargad ganvasxvavoT Semosaval i (xarj i) da ful is miReba (gadaxda). es ori cneba identuri ar aris. ful is miReba (an gadaxda) SeiZl eba emTxveodes, win uswrebdes, an misdevdes drois im

periods roml is ganmavl obaSic gamomuSavebul ia Semosavl i (an gaweul ia xarj ebi). Semosavl ebi unda avsaxoT realizaciis principis dacviT, xarj ebi ki Sesabamisobis principiT, anu gaweul i xarji unda aisaxos im periodis angariSebSi, roml is ganmavl obaSic miRebul i Semosavl is miRebas Seuwyo xel i. magal iTad dekembris xel fasi dagvianebiT ianvarSi gaica, magram Sesabamisobis principiT xel fasi rogorc xarji unda avsaxoT dekemberSi.

mogeba-zaral is uwyisis forma sxvadasxvagvaria da damokidebul ia saqmianobis tipze. magal iTad sacal o vaWrobaSi miRebul i forma sakmaod martivia gasagebad.

maRazia "nini "

mogeba-zaral is uwyisi 2006 wl isaTvis.

real izacia (amonagebi)	232 000
real izebul i saqonl is TviTRirebul eba	154 000
	<hr/>
saerTo mogeba	78 000
procentebi miRebul i sainvesticio saqmianobidan	<u>2 000</u>
	80 000
xarj ebi:	
xel fasi	24 500
renta	14 200
gaTboba da ganaTeba	7 500
tel e foni da fosta	1 200
dazRveva	1 000
avtomobil is eqspl oataciis	
xarj ebi	3 400
sexis procenti	1 000
amortizacia	1 000
	<u>54 500</u>
wmi nda mogeba	25 500

real izebul i saqonl is TviTRirebul ebis gamoTvl a sxvadasxva firmaSi sxvadasxvagvarad xdeba. zogan (mcire savaWro firmebSi) ar Tvl ian saWi rod TiToeul i gayidul i saqonl is TviTRirebul ebis aRricxvas. isini

TviTRirebul ebas gamoiTvl ian Semdegi formul iT: sawyis sasaqonl o maragebs damatebul i SeZenil i saqonel i da gamokl ebul i sabol oo maragebi.

magal iTad:

real izacia		232 000
TviTRirebul eba:		
sawyisi maragebi	40 000	
+		
Sesyidvebi	189 000	
	<hr/>	
	229 000	
_ sabol oo maragebi	75 000	
	<hr/>	
		154 000
		<hr/>
saerTo mogeba		78 000

Y mogeba-zaral is uwyisSi SesaZl ebel ia xarjebis daj gufeba, ekonomikuri Sinaarsis an funqciebis mixedviT. ekonomikuri Sinaarsis mixedviT xarjebi j gufdeba Semdegi struqturiT:

amonagebi		X
sxva sawarmoo Semosavl ebi		X
cvl il ebebi mza produqciisa da daumTavrebel i warmoebis maragebSi		X
nedl eul i		X
personal is Senaxvis xarj ebi		X
cveTis da amortizaciis xarj ebi	X	
sxva mimdinare xarj ebi	X	
	<hr/>	
sul sawarmoo xarj ebi		(X)
		<hr/>
sawarmoo saqmi anobi dan miRebul i mogeba		X

aseTi struqtura misaRebia mxol od mcire zomis sawarmoebisTvis.

ufro gavrcel ebul i da miRebul ia meore tipis struqtura. am dros xarjebis kl asifikacia xdeba maTi funqciebis mixedviT:

amonagebi	X
real izebul i produqciis TviTRirebul eba	(X)
<hr/>	
mTI iani mogeba	X
sxva saoperacio Semosavl ebi	X
komerciul i xarj ebi	(X)
administraciul i xarj ebi	(X)
sxva sawarmoo xarj ebi	(X)
<hr/>	
sawarmoo saqmi anobi dan miRebul i mogeba	X

xarj ebi s aRricxvis meTodebs Soris arCevani damokidebul ia sawarmos Tavi se burebe bze.

saerTod miRebul ia, rom warmodgenil i iyos mogeba-zaral is uwyisis 2 an 3 wliani periodis monacemebi, rac wina periodebTan Sedarebis saSual ebas iZI eva. es monacemebi Semdeg punqtebs moicaven:

- o amonagebi;
- o gayidvi dan dabronebebi da fasdakl ebebi;
- o sxva Semosavl ebi;
- o TviTRirebul eba;
- o real izaciis, saerTo da administraciul i xarj ebi;
- o cveTisa da amortizaciis xarj ebi;
- o saprocento xarj ebi;
- o gadasaxadebi.

qvemoT mocemul ia mogeba-zaral is tipiuri uwyisi, romel ic 3 wl is monacemebs moicavs

	2002	2003Y	2004
amonagebi	X	X	X
(real izaciidan dabroneba da fasdakl eba)	(X)	(X)	(X)
sul amonagebi	X	X	X
<i>TviTRirebul eba:</i>			
sawyisi maragi	X	X	X
Sesyidul i saqonel i	X	X	X
(sabol oo maragi)	(X)	(X)	(X)
TviTRirebul eba	X	X	X
saerTo mogeba	X	X	X

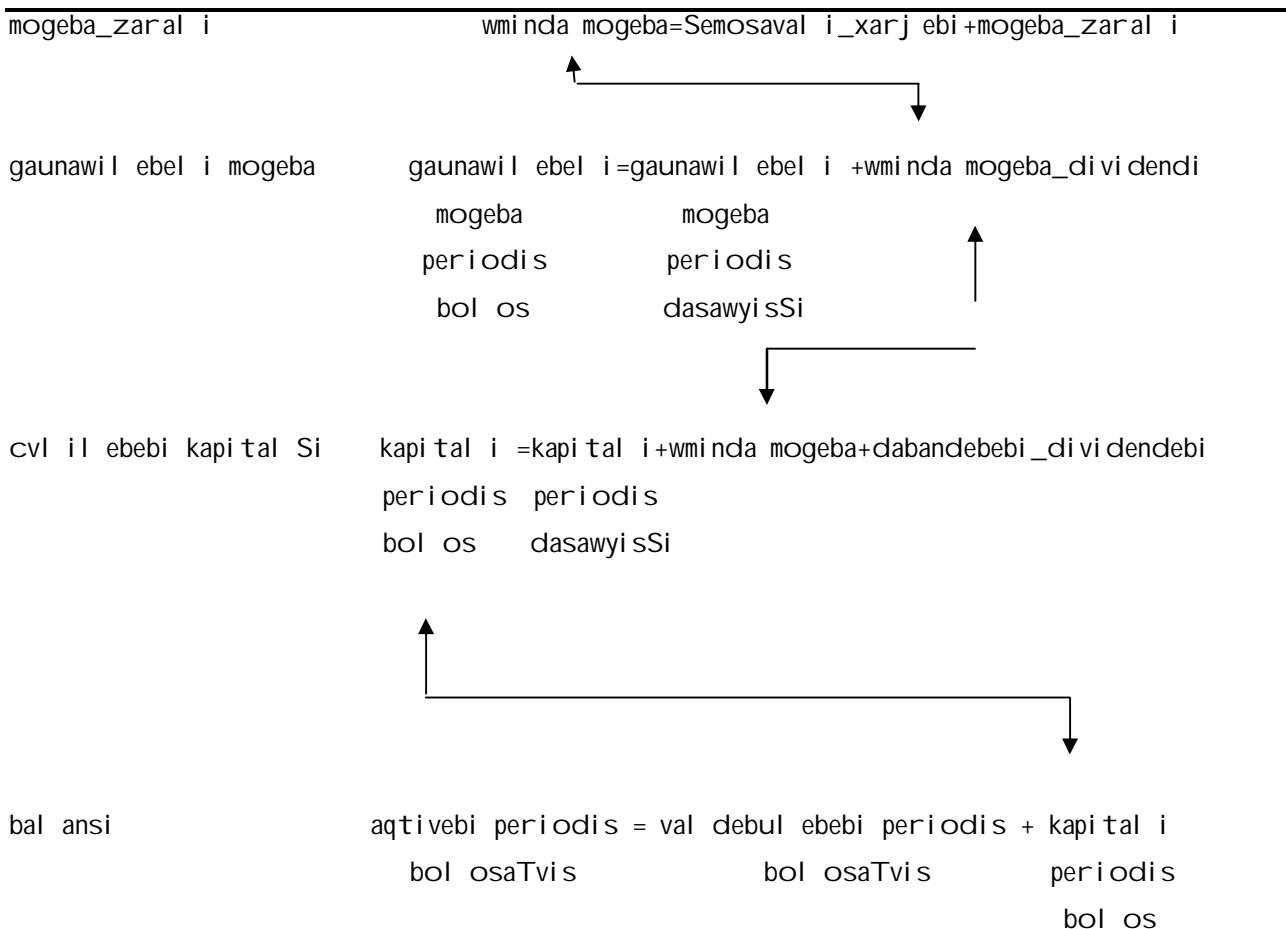
<i>Xarj ebi:</i>			
real izaciis xarj ebi	(X)	(X)	(X)
saerTo da administraciul i xarj ebi	(X)	(X)	(X)
sul saoperacio xarj ebi	X	X	X
Semosaval i operaciebi dan	X	X	X
xarj ebi procentebze	(X)	(X)	(X)
saoperacio mogeba	X	X	X
mogebis gadasaxadi	(X)	(X)	(X)
wmi nda mogeba	X	X	X

4. finansuri angariSgebis formebis urTierTkavSiri

finansuri angariSgebis formebis urTierTkavSiri SeiZl eba gamovsaxoT Semdegi sqemis saxiT.

angariSgebis saxe

ZiriTadi maCvenebl ebis gamoTvl is meTodi

kiTxvebi TviTsemowmebisTvis:

1. rogori saxe aqvs ZiriTad sabal anso tol obas?
2. ras warmoadgens aqtivebi? moyvaneT aqtivebis ramdenime magal iTi.
3. ganmartet termini val debul eba, moyvaneT ramdenime magal iTi.
4. ras niSnavs termini sakuTari kapitali?
5. ras niSnavs I ikviduroba? daal ageT aqtivebi I ikvidurobis mixedviT.
6. ras gviCvenebs mogeba_zaral is uwyisi?
7. rogor miiReba mogeba?
8. mogeba_zaral is gansazRvrisas ra principebis dacvaa aucil ebel i da ratom?
9. rogor xdeba xarjebis daj gufebs?

buRal trul i angariSebi, maTi kl asifikacia, angariSTa sistema

am TavSi ganxil ul ia Semdegi sakiTxebi:

- ormagi Caweris sistema;
- buRal trul i angariSebi;
- buRal trul i angariSebis Sej ameba;
- angariSTa kl asifikacia;
- angariSTa gegma.

1. ormagi Caweris sistema

wina TavSi, magal iTis safuZvel ze, Cven ganvixil eT sameurneo operaciebis asaxva uSual od finansur angariSgebaSi, bal ansSi. TiToeul i momxdari operacia bal ansSi iwvevda cvl il ebas. real urad buRal trul i aRricxva xdeba specificuri Canawerebis meSveobiT, romel sac ormagi Caweris sistemas uwodeben.

ormagi Caweris sistemis pirvel i aRwera mocemul ia 1494 wel s veneciaSi gamocemul wignSi, roml is avtoria ital iel i maTematikosi da franciskanel i beri l uka paCol i.

ormagi Caweris principi mdgomareobs SemdgomSi: yvel a operacia unda Caiweros erTi romel ime angariSis debetSi da sxva romel ime angariSis kreditSi erTi da imave TanxiT. es principi ganvl il i saukuneebis manZil ze ucvl el ia, sayovel Taod miRebul i da buRal trul i aRricxvis aucil ebel pirobas warmoadgens.

buRal trul angariSebSi, sameurneo operaciebis asaxvisas aucil ebel ia winaswar ganisazRvros Tu romel i angariSis debetSi da romel i angariSis kreditSi unda iyos igi Caweril i misi Tanxa. e. i. unda ganisazRvros romel angariSebs Soris myardeba kavSiri mocemul i operaci iT.

buRal trul aRricxvaSi didi mniSvnel oba eniWeba sworad gakeTebul buRal trul gatarebas, radgan daSvebul ma Secdomam momaval Si SeiZl eba probl emebi gamoiwvios.

Tanamedrove pirobebSi didi mniSvnel oba eniWeba buRal trul i aRricxvis kompiuterizacias. kompiuterul i programebi nakl eb Sromatevads xdis buRal tris Sromas, misi moval eobaa sworad SearCios buRal trul i

gatareba, angariSebSi gadatanas, naSTebis gamoTvl as ki kompiuterul i programa asrul ebs. kompiuterul i programa saSual ebas iZl eva yovel - dRiurad miviRoT bal ansi.

2. buRal trul i angariSebi

sawarmoSi yovel dRiurad uamravi sameurneo operacia xorciel deba, TiToeul i maTgani, rogorc zemoT vixil eT, iwvevs yovel dRiur cvl il ebas bal ansSi. yovel i operaciis Semdeg bal ansis cvl il eba sakamaod Sromatevadi da araefekturia, amitom informaciis Senaxvis da dagrovebis mizniT buRal trul aRricxvaSi gamoiyeneba special uri meTodi, romel sac **buRal trul i angariSi** ewodeba.

bal ansis TiToeul i muxl isaTvis cal ke angariSi ixsnaba, e.i. saangariSgebo periodis dasawyisisaTvis imdeni angariSi gaixsneba, ramdeni muxl icaa sawyis bal ansSi, magram es imas ar niSnavs, rom saangariSgebo periodis ganmavl obaSi sawarmos sxva angariSebi ar dasWirdeba, amitom saWiroebis SemTxvevaSi kvl av gaixsneba axal i angariSebi.

angariSebi mWidrodaa dakavSirebul i bal ansTan. bal ansis TiToeul i muxl istvis ixsnaba cal ke angariSi Sesabamisi saxel iT. buRal trul i angariSi Tavisi formiT l aTinur "T" asos mogvagonebs, amitom maT "T" angariSebs uwodeben. angariSi gayofil ia or nawil ad. buRal trul enaze angariSis marcxena mxares *debeti* ewodeba, marj vena mxares *krediti*.

debeti da krediti l aTinuri sityvebia. debeti niSnavs _ val s (mas marTebis), krediti ki _ endoba (mas swams, rom miRebs), Semokl ebiT isini aRiniSnebian rogorc "d" da "k".

d. angariSis dasaxel eba k.

pirvel Canawers angariSze ewodeba sawyisi naSTi (l aT. sal do). igi gviCvenebs saaRricxvo obieqtis mdgomareobas saangariSgebo periodis dasawyisisTvis. Semdeg angariSSi iwereba periodis ganmavl obaSi momxdari cvl il ebebi. operaciebis j ami periodis dasawyisidan bol omde aris brunva.

დებიტის განაწილებით გამოიაროს დებიტის ბრუნვა, კრედიტის განაწილებით გამოიაროს კრედიტის ბრუნვა. პერიოდის ბოლოს კი განისაზღვრება საბოლოო ნაშთი.

ანგარიში ბალანსის სტრუქტურისა და გამოძინარე იყოფა აქტივებისა და პასივების ანგარიშებად.

აქტივის ანგარიშების დებიტის მხარეს იწერება საწყისი ნაშთი, მისი ზრდა და საბოლოო ნაშთი, ხოლო კრედიტის აქტივების ნაშთის შემცირება. აქტივის ანგარიშის საბოლოო ნაშთის დასადგენად საშუალოა საწყისი სადებიტო ნაშთის დაემატოს დებიტის ბრუნვა და გამოაკლდეს კრედიტის ბრუნვა.

პასივების ანგარიშების დროს კი პირიქით, საწყისი ნაშთი, მისი ზრდა და საბოლოო ნაშთი იწერება კრედიტის მხარეს, ხოლო დებიტის მხარეს კი შემცირება. საბოლოო ნაშთის დასადგენად საშუალოა საწყისი საკრედიტო ნაშთის დაემატოს კრედიტის ბრუნვა და გამოაკლდეს დებიტის ბრუნვა.

სქემურად ეს შემდეგნაირად იხატება:

აქტივი		ვალდებულება და კაპიტალი	
დ.	კ.	დ.	კ.
საწყისი ნაშთი			საწყისი ნაშთი
აქტივების ზრდა	აქტივების შემცირება	ვალდებულების და კაპიტალის შემცირება	ვალდებულების და კაპიტალის ზრდა
საბოლოო ნაშთი			საბოლოო ნაშთი

გარდა საბალანსო ანგარიშებისა არსებობს ე.წ. "დროებითი ანგარიშები".

ესენია შემოსავლები და ხარჯების ამსახველი ანგარიშები. მათ არ გააჩნიათ ნაშთი ისინი პერიოდის ბოლოსათვის იხურებიან. ეს ანგარიშების სქემურად ასე გამოიხატება:

დ.	შემოსავლი	კ.	დ.	ხარჯები	კ.
შემოსავლების შემცირება	შემოსავლების შემცირება, მიწის ზრდა		ხარჯების ზრდა	ხარჯების შემცირება	

ბუღალტრული არჩევანის წარმოებისას ბალანსის შესაბამისად გამოიყენება ზირითადი ანგარიშები, რომლებიც იყოფა ორ კატეგორიად:

- მუდმივი ანგარიშები: აქტივები, ვალდებულებები და კაპიტალი.
- დროებითი ანგარიშები: შემოსავლები, ხარჯები.

konkretul i subieqtis real uri finansuri angariSgeba SeiZl eba momzades mxol od im SemTxvevaSi, Tu gveqneba am periodisaTvis amomwuravi informacia aqtivebis, val debul ebebis, kapital is, Semosavl ebis da xarjebis Sesaxeb. amisaTvis aucil ebel ia finansuri angariSgebis TiToeul i el ementis (muxl is) mixedviT warmoebul i uwyveti aRricxva, anu yvel a momxdari operaciebis asaxva.

Yyvel a sameurneo operacia konkretul angariSze grovdeba da periodis ganmavl obaSi xdeba mTel i im informaciis ganzogadeba, romel ic exeba aRricxvis mocemul el ements. magal iTad, ful adi saxsrebis angariSze Tavs moyris mTel i informacia, romel ic dakavSirebul ia ful adi saxsrebis Semosvl asa da gasvl asTan, im periodis ganmavl obaSi, roml iTvisac dgeba finansuri angariSgeba.

aqedan gamomdinare angariSi warmoadgens buRal trul i aRricxvis meTodis el ements, romel ic erTgvarovani niSniT aj gufebs sameurneo saqmianobaSi momxdar movl enebis da operaciebis Sedegad gamowveul i cvl il ebebis aRricxvis saSual ebas iZl eva.

Mormagi Caweris principis il ustreiba movaxdinoT me-3 TavSi moyvanil i magal iTis operaciebis gamoyenebiT:

magal iTSi ganxil ul ia firma `sxivi~ -s mier 2005 wl is ianvarSi Sesrul ebul i Tormeti sameurneo operacia:

1. **sawar mom, romel ic saqmianobas iwyebs** 1 ianvars, bankis angariSze Seitana Tanxa 2000 l ari - sawesdebo kapital is Sesavsebad,

Fful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000			

sawesdebo kapital i

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
			1.01.06	ful i bankSi	2000

2. aqtivis SeZena. operacia Sestrul da 5 ianvars. SeZenil ia sabeWdi qaRal di, raSic gadai xades 200 l ari.

Fful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi qaRal di	200

sabeWdi qaRal di

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
5.01.06	sabeWdi qaRal di	200			

3. aqtivis SeZena nawil obriv val debul ebis xarj ze. operacia Sestrul da 8 ianvars, 500 l arad SeZenil ia saofise avej i, raSic miRebiSTanave gadaxdil ia 200 l ari, 300 l ari darCeba daval ianebis (val debul ebis) saxiT.

Fful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
			8.01.06.	saofise avej i	200

saofise avej i

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
8.01.06	ful i	200			
8.01.06	kreditorul i daval ianeba	300			

Kkreditorul i daval ianeba

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
			8.01.06	saofise avej i	300

4. aqtivis gayidva kreditSi. operacia Sestrul da 10 ianvars, saofise avaj is Semadgenl obidan gayidul ia erTi skami 30 l arad, romel ic aRmoCnda zedmeti, ful is gadaxda garigebiT gaTval iswinebul ia 60 dRis Semdeg.

saofise avej i

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
8.01.06	ful i	200	10.01.06.	debitorul i daval ianeba	30
8.01.06	kreditorul i daval ianeba	300			

D debitorul i daval ianeba

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
10.01.06	saofise avej i	30			

5. **sesxis aReba.** samewarmeo saqmianobis saWi roebisaTvis 15 ianvars sawarmom bankidan 3000 l aris mokl evadiani sesxi aiRo.

Fful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
15.01.06.	mokl evad.sesxi	3000	8.01.06.	saofise avej i	200

Mmokl evadiani sesxi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
			15.01.06	ful i bankSi	3000

6. **grZel vadiani aqtivis Sesyidva naRdi ful iT.** 17 ianvars 2500 l arad SeiZines qseroqsi, romel ic wadmoadgens grZel vadian aqtivis.

Fful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
15.01.06.	mokl evad.sesxi	3000	8.01.06.	saofise avej i	200
			17.01.06.	qseroqsi	2500

qseroqsi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
17.01.06	ful i	2500			

7. moTxovnis nawil obrivi dafarva. skamis myidvel ma 19 ianvars nawil obriv dafara Tavisi val debul eba - gadaxdil ia 10 l ari.

ful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
15.01.06.	mokl evad.sesxi	3000	8.01.06.	saofise avej i	200
19.01.06.	debitorul i daval ianeba	10	17.01.06.	qseroqsi	2500

D

debitorul i daval ianeba

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
10.01.06	saofise avej i	30	19.01.06.	ful i bankSi	10

8. sesxiT sargebl obis periodis Secvl a. mfl obel ma mimarTa banks TxovniT, raTa aRebul i mokl evadiani sesxi Seecval aT grZel vadian sesxad, razedac mi iRo dadebiti pasuxi. sesxis vadis Secvl a ganxorciel da 22 ianvars

Mmokl evadiani sesxi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
22.01.06	grZel vadiani sisxi	3000	15.01.06	ful i bankSi	3000

grZel vadiani sesxi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
			22.01.06	mokl evadiani sesxi	3000

9. daval ianebis dafarva. 25 ianvars mfl obel ma gadaixada 200 l ari bal ansze ricxul i mokl evadiani daval ianebis dasafarad, romel ic warmoiSva avej is Sesyidvidan.

Fful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
15.01.06.	mokl evad.sesxi	3000	8.01.06.	saofise avej i	200
19.01.06.	debitorul i daval ianeba	10	25.01.06.	kreditor. daval ianeba	200

Kkreditorul i daval ianeba

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
25.01.06	ful i bankSi	200	8.01.06	saofise avej i	300

10. Semosaval i gaweul i samuSaodan. 30 ianvars sazogadoebam gaweul i qserokopirebis samuSaoebidan miRebul ma Semosaval ma Seadgina 400 I ari, Tanxa miRebul ia naRdi angariSsworebiT. sawarmoSi am TanxiT gaizarda ful adi aqivi da amavdroul ad miRebul ma Tanxam gazarda kapital i.

Fful i bankSi

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
15.01.06.	mokl evad.sexsi	3000	8.01.06.	saofise avej i	200
19.01.06.	debitorul i daval ianeba	10	25.01.06.	kreditor. daval ianeba	200
30.01.06	Semosaval i real izaciidan	400			

Semosaval i real izaciidan

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
			30.01.06	ful i bankSi	400

11. saij aro xarj i. 31 ianvars firmis mier gadaxdil ia gamoyenebul i farTobis saij aro gadasaxadi - 100 I ari, Tanxa gadaxdil ia naRdi angariSsworebiT. am TanxiT mcirdeba ful adi aqivi da amavdroul ad Sencirdeba mogeba Semosavl idan.

Fful i bankSi

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
15.01.06.	mi kl evad.sexsi	3000	8.01.06.	saofise avej i	200
19.01.06.	debitorul i daval ianeba	10	25.01.06.	kreditor. Daval ianeba	200
30.01.06	Semosaval i real izaciidan	400	31.01.06	saij aro xarj i	100

saij aro xarj i

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
31.01.06	ful i bankSi	100			

12. qaRal dis (maragis) xarj i. 31 ianvars firmis mmarTvel obam daadgina, rom qserokopirebis samuSaoebisaTvis gamoyenebul ia 150 l aris sabeWdi qaRal di, gaxarj ul i qaRal dis Rirebul eba erTis mxriv Seamcirebs sabeWdi qaRal dis maragis Rirebul ebas da amave dros am TanxiT mcirdeba saqmianobis Sedegad miRebul i mogeba.

sabeWdi qaRal di

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
5.01.06	sabeWdi qaRal di	200	31.01.06	sabeWdi qaRal dis xarj i	150

sabeWdi qaRal dis xarj i

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
31.01.06	sabeWdi qaRal di	150			

3 sabuRal tro angariSebis Sej ameba

sabuRal tro angariSebze (wignebSi) operaciebis Cawera iwvevs garkveul i al baTobiT Secdomebis daSvebas. sanam finansuri angariSgebis Sedgenas daviwyebdeT, unda davrwmundeT Sesrul ebul i procedurebis sisworeSi. es SesaZl ebel ia sacdel bal ansis meSveobiT.

sacdel i bal ansi – aris memorandumi, sadac CamoTvl il ia yvel a sabuRal tro angariSebis (wignis) naSTi. buRal trul konteqstSi `memorandumi`- niSnavs, rom es Cveul ebrivi CamonaTval ia da ar warmoadgens ormagi Canaweris nawil s, amitom sacdel bal anss zogjer naSTebis CamonaTval s uwodeben. Tu Canawerebi Sesrul ebul ia ormagi Canawerebis wesis dacviT, maSin sadebeto Canawerebis j ami sakredito Canawerebis j amis tol i iqneba.

N magram, naSTebis CamonaTval is warmodgenamde, saWiroa Sevaj amoT sabuRal tro angariSebze moZraobis Sedegebi, rac niSnavs naSTebis gamoTvl as. konkretul sabuRal tro wignSi sadebeto da sakredito mxareTa j amebi unda gaTanabrdes gamaTanabrebil i ricxviT, romel sac ***gadasatani naSTi*** (g.n) ewodeba, SemdgomSi es ukanasknel i gadaitaneba (im SemTxvevaSi Tu angariSi ar warmoadgens droebiTs) naSTebis CamonaTval Si.

procedura Semdegia:

nabij i 1 – wignSi Sej amet yvel a debeti da krediti da CawereT memorandumSi j ami.

nabij i 2 – udidesi CawereT rogorc debetis, aseve kreditis qveS, da datoveT erTi striqoni gadasatani naSTisaTvis. orive naSTi iwereba erT striqonze da unda iyos xazgasmul i.

nabij i 3 – ufro mcire aritmetikul i jamis mxares Caiwereba teqsti `gadasatani naSTi- da Tanxa, romel ic unda davumatoT aritmetikul i jams, raTa miviRoT is jami , romel c Caweril ia me-2 nabij Si.

nabij i 4 - igive cifri unda SevitanoT sabuRal tro wignis sawinaaRmdego mxares, mxol od jamis qveS, es aris gadasatani naSTi an gadmotanil i naSTi. gadmotanil i naSTi momdevno periodisaTvis igive sawyisi naSTia.

Fful i bankSi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
1.01.06	sawesdebo kapital i	2000	5.01.06	sabeWdi manqana	200
15.01.06.	mikl evad.sexsi	3000	8.01.06.	saofise avej i	200
19.01.06.	debi torul i daval ianeba	10	17.01.06	qseroqsi	2500
30.01.06	Semosaval i real izaciidan	<u>400</u>	25.01.06.	kredi tor. daval ianeba	200
			31.01.06	saij aro xarj i	<u>100</u>
			Ggadasatani naSTi		<u>2210</u>
		<u>5410</u>			<u>5410</u>
	naSTi gadatanis Semdeg	<u>2210</u>			

D debi torul i daval ianeba

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
10.01.06	saofise avej i	<u>30</u>	19.01.06.	ful i bankSi	10
			Ggadasatani naSTi		<u>20</u>
		<u>30</u>			<u>30</u>
	naSTi gadatanis Semdeg	20			

sabeWdi qaRal di

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
5.01.06	sabeWdi qaRal di	<u>200</u>	31.01.06	sabeWdi qaRal di s xarj i	150
			Ggadasatani naSTi		<u>50</u>
		<u>200</u>			<u>200</u>
	naSTi gadatanis Semdeg	50			

saofise avej i

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
8.01.06	ful i	200	10.01.06. debitorul i daval ianeba		30
8.01.06	kreditorul i daval ianeba	<u>300</u>	gadasatani naSTi		<u>470</u>
		<u>500</u>			<u>500</u>
naSTi gadatani s Semdeg		470			

qser oqsi

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
17.01.06	ful i	2500			

Kkreditorul i daval ianeba

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
25.01.06	ful i bankSi	200	8.01.06	saofise avej i	300
gadasatani naSTi		<u>100</u>			
		<u>300</u>			<u>300</u>
			naSTi gadatani s Semdeg		<u>100</u>

sawesdebo kapital i

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
			1.01.06	ful i bankSi	2000

grZel vadiani sesxi

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
			22.01.06	mikl evadiani sesxi	3000

Semosaval i real izaciidan

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
			30.01.06	ful i bankSi	400

saij aro xarj i

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
31.01.06	ful i bankSi	100			

sabeWdi qaRal dis xarj i

<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>TariRi</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
31.01.06	sabeWdi qaRal di	150			

Yyvel a angariSis (wignis) daj amebis Semdeg, SeiZI eba SevadginoT sacdel i bal ansi. amisaTvis CemowweroT TiToeul i angariSi, romel sac periodis bol os gaaCnia Sesabamisi sadebeto an sakredito naSTi, aRricxvaSi gamoyenebul i saxel wodebiT.

firma `sxivi-s**sacdel i bal ansi**

31 ianvari, 2005 wl is mdgomareabiT

	debeti	krediti
	l ari	l ari
ful i bankSi	2210	
debi torul i daval ianeba	20	
sabeWdiE qaRal di	50	
saofise avej i	470	
qseroqsi	2500	
kreditorul i daval ianeba		100
grZel vadiani sesxi		3000
sawesdebo kapital i		2000
Semosaval i real izaciidan		400
saij aro xarj i	100	
sabeWdi qaRal dis xarj i	150	
	5500	5500

Sedegad Cven miviReT sacdel i bal ansi roml is debetis da kreditis jami tolia. Ees, garkveul wil ad, miuTitebs Sesrul ebul i Canawerebis sisworeze. Mmagram, aq unda gaviTval iswinoT Semdegi:

- SesaZl ebel ia erT-erTi operaciis Sesaxeb Canaweri gamotovebul ia, an
- Canaweri gakeTda sxva angariSze.

Canawerebis sisworis ufro Rrma anal izi iqneba ganxil ul i momdevno TavebSi.

sacdel i bal ansis Sedgenis safuZvel ze Segvizi ia Sevadginot firma `sxivi--s finansuri angariSgeba.

rogorc aRvniSneT, arsebobs mudmivi da droebiT i angariSebi. mudmivi angariSebis naSTebi gadaitaneba bal ansSi, amitom aseT angariSebs sabal anso angariSebsac uwodeben.

droebiT i angariSebi, esaa Semosavl ebis da danaxarj ebis amsaxvel i angariSebi, romelic periodis bol os ixureba, nul deba mogeba-zaral is angariSze gadataniT. am angariSs SeiZl eba vuwodoT angariSi `saswori-, sadac aiwoneba Semosavl ebi da danaxarj ebi, Sedegad Tu Semosavl ebi ufro metia vidre danaxarj ebi, gveqneba mogeba da piriq iT, Tu danaxarj ebi metia – zaral i. Semosavl ebis da xarj ebis SepirispirebiT miRebul i mogeba an zaral i agreTve warmoadgens sabal anso angariSs, romelic gadaitaneba bal ansSi kapital is erT-erT muxl ad.

Aaqedan gamondinarePpirgel rigSi SevadgenT firma `sxivi--s mogeba – zaral is angariSgebas

mogeba – zaral is angariSgeba, 2005 w. ianvris Tvis.

	l ari	l ari
Semosaval i realizaciidan		400
minus: maragis xarj i		<u>(150)</u>
saerTo mogeba		<u>250</u>
ij aris xarj i	<u>100</u>	
sufTa mogeba		<u>150</u>

**ფირმა „სხივი“
საბალანსო უწყისი
31 იანვარი, 2005 წ.**

<i>აქტივები</i>		<i>პასივი</i>	
ფული	2210	კრედიტორული ანგარიშები	100
მოტოვანა	20	ბანკის გრძელ ვადიანი სესხი	3000
საბეღლი ღირებულება	50	სულ ვალდებულება	<u>3100</u>
საოფისო ავეჯი	470	საწესდებო კაპიტალი	2000
გადახდილი	2500	მოგება	150
სულ აქტივები	<u>5250</u>	სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	<u>5250</u>

პრაქტიკულად არსებობს საწარმოები, “T” ანგარიშების ფორმის გამოყენებით მოქმედების ოპერაციის მოდელირების, რეალური ანგარიშის სახე სპეციალური რეგისტრის ფორმით იწარმოება. რეგისტრის შემადგენელი ნაწილები:

საწარმოო ანგარიშის დასახელება #

თარიღი	საწარმოო	არსებული გადახდა ნაწილი	დებიტი	კრედიტი	საბალანსო

შემდგენელი ნაწილები წარმოადგენს შემდეგი ინფორმაცია:

სვეტი “თარიღი” იწარმოება თარიღით, თვე და რიცხვით.

სვეტი “საწარმოო” აისახება მწარმოებლის ჟურნალის რეგისტრირებული სამუშაო ოპერაციის მონაკვეთის საწარმოო.

სვეტი “არსებული გადახდა ნაწილი” მიუთითებს ინფორმაციის საწყისი ვარიანტი მწარმოებლის ჟურნალის გვერდის ნომერზე.

სვეტი “დებიტი” ან “კრედიტი” შესაბამისი ტანხა.

სვეტი “საბალანსო” ჯერ საწყისი საბალანსო წარმოება, შემდეგ კი მიუთითებს ოპერაციის გადართობის, გამოყვანის ან საბალანსო.

ანგარიშის გახსნა ნიშნავს მთავარ ბუღალტრულ ვიგნს (რეესტრს) განთავსებულ იქნას სპეციალური ცხრილებით (ანგარიშებით) ბალანსის კალკულის მიხედვით სახელგანთქების მიკუთვნებას და შესაბამისი ტანჯობრივი განვლილი გადასახადების საფუძველზე სპეციალური უფროსი განკუთვნილი სტრუქტურის მიხედვით. შემდეგ, მთელი საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში, ანგარიშის აისახება სამუშაო საკმარისობაში მომხდარი მოვლენები და ოპერაციები, რაც პერიოდის ბოლოსთვის კალკულის ანგარიშის მიხედვით ახალი სასაქონლო განვლილი და ინფორმაციის განვლილი სასაქონლო ებას იქონიებს.

ფინანსური ანგარიშების მოსამზადებლად, აუცილებელია მისი ტიტოული ელემენტის მნიშვნელობის განვლილი, ამიტომ ანგარიშების ტიტოული მიხედვით ითვლება კალკულის ანგარიში. ყველა ანგარიში განთავსებულია კალკულის რეესტრში, რომელსაც მთავარ ბუღალტრულ ვიგნს უფროსი, რადგან საარსებო ციკლი ტიტოული ოპერაციების ამ ვიგნს განაწილებს მთავრდება. მთავარ ვიგნს ანგარიშს კალკულის გვერდით აკლავს დატვირთვით.

ფინანსური ანგარიშების მომზადების მთავარ რეესტრში მოცემული უნდა იყოს ყველა ანგარიშის საღირსი, ასევე მნიშვნელოვანია არსებობდეს და ინახებოდეს ოპერაციების სრული სინაისი. ყველა ოპერაციის გონივრული აღრიცხვა (რეესტრაცია) მთავარ ჟურნალში ხდება, რომელსაც ასევე პირველი აღრიცხვის საარსებო ვიგნის ხელისა, რადგან მასში აისახება ყველა ოპერაცია პირველი დოკუმენტის მომზადებისთანავე. კალკულის სამუშაო ოპერაციის ტანჯის მთავარი ჟურნალიდან რეესტრში გადასახდის პროცედურას განაწილებს და გადასახდის ეფუძნება.

მაშასადამე, არსებობს საარსებო ციკლის ოთხი საფეხური:

1. მომხდარი სამუშაო ოპერაცია აისახება პირველ დოკუმენტში;
2. პირველი დოკუმენტის საფუძველზე ოპერაცია აისახება ჟურნალში გონივრული ტანჯის მიხედვით;
3. ჟურნალიდან ინფორმაცია გადაიტანება მთავარ რეესტრში (მთავარ ვიგნს);
4. მთავარი ვიგნის (რეესტრის) ანგარიშის საღირსის საფუძველზე მომზადდება ფინანსური ანგარიშგება.

4. angariSTa kl asifikacia

angariSTa erTiani sistemidan cal keul i jgufis angariSTa Taviseburebebis Seswavl is mizniT aucil ebel ia buRal trul i angariSebis kl asifikacia. buRal trul i angariSebis kl asifikacia niSnavs angariSTa daj gufebas ama Tu im niSnis mixedviT, im mizniT rom erTgvar sistemaSi iqnes moyvani i angariSebi da gaadvil des maTi Sinaarsis, struqturisa da gamoyenebis wesebis Seswavl a. buRal trul angariSebs umTavresad aj gufeben:

- 1) ekonomikuri Sinaarsis mixedviT;
- 2) struqturisa da daniSnul ebis mixedviT;
- 3) bal ansTan damokidebul ebis mixedviT;
- 4) angariSebSi asaxul i saSual ebebisa da maTi formirebis wyaroebis ganzogadebisa da mocul obis mixedviT.

angariSTa kl asifikacia ekonomikuri Sinaarsis mixedviT gviCvenebs, ra aRiricxeba angariSze da amiTi saSual ebas iZl eva dadgindes, ra saxis angariSebi unda iqnes gamoyenebul i mocemul i obieqtis yovel mxrivi daxasiaTebisaTvis.

ekonomikuri Sinaarsis mixedviT angariSebi iyofa sam jgufad:

- 1) sameurneo saSual ebebis angariSebi;
- 2) sameurneo saSual ebaTa wyaroebis angariSebi;
- 3) sameurneo procesebis angariSebi.

ekonomikuri Sinaarsis mixedviT angariSebis kl asifikacia efuZneba sameurneo saSual ebebisa da maTi formirebis wyaroebis daj gufebas. yvel a is angariSi, romelic asaxavs sameurneo saSual ebas aqtiuria. aseTi angariSebia: ZiriTadi saSual ebebis angariSi, maragis angariSi, investiciebis angariSi, fuladi saxsrebis angariSi, moTxovnebis angariSi da a.S.

ZiriTadi saSual ebebis angariSebze aisaxeba: miwis nakveTebis, daumTavrebელი მსენებლობის, სენობა-ნაგებობების, მანკანა-დანადგარების, ofისის aRWurvil obis, satransporto saSual ebaTa da a. S. moZraobis (miRebis da gasvl is) operaciebi. amave jgufs miekuTvneba aramaterial uri aqtivebi maTi saxeebis mixedviT. rogorc ZiriTadi saSual ebebi, ise aramaterial uri aqtivebi grZel vadiani aqtivebia, maTi Rirebul eba Seqmnil

produqciaSi cveTisa da amortizaciis saxiT aisaxeba da am saSual ebaTa narCeni Rirebul ebis dadgenis mizniT cal ke iwarmoeba Sesabamisad ZiriTad saSual ebaTa cveTisa da aramaterial uri aqtivebis amortizaciis angariSebi. iseve rogorc ZiriTadi saSual ebebi da aramaterial uri aqtivebi, maTi cveTac da amortizaciac saSual ebaTa saxeebis mixedviT aRiricxeba.

maragis angariSebze aisaxeba: saqonl is, nedl eul is da masal ebis, daumTavrebel i warmoebisa da mza produqciis miRebisa da gasvl is operaciebi.

investiciebis angariSi SeiZl eba warmodgenil iqnes rogorc mokl evadiani, ise grZel vadiani investiciebis saxiT. es iqneba investiciebi sawarmoTa Tu saxel mwifos fasian qaRal debSi an sxva investiciebi, kerZod, erTobl ivi saqmianoba an investiciebi mekavSire sawarmoebSi.

ful adi saSual ebebis angariSebs meikuTvneba: naRdi ful i rogorc erovnul , ise ucxo qveynis val utaSi, ful i sabanko angariSebze, rogoricaa, rezident bankSi gaxsnil i erovnul i val utis, aseve ucxouri val utis angariSebi, ararezident bankSi gaxsnil i saval uto angariSebi, akreditivebi, gansakuTrebul i angariSebi, Cekebis angariSebi da sxv.

moTxovnebis (igive debitorul i daval ianebis) angariSebic aseve SeiZl eba iyos mokl evadiani da grZel vadiani.

mokl evadian moTxovnebiSi ganixil eba: moTxovnebi miwodebi dan da momsaxurebi dan, moTxovnebi mekavSire sawarmoTa mimarT, moTxovnebi TanamSromel Ta mimarT, moTxovnebi xel mZRvanel obisa da sameTval yureo organoebis wevrTa mimarT, momwodebl ebze gadaxdil i avansebi, saTamasuqo moTxovnebi, daricxul i moTxovnebi, rogoricaa: misaRebi dividendebi da misaRebi procentebi.

grZel vadian moTxovnebiSi ganixil eba: miRebul i grZel vadiani Tamasuqebi, finansur i jarasTan dakavSirebul i moTxovnebi, moTxovnebi saqesdebo kapital is Sevsebase, sxva grZel vadiani moTxovnebi.

sameurneo saSual ebaTa wyaroebis amsaxvel i angariSebi pasiuri angariSebia da maT miekuTvneba sakuTari kapital isa da val debul ebaTa angariSebi.

sakuTari kapital is angariSebiSi igul isxmeba: sawesdebo kapital i, kerZod cveul ebrivi da priviligirebul i aqciebi, gamosyidul i sakuTari

aqciebi, saemisio kapital i, sawesdebo kapital i Sps-Si, partniorTa kapital i, mogeba, rezervebi, da finanseba.

val debul ebebis angariSebia: mowodebi dan da momsaxurebi dan warmoqmnil i val debul ebani, avansebi, gadasaxdel i xel fasebi, sesxebiT warmoqmnil i val debul ebani, val debul ebani finansur i jarasTan dakavSirebiT, gasanaRdebel i Tamasuqebi da sxv.

sameurneo procesebis angariSebia realizebul i produqciis TviTRirebul ebis angariSi, saoperacio Semosavl ebis angariSi.

struqturisa da daniSnul ebis mixedviT angariSTa kl asifikacia gviCvenebs ristvis da ra saxis maCvenebl ebis misaRebadaa gankuTvnil i esa Tu is angariSi. struqturisa da daniSnul ebis mixedviT buRal trul i angariSebi j gufdeba:

1) ZiriTad angariSebad, rogoricaa: inventarul i anu material ur faseul obaTa angariSebi, safondo anu saSual ebaTa wyaroebis amsaxvel i angariSebi, saangariSsworebo anu moTxovnebisa da val debul ebebis angariSebi.

2) mamaregul irebel i (makoreqtirebel i) angariSebi, rogoricaa: ZiriTad saSual ebaTa cveTis angariSi, aramaterial uri aqtivebis amortizacia, saeWvo val ebis koreqtireba, sasaqonl o material uri maragis koreqtireba. es angariSebi koreqtirebas ukeTebis da aregul irebs Sesabamisi aqtivebis angariSTa Canawerebs.

3) saoperacio angariSebi asaxavs sameurneo saSual ebaTa wrebrunvas, romelic sameurneo procesebiTaa gamowveul i. es angariSebi gamoiyeneba warmoebis danaxarj ebis aRSaricxavad, produqciis TviTRirebul ebis gansazRvrisaTvis da finansuri Sedegebis gamosavl enad. saoperacio angariSebi SeiZl eba daj gufdes:

- a) Semkreb-gamanawil ebel angariSebad;
- b) sakal kul acio angariSebad;
- g) Semapi rispirebel angariSebad.

Semkreb-gamanawil ebel s miekuTvneba is angariSebi, roml ebi c saangariSgebo periodSi xarj ebs agrovebs da Semdeg mas garkveul i wesiT anawil ebs saaRricxvo obieqtebs Soris, mag., miwodebis xarj ebi, winaswar gaweul i xarj ebi, sxva saerTo xasiaTis xarj ebi.

sakal kul acioa iseTi angariSi, romel ic iZl eva sawarmos finansuri saqmianobis Sedegis gansazRvris saSual ebas. aseTia saangariSgebo periodis mogeba-zaral is angariSi, roml is debetSi wl is ganmavl obaSi danaxarj ebis amsaxvel angariSebze dagrovil i xarj ebi iwereba, kreditSi ki Semosavl ebi da maTi SepirispirebiT miReba mogeba an zaral i. roca kreditis mxaris Canawerebi sWarbobs debetisas, miRebul ia mogeba, sawinaaRmdego SemTxvevaSi ki zaral i.

bal ansTan damokidebul ebis mixedviT angariSebi iyofa ir j gufad. 1) angariSebi, roml ebic ganzogaddeba buRal trul bal ansSi da 2) angariSebi, roml ebic aisaxebian mogeba-zaral is angariSgebaSi. angariSTa pirvel j gufs mudmiv an real ur angariSebs uwodeben, meore j gufi ki droebiTi angariSebis saxel iTaa cnobil i.

buRal trul i angariSebi agreTve SeiZl eba daj gufdes maTSi asaxul i saSual ebisa da maTi wyaroebis ganzogadebis da mocul obis mixedviT. am niSniT ganasxvaveben sinTezur da anal izur angariSebs.

5. angariSTa gegma

ekonomikuri Sinaarsis mixedviT daj gufebul , special uri kodiT danomril , buRal trul i angariSebis CamonaTval s angariSTa gegma ewodeba.

angariSebi Tavmoyril ia erTian angariSTa gegmaSi. TiToeul maTgans miniWebul i aqvs Sesabamisi kodi (nomeri). saerTaSoriso standartebeze gadasvl asTan dakavSirebiT SemuSavebul i iqna axal i angariSTa gegma, romel ic saval debul oa saqarTvel oSi, yvel a saxis sawarmosTvis, 2001 wl is 1 ianvridan. axal angariSTa gegmaSi Seicval a kodebi, angariSebi dal agebul ia likvidurobis mixedviT, gauqmebul ia aqtiur-pasiuri, sakal kul acio da qveangariSebi, SemoRebul ia axal i dasaxel ebis angariSebi.

angariSTa gegmaSi mocemul ia is angariSebi, roml ebic sawarmos SeiZl eba dasWirdes Tavis saqmianobaSi. garda amisa sawarmos aqvs ufl eba angariSTa gegmidan amoirCios mistvis saWiro angariSebi da daamatos is angariSebi romel ic savaraudod saWiro iqneba. axal i angariSis damateba unda moxdes angariSebis Sesabamis j gufSi oTxniSna kodis bol o cifris Secvl iT.

საბუღალტრო ანგარიშების ანგარიშთა გეგმა სტანდარტულია და მოიცავს შემდეგ ნაწილებს:

მომდინარე აქტივები _ კოდი 1000

გრძელ ვადიანი აქტივები _ კოდი 2000

მომდინარე ვალდებულებები _ კოდი 3000

გრძელ ვადიანი ვალდებულებები _ კოდი 4000

საკუთარი კაპიტალი _ კოდი 5000

საოპერაციო შემოსავლები _ კოდი 6000

საოპერაციო ხარჯები _ კოდი 7000

არასაოპერაციო შემოსავლები და ხარჯები _ კოდი 8000

განსაკუთრებული დასხვა შემოსავლები და ხარჯები _ კოდი 9000

(იხ. ანგარიშთა გეგმა, დანართი #1)

სადემონსტრაციო მაგალითი

ფირმა "XXX"-ს მიერ საანგარიშგებო პერიოდში შესრულებულია შემდეგი ოპერაციები:

1. მიწის მფლობელი ფირმის გახდის მიზნით ცაბო ბიზნესში 6 000 ლარი;
2. შეიძინა საკონსტრუქციო 2 600 ნარკვეთი ანგარიშზე
3. შეიძინა დანადგარი _ 800
4. შეიძინა საკონსტრუქციო 3 000 კრედიტში
5. გადაიხდა ერთი თვის იჯარა 250
6. გადაიხდა სატბობის და ელექტროენერჯის საფასური 240
7. გადაიხდა საერთო ხარჯები 200
8. გაიდა საკონსტრუქციო 4 000-ად, რომლის რიგგარეშეცა 2 400
9. გაიდა საკონსტრუქციო 3 800-ად კრედიტში, რომლის რიგგარეშეცა 2 300
10. აიღო ბიზნესიდან პირადი საშრომისთვის 1,000 ნარკვეთი
11. გადაიხდა სავაჭრო კრედიტორებს 2 000
12. მიიღო დებიტორისგან 2 500

daval eba

1. zemoT mocemul i angariSTa gegmis gamoyenebiT asaxeT mocemul i operaciebi bural trul angariSebze,
2. SevadgineT Tvis bol osaTvis bal ansi da mogeba-zaral is uwyisi.

F1110 naRdi ful i

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
1.	kapital i	6 000	2.	saqonel i	2 600
8.	real izacia	4 000	3.	mowyobil oba	800
12.	debitori	2 500	5.	renta	250
			6.	xarj ebi	240
			7.	xarj ebi	200
			10.	kapital i	1 000
			11.	kreditori	2 000
			Ggadasatani naSTi		<u>5 410</u>
		<u>12 500</u>			<u>12 500</u>
	naSTi gadatanis Semdeg	<u>5 410</u>			

1610 saqonel i

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
2.	ful i	2 600	8.	Tvi TRirebul eba	2 400
4.	kreditori	3 000	9.	Tvi TRirebul eba	2 300
			Ggadasatani naSTi		<u>900</u>
		<u>5 600</u>			<u>5 600</u>
	naSTi gadatanis Semdeg	<u>900</u>			

3110 kreditori

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>l ari</i>
11.	ful i	2 000	4.	saqonel i	3 000
	gadasatani naSTi	<u>1 000</u>			
		<u>3000</u>			<u>3 000</u>
			naSTi gadatanis Semdeg		<u>1 000</u>

2150 danadgarebi

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
3.	ful i	800			
		<u>800</u>			

5210 partniorTa kapi tal i

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
10.	ful i	1 000	1.	ful i	6 000
	gadasatani naSTi	<u>5 000</u>			
		<u>6 000</u>			<u>6 000</u>
			naSTi gadatanis Semdeg		<u>5 000</u>

1410 debitorul i daval ianeba

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
9.	real izacia	3 800	12.	ful i	2 500
				Ggadasatani naSTi	<u>1 300</u>
		<u>2 500</u>			<u>2 500</u>
	naSTi gadatanis Semdeg	<u>1 300</u>			

7420 renta

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
5.	ful i	250		mogeba-zaral is	250
		<u>0</u>		angari Si	

7490 saTbobi da el energia

<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>	<i>Tari Ri</i>	<i>aRwera</i>	<i>I ari</i>
6.	ful i	240		mogeba-zaral is	240
		<u>0</u>		angari Si	

7430 komunikaciis xarj ebi

Tari Ri	aRwera	I ari	Tari Ri	aRwera	I ari
7.	ful i	200		mogeba-zaral is	200
		<u>0</u>		angari Si	

6110 real izacia

Tari Ri	aRwera	I ari	Tari Ri	aRwera	I ari
			8.	ful i	4 000
			9.	debitori	3 800
mogeba-	zaral is	<u>7 800</u>			
	angari Si	<u>0</u>			<u>7 800</u>

7210 saqonl is TviTRirebul eba

Tari Ri	aRwera	I ari	Tari Ri	aRwera	I ari
8.	saqonel i	2 400			
9.	saqonel i	2 300			
		<u>4 700</u>		mogeba-zaral is angari Si	<u>4 700</u>
		<u>0</u>			

Tvis bol osTvis buRal trul angariSebze miRebul i naSTebis safuZvel ze Sedgenl ia sacdel i bal ansi.F

	debiti	kredi ti
ful i	5 410	
kapi tal i		5 000
saqonel i	900	
mowyobil oba	800	
kredi tori		1 000
renta	250	
saTbobi da el .energia	240	
komunikaciis xarj ebi	200	
real izacia		7 800
saqonl is TviTRirebul eba	4 700	
debitori	1 300	
	<u>13 800</u>	<u>13 800</u>

mogeba_zaral is angariSi

TviTRirebul eba	4 700	real izacia	7 800
renta	250		
saTbobi	240		
saerTo xarj i	200		
sul xarj ebi	5 390	real izacia	7 800
		mogeba	2 410

(mogeba emateba kapital is angariSs)

bal ansi

ful i	5 410	kredi tori	1 000
debi tori	1 300		
saqonel i	900	kapi tal i	7 410
mimdinare aqtivebi	7 610		
mowyobil oba	800		
sul aqtivebi	8 410	sul val debul ebebi	8 410
		da kapi tal i	

mogeba_zaral is uwyisi

real izacia	7 800
saqonl is TviTRirebul eba	<u>4 700</u>
saerTo mogeba	3 100
xarj ebi:	
renta	250
saTbobi	240
saerTo xarj ebi	200
	<hr/>
sul xarj ebi	<u>690</u>
mogeba	2 410

კითხვები ტვიტსემონებისთვის

1. როგორ გამოისახება გრაფიკულად ბუღალტრული ანგარიში?
2. რას ნიშნავს ტერმინი "დებიტი"?
3. რას ეწოდება "კრედიტი"?
4. როგორ ხდება ანგარიშების ოპერაციების წაწერა?
5. რასი მდგომარეობს ორადი წაწერის არსი?
6. რა არის ბუღალტრული ანგარიშების გათვლა?
7. რას უარყოფს ანგარიშთა გეგმა?

Semosavl ebisa da xarj ebis aRiareba

am TavSi ganxil ul ia Semdegi sakiTxebi:

- daricxvis meTodis arsi;
- Semosavl ebis aRiareba;
- xarj ebis aRiareba;
- araZiriTadi Semosavl ebi da xarj ebi

D1. daricxvis meTodis arsi

wina TavSi ganvixil eT samewarmeo saqmianobiT miRebul i Sedegebis gavl ena sawarmos kapital ze da davrwundiT, rom Tu samewarmeo saqmianobis Sedegad miRebul i mogeba/zaral iT partniorTa kapital i Sesabamisad, izrdeba an mcirdeba. ganvixil oT magal iTi:

Tu pirveli ianvris mdgomareobiT, sawarmos aqtivebis saxiT ericxeba 10000 l aris aqtivebi, maT Soris maragebi 4000 l ari, val debul eba ki Seadgens 6000 l ars, maSin buRal truli tol obidan gamomdinare (aqtivi=val debul eba + kapital i) kapital i iqneba $10000-6000=4000$ l ari. davuSvaT ianvris TveSi aqtivebis Semadgenl obaSi ricxil i maragi gaiyida 5000 l arad, Sesabamisad miRebul ma mogebam Seadgina 1000 l ari, aqtivebis Rirebul eba ki iqneba 11000 l ari. ianvris bol osaTvis kapital i iqneba $11000-6000=5000$ l ari, anu kapital i periodis dasawyisisaTvis pl ius periodis ganmavl obaSi miRebul i mogeba $4000+1000=5000$ l ari. rogorc vxe-davT kapital is cvl il eba, zrda an kl eba, pirdapir kavSirSia sawarmos muSaobis Sedegebze. rogorc wesi, mogebis gaangariSeba xdeba wel iwadSi erTxel , an TveSi erTxel . imisaTvis rom droul ad da swored iyos gaangariSebul i mogeba Cven unda gvqondes utyuari informacia Semosavl ebisa da xarj ebis Sesaxeb. al baT SesaZl ebel i iqneboda yvel a gaweul i xarj i da miRebul i Semosaval ebi agvesaxa or damouki debel angariSze.

Semosavl ebis angariSi		xarj ebis angariSi	
debeti	krediti	debeti	krediti
Semosavl ebis Semcireba	Semosavl ebis zrda	xarj ebis zrda	xarj ebis Semcireba
kapital is Semcireba	kapital is zrda	kapital is Semcireba	kapital is zrda

magram srul i da samarTl iani finansuri angariSgebis Sedgenis mizniT Cven gvainteresebS ufro detal uri informacia, amitom saWiroebis mixedviT mizanSewonil ia yovel i danaxarj is da Semosaval is mimarT cal ke angariSis gaxsna.

Semosavl ebi da xarj ebi iyofa or nawil ad: saoperacio da arasaoperacio Semosavl ebi da xarj ebi, xolo Semdgomi detal izacia damokidebul ia firmis saqmianobaze,

Semosavl ebis angariSebs SeiZl eba mivakuTvnoT: Semosaval i gayidvebidan, ij aridan, saprocento Semosaval i da sxva.

xarj ebis angariSebs: ij aris, xel fasis, komunikaciis, dazRvevis, saprocento, satransporto, sawvavis da a.S. angariSebis raodenoba da maTi saxeoba damokidebul ia firmis menejmentze, gamomdinare iqidan Tu ra saqmianobas eweva firma da ramdenad xSirad gamoiyeneba esa Tu is angariSi. iseTi xarj ebi, roml ebic iSviaTad gvxdeba aRiricxeba erT saerTo, sxva saopracio/arasaoperacio xarj ebis, angariSze.

sawarmos finansuri angariSigeba unda momzaddes daricxvis meTodis gamoyenebiT, gamonakl isia mxol od angariSgeba ful adi saxsrebis moZraobis Sesaxeb.

daricxvis meTodi, bass-1 Sesabamisad, aris buRal trul i aRricxvis erTiani fundamental uri koncefcia. koncefciiS mixedviT Semosavl ebi da xarj ebi unda Sesabameboden erTi da igive periods da finansur angariSgebaSi aisaxos im konkretul periodSi, romel Sic maT adgili hqondaT. daricxvis meTodi usual od dakavSirebul ia Sesabamisobis principTan. rac imas niSnavs, rom Semosavl ebisa da xarj ebis aRiareba xdeba faqtis moxdenistanave da ara ful adi saSual ebebis miRebisa da gadaxdis momentSi. Sesabamisad, sameurneo operaciebi im periodis buRal trul reestrebsa da finansur angariSgebaSi aisaxeba, ra periodSic ganxorciel da es operacia.

Aamrigad, buRal trul aRricxvaSi daricxvis meTodis gamoyenebisas unda gaviTval iswinoT Semdegi ZiriTadi momentebi:

1. operaciebisa da movl enebis aRiareba xdeba maSin, roca maT adgili aqvT da ara maSin, roca xdeba ful is miReba an gadaxda.
2. ful is an sxva finansuri saSual ebebis bal ansSi aqtivad aRiareba xdeba maSinve, rogorc ki kompania miRebs aqtivis fl obis ufl ebas.

3. gadasaxdeli fulian gasawevi momsaxureba, rogorc valdebul eba, balansisa saxeba maSin, rodesac kompania irebsaset valdebul ebas.
4. mogeba - zaralis angariSgebaSi xarjebisa aRiareba xdeba imperiodSi, ra periodSic mivireTis Semosavl ebi, romლის მიუხედავად გვეულ იყნა zemoaRniSnuli xarj ebi.

2. Semosavl ebisa aRiareba

finansuri angariSgebis momzadebis da wardgenis struqturul safuZveli ebisi Semosavl ebi ganxil eba rogorc sawarmos ekonomikuri sargeblis zrda, saangariSgebo periodSi aqtivebis zrdის ან valdebul ebebis Semcirebis saxiT, rasac mohyveba sakuTari kapitalის zrda, mesakuTreTa mxridan damatebiti investiciebis gareSe.

Semosavali aris sawarmosi Semosuli ekonomikuri sargeblის საერთო Tanxa, romelic მიიღება rogorc sawarmos Cveulebrivi saqmianობიდან, iseვე სხვა ამონაგებიდან. Aanu cneba `Semosavali - გული სხვებს rogorc sawarmos Cveulebriv samewarმოო saqmianობიდან მიღებულ ამონაგებს, aseვე სხვა Semosul obესაც.

ამონაგები. saangariSgebo periodის გაყიდვიდან ამონაგები აისახება im periodის mogeba-zarლის angariSgebaSi, romel Sic es გაყიდვი განხორციელდა. რაც ნისნავს, Tu გაყიდვა განხორციელდა კრედიტით, მაSin Semosavali CaiTვი ება im periodის mogeba-zarლის angariSgebaSi, romel Sic მოხდა myidvel ისTვის angariS_faqtურის გაგზავნა და არა fulის მიღება. buRალ trul ad es აისახება balansSi debitorul i daval iანების angariSის დაფიქსირებით, im Tanxით romelic გამოყიდვის სეკუნდის myidvel ისაგან. ამ SemTxvevaSi buRალ trul ad operacia Caiwereba: debetdeba debitorul i daval iანება და კრედიტდება Semosavali-real izაციიდან (ამონაგები).

Sesyidvebi – aseვე Sesyidvebi unda Seesabamebodes im periods, romel Sic ის განხორციელდა, რაც buRალ trul ad აისახება Semdeგი Canawerით: კრედიტის განხორციელებული Sesyidveბის Tanxით debetdeba Sesyidveბის angariSი და კრედიტდება კრედიტორული დავალიანება.

გაყიდვის ტვიტრიებულება – გაყიდვის Zირითადი xარჯები დაკავსირებულია გაყიდული საყონლის ტვიტრიებულებასთან. მარაგების ნებისმერი ერთელი, romelic არ იყო გაყიდული wინა saangariSgebo

periodSi unda iyos Setanil i momdevno periodis mogeba-zaral is angariS-gebaSi maragebis sawyisi naSTis saxiT, da unda iyos Sefardebul i mocemul i periodis gayidvebTan, mocemul periodSi Sesyidvebis Rirebul ebasTan erTad.

xarj ebi - xarj ebSi Sedis ij ara, el eqtro energia, satel efonil\o xarj i da sxva xarj ebi, roml ebic sawarmom unda gawios gayidvebis dros. isini agreTve unda Seesabameboden mocemul i periodis gayidvebs. es niSnavs, rom mogeba-zaral is angariSgebaSi unda aisaxos mocemul i periodis faqtobrivi xarj ebi da ara xarj ebi, roml ebSic gadaxdil ia ful i.

daricxul i ewodeba im Semosavl ebs, roml sac adgil i hqonda saangariSgebo periodSi, magram isini mTlianadan nawil obriv ar arian ganaRdebul ni.

standarti (bass-18 `amonagebi~) gamoiyeneba iseTi sameurneo operaciebisa da movl enebis Sedegad miRebul i Semosavl ebis aRiarebisaT-vis, rogoricaa: saqonl is gayidva (real izacia);

standarti ganxil avs saqonel s, rogorc sawarmos mier warmoebul nivTs, romel ic gankuTvnil ia gasayidad, agreTve im nivTs, romel ic SeZenel ia xel meore gayidvis mizniT. magal iTad, sacal o vaWrobis sawarmos mier SeZenil i samrewvel o produqcia, agreTve miwa an sxva qoneba, romel ic gaTval iswinebul ia xel meored gayidvisaTvis.

saqonl is gayidvis Sedegad miRebul i Semosavl is aRiareba xdeba maSin, rodesac dakmayofil ebul iqneba yvel a qvemoT CamoTvl il i piroba:

- sawarmo gadascems myidvel s saqonl is fl obasTan dakavSirebul yvel a mniSvnel ivan risks da sargebel s;
- sawarmos aRar aqvs gayidul saqonel ze saqonl is fl obasTan dakavSirebul i raime administraciul i ufl eba da real uri kontrol is ganxorciel ebis berketi;
- Tu SesaZl ebel ia Semosavl is Tanxis saomedod gansazRvra;
- Tu mosal odnel ia, rom mocemul i opiraciidan sawarmo miRebs ekonomikur sargebel s;
- Tu SesaZl ebel ia, mocemul operaciasTan dakavSirebul i ukve gaweul i an momaval periodSi gasawevi xarj ebis saimedod gansazRvra.

Semosaval i gayidvebidan

magaliTi: dauSvat, rom kompania vaWrobs sawvaviT. 2006 wl is 25 dekembers man gaugzavna SemkveTs 100 000 laris benzini igi varaudobs, rom SemkveTs tvirti miwodeba moxdeba 2006 wl is 28 dekembers. gayidvis pirobebi Semdegia: kompania val debul ia miawodos saqonel i myidvel s adgil ze mitaniT, Tanxis gadaxda moxdeba 2007 wl is 5 ianvars. gzaSi Seferxebis gamo myidvel amde produqcia mivida 2007 wl is 3 ianvars.

movaxdinoT realizaciis operaciastan dakavSirebuli buRal truli Canawerebi da miuTitoT realizaciis aRiarebis periodi.

miuxedavad imisa rom, saqonel i miwodeba daiwyo 2006 wl is 25 dekembers,, xel Sekrul ebiT gaTval iswinebuli yvel a piroba dasrul da mxol od 2007 wl is 3 ioanvars, Sesabamisad es TariRi CaiTwl eba Semosavl is aRiarebis TariRad.

debeti moTxovnebi miwodebidan da momsaxurebidan 100 000

kriditi Semosaval i realizaciidan 100 000

Tu Tanxis gadaxda modeba droul aT, 2007 wl is 5 ianvars, buRal teri Seasrul ebs Semdeg gatarebas:

debeti naRdi fuli erovnul val utaSi 100 000

kriditi moTxovnebi miwodebidan da momsaxurebidan 100 000

momsaxurebis gaweva

momsaxurebis gaweva, rogorc wesi, gul isxmobs sawarmos mier momsaxurebis Sesrul ebas xel Sekrul ebis safuZvel ze. momsaxurebis gaweva SeiZleba dasrul des erT saangariSo periodSi an gagrZel des Semdgom saangariSgebo periodebSi. zogierTi saxis momsaxureba usual od dakavSirebul ia samSeneblo kontraqtebtan. magaliTad, proeqtis menejerebisa da arqiteqtorebis momsaxurebis gaweva. aseTi tipis kontraqtebidan miRebuli Semosavl ebis aRricxvis wess ar ganvixilavT. igi ganxilul ia bass 11-Si `samSeneblo kontraqti`.

Tu Sesazlebel ia momsaxurebis gawevis Sedegebis saimedod gansazRvra, maSin masTan dakavSirebuli Semosavl is aRiareba da buRal trul ad asaxva xdeba finansuri angariSgebis Sedgenis TariRisaTvis, momsaxurebis xel Sekrul ebiT gansazRvruli etapebis miTitebit.

momsaxurebis miwodebis Sedegebis Sefaseba saimedod maSinaa SesaZI ebel i, Tu arsebobs Semdegi pirobebi:

- Semosavl is Tanxa SesaZI ebel ia saimedod gansazRvros;
- saimedoa mocemul i operaciidan ekonomikuri sargebl is miReba;
- finansuri angariSgebis Sedgenis TariRisaTvis SesaZI ebel ia momsaxurebis xel Sekrul ebiT gansazRvrul i etapebis Sesrul ebis saimedod dadgena;

- SesaZI ebel ia saimedod gaimij nos momsaxurebis xal Sekrul ebis sxvadesxva etapis mixedviT Sesrul ebisaTvis gansazRvrul i mTI iani saWiro danaxarj ebi.

magal iTi: davuSvaT, rom kompaniis ZiriTadi saqmianoba aris eneggozedamxedvel obis momsaxureba. man miRo SekveTa ss`XXX--dan `el eqtroenergiis danakargebis mizezebis Seswavl aze da danakargebis Semcirebis rekomendaciebis SemuSavebaze-. Des SekveTa iTval iswinebs samuSaos Sesrul ebas sam etapad:

1. arsebul i real uri mdgomareobis Seswavl a 01/03/2004-01/04/2004- (4kvira);
2. I laboratoriu l i da gazomviTi samuSaoebi 01/04/2004-01/05/2004- (4kvira);
3. sarekomendacio angariSebis momzadeba 01/05/-15/05/2004- (2 kvira).

xel Sekrul ebis mTI iani Rirebul eba Seadgens 60 000 I ars.

miuTiteT Semosavl is aRiarebis Pperiodi.

a) SesaZI ebel ia real izaciis aRiareba Sesrul ebul i samuSaoebis etapebis Sesabamisad.

Cvens magal iTSi mTI iani samuSao Sedgeba 3 etapisagan da moicavs 10 kviras. amitom SesaZI ebel ia yovel i etapis damTavrebiaTanave vaRiaroT Semosaval i Sesrul ebul samuSaoze daxarj ul i drois proporciul ad:

- 1 etapi (4 kvira) $60\,000 / (10\,kvira) * (4\,kvira) = 24\,000$
- 2 etapi (4 kvira) $60\,000 / (10\,kvira) * (4\,kvira) = 24\,000$
- 3 etapi (2 kvira) $60\,000 / (10\,kvira) * (2\,kvira) = 12\,000$

b) Tu gvaqvs SesaZI ebl oba movaxdinoT gaweul i (an gasawevi) xarj ebis saimedoT gansazRvra, maSin SesaZI ebel ia real izaciis aRiareba Sesrul ebul samuSaoze gaweul i xarj ebis proporciul ad.

Cven magal iTSi mTI iani samuSao Sedgeba 3 etapisagan. dauSvaT, kompaniam aRniSnul i samuSaos Casatarebl ad unda gaswios mTI iani xarjis saxiT 40 000 I ari da etapebis mixedviT es xarj i ganawil deba:

1. etapi 10 000 I ari;
2. etapi 20 000 I ari;
3. etapi 5 000 I ari.

amis gaTval iswinebiT SesaZl ebel ia yovel i etapebis damTavrebi aTanave vaRiaroT Semosaval i Sesrul ebul samuSaoze gaweul i xarj is proporciul ad :

1. etapi 10 000 l ari mTl iani xarj is 1/4. Semosaval i-60 000*1/4=15 000;
2. etapi 25 000 l ari mTl iani xarj is 5/8, Semosaval i-60 000*5/8=37 500;
3. etapi 5 000 l ari mTl iani xarj is 1/8 , Semosaval i-60 000*1/8=7 500.

3. xarj ebis aRiareba

bass-1 Sesabamisad, sawarmos mogebisa da zaral is angariSgebaSi xarj ebis aRiareba xdeba maSin, Tu sawarmodan momaval i ekonomikuri sargebl is gasvl a dakavSirebul i iqneba aqtivebis SemicirebasTan an val debul ebebis zrdasTan da Tu SesaZl ebel ia misi saimedo Sefasebagazomva. es ki imas niSnavs, rom xarj ebis aRiareba-gansazRvra xdeba maSinve, rogorc ki aRiarebul i iqneba aqtivebis Semicireba an val debul ebebis zrda (magal iTad, cveTis an TanamSromel TaTvis xel fasis daricxva).

sawarmos mogebisa da zaral is angariSgebaSi xarj ebis aRiareba xdeba maSin, Tu danaxarj ebis gawevisa da Semosavl ebis cal keul i muxl ebis miRebis Soris arsebobs pirdapiri kavSiri. es aris amonagebis da danaxarj ebis Sesabamisobis principi. igi gul isxmobs erTi da igive sameurneo operaci iT, an movl eniT gamowveul i xarj ebisa da amonagebis erTdroul aRiarebas.

magal iTad, produqciis real izaciaze gaweul i sxvadasxva saxis xarj i aRiarebul i da asaxul i iqneba maSinve rogorc ki sawarmo miRebs Semosaval s mocemul i produqciis real izaciidan. am principis Tanaxmad, ar SeiZl eba iseTi muxl ebis aRiareba bal ansSi, roml ebic ar akmayofil ebs aqtivebisa da val debul ebebis cnebebs.

real izaciidan amonagebisadmi SesapiriSPIrebel i xarj ebi aRricxvis miZnebisatvis SeiZl eba Semdegnairad davaj gufod:

- a) real izebul i sasqonl o-material uri faseul obis TviTRirebul eba;
- b) saerTo da administraciul i xarj ebi;
- g) miwodebis xarj ebi.

Gg) wl is amonagebi gavi angari SoT imis gaTval iswinebiT, rom saqonl is gasayidi fasi gayi dvebis saxeobebis mixedviT Sesabamisad Seadgens `A- - 4 l ari, saqonel `B B--5 l ari, saqonel i `C - -10 l ari. amonagebi real izaciidan iqneba:

saqonel i `A-	70 000 cal i * 4 =	280 000 l ari
saqonel i `B-	1 200 cal i *5 =	6 000 l ari
saqonel i `C-	12 000 cal i * 10 =	<u>12 000 l ari</u>
sul		406 000 l ari

kompaniis mier 2006 wel s miRebul i mTl iani mogeba SeiZl eba warmovadgimoT mageba-zaral is angariSgebis formatSi:

mogeba-zaral is angariSgeba

2006 wl isaTvis dekebrisaTvis

	l ari	l ari
amonagebi gayi dvebi dan		406 000
sawysi maragi	250 000	
Sesyi dvebi	<u>210 000</u>	
	460 000	
minus: sabol oo maragi	<u>150 000</u>	
gayi dul i saqonl is TviTRirebul eba		<u>310 000</u>
saerTo mogeba		<u>96 000</u>

rogorc vxedavT, Cven davadgineT gayi dul i sasaqonl o-material uri faseul obebis TviTRirebul eba romelic vaRiareT xarjad. amiT SesabamisobaSi moviyaneT gayi dul maragebze gaweul i danaxarjebi da am maragebis gayi dvi dan miRebul i amonagebi.

Aaqve unda aRvniSnoT, rom buRal trul i aRricxvis praqtikaSi real izebel i sasaqonl o-material uri maragebis TviTRirebul ebis aRricxvisaT-visaTvis or meTods iyeneben. Ees meTodebia: danaxarjebis aRricxva ekonomikuri Sinaarsis mixedviT da danaxarjebis aRricxva funqciuri daniSnul ebis mixedviT, isini uSual od ukavSirdeba mogebisa da zaral is angariSgebis wadgenis meTodebs da aRricxvaSic Sesabamisi saxel wodebiT gamoiyeneba.

produqciis TviTRirebul ebis dadgena warmoadgens mmarTvel obiTi aRricxvis sagans, amitom am wignis fargl ebSi `buRal trul i aRricxvis safuZvl ebi~ TviTRirebul ebis kal kul aciis detal ebebs ar ganvixil avT.

am sakuTxebS dawvriI ebiT SeiZl eba gaecnoT damxmare saxel mZRvanel oSi (I .#6)

b) saerTo-administraciul i xarj ebi

saerTo-administraciul i xarj ebi da miwodebis xarj ebi TviTRirebul ebaSi ar CairTveba, maT ganixil aven rogorc periodis xarj ebs, gaweul s mogeba – zaral is angariSgebis saaRricxvo periodSi. am saxis xarj ebSi Sedis ij ara, el eqtro energia, satel efonifo xarj ebi da sxva xarj ebi, romel ic sawarmos saqmianobisaTvis aris saWi ro.

magal iTi:

sawarmom 2006 wl is 31 dekembris mdgomareobiT gadaixada el eqtroenergiis xarji Semdegi TanmimdevrobiT:

	I ari
28 Teberval s dafara 3 Tvis xarj i, 28 Tebervl amde	300
31 maiss dafara 3 Tvis xarj i, 2006 w. 31 maisamde	540
31 agvistos gadaxdilia 2006 w. 31 agvistomde	220
30 noembers gadaxdilia 2006 w. 30 noembramdemde	<u>360</u>
.	1420

gansazRvreT el energiis 2006 wl is xarji, Tu cnobil ia rom 2006 wl is dekemberSi gamoyenebul i el energiis Rirebul eba Seadgens 120 I ars

amocanis amoxsna

- gamovTval oT sawyisi daval ianeba el eqtroenergiaze 2006 wl is 31.dekembris mdgomareobiT, Tu 2006 wl is 28 Teberval s gadaxdilia 3 Tvis Tanxa, 300 I ari, maSin an Tanxis nawil i mxol od $300 * 1/3 = 100$ I ari warmoadgens 2005 w dekembers xarj s, anu warmoadgens 2005 wl is daval ianebas el eqtroenergiaze.
- Sesabamisad 2006 wl is 28 Teberval s gadaxdili Tanxis $2/3 * 300 = 200$ I ari warmoadgens 2006 wl is ianvris da Tebervl is Tvis el eqtroenergiis xarj s.
- SevitanoT es cifri el eqtroenergiis xarj is angariSze
- gadaxdebi, roml ebic ganxorciel da 31 maiss, 31 agvistos da 30 noembers warmoadgens 2006 wl is martidan Tvidan noembris Tvebde daxadj ul i el eqtroenergiis dafarvis xarj s.
- magram amavdroul ad Cven unda gaviTval iswinoT 120 I ari, romel is warmoadgens dekembris TveSi daxarj ul da gadauxdel el eqtroenergiis xarj s, es xarj i unda iyos aRiarebul i rogorc daval ianeba el eqtrokompaniis mimarT.
- mTlianad miRebul i Tanxa unda iyos asaxul i mogeba-zaral is angariSgebaSi, rogorc am periodis danaxarj i

el eqtroenergis xarj i

2006	lari	2006	lari
28.01 sal aro	200		
31.05 sal aro	540		
31.08 sal aro	220		
3011 sal aro	360		
31.12 el eqtkompania	<u>120</u>		
	<u>1440</u>	31.12. mogeba-zaral is angariSgeba	<u>1440</u>

g) miwodebis xarj ebi.

Rogorc zemoT aRvniSneT, miwodebis xarj ebi iseve, rogorc sxva administraciul i xarj ebi TviTRirebul ebaSi ar CairTveba da ganixil eba rogorc periodis xarj i.

miwodebis xarj ebs miekuTvneba: rekl amis xarj ebi, Sromis anazRaureba da sakomiso gasamrj el o, Sromis anazRaurebaze danaxarj ebi, transportirebis, Senaxvis da miwodebis sxva xarj ebi.

sakomiso gasamj el os magal iTze ganvixil oT miwodebis xarj ebis asaxva-aRiarebis sakiTxebi.

magal iTi: gamoviyenoT real izebul i saqonl o-material uri faseul obis TviTRirebul ebis magal iTis monacemebi. Ksaqonl is real izacias kompaniaSi asrul ebs sami distrebiutori. maTi xel fasi warmoadgens sakomiso gasamj el os da ganisazRvrebareal izebul i saqonl is Rirebul ebis (gayidvebis) 2% odenobiT.

Cvens magal iTSi, 2006 wel s real izebul ia:

	distributorebi	real izebul i saqonl is erTeul ebi		
		saqonel i `AA~	saqonel i `B ~	saqonel i `C ~
1	petriaSvil i	26 000	200	1 500
2	ogaZe	20 000	500	5 000
3	mamul aSvil i	24 000	500	5 500
		70 000	1 200	12 000

sakomiso gasamj el o gaviangariSoT TiToeul i destributorisaTvis, maT mier ganxorciel ebul i gayidvebis mocul obis da amonagebis mixedviT:

petriaSvil i (26000 * 4 + 200 * 5 + 1500 * 10) *2%= 2 400
ogaZe (20 000 * 4 + 500 * 5 + 5 000 * 10) *2%= 2 650
mamul aSvil i (24 000 * 4 + 500 * 5 + 5 500 * 10) *2%= 3 070

sul sawarmos sakomisi o gasamj el os xarj ebi Seadgens 8120 l ars

sakomisi o gasamj el os buRal trul i Canawerebi Sevasrul oT TiToeul i
distribiutorisaTvis

debeti sakomisi o gasamj el os xarj i 2 400

kriditi petriaSvil ze sakomisi o gadasaxdel ebi 2 400

debeti sakomisi o gasamj el os xarj i 2 650

kriditi ogaZeze sakomisi o gadasaxdel ebi 2 650

debeti sakomisi o gasamj el os xarj i 3 070

kriditi mamul aSvil ze sakomisi o gadasaxdel ebi 3 070

4. araZiriTadi Semosavl ebi da xarj ebi

zogierT sawarmoSi arsebobs araZiriTadi Semosavl is wyaroebi,
romel ic agreTve eqvemdebarebian daricxvas an winaswar gadaxdas

araZiriTadi Semosavl ebi. araZiriTad Semosavl ad iTvl eba sxva
pirebis mier sawarmos kuTvnil i aqtivebis gamoyeneba, rasac mohyveba
sawarmoSi ekonomikuri sargebl is Semosvl a _ divi dendebis, procentebisa
da roial tis miReba.

1. daricxul i procenti warmo adgens kuTvnil sargebel s sawarmos
saxsrebisa da maTi eqvival entebis gamoyenebaze;

2. roial tebi _ Semosavl ebi sawarmos kuTvnil i grZel vadiani aqtivebis
gamoyenebis ufl ebis gadacemisaTvis. magal iTad, savaWro niSnebis da
kompiuteris programis gamoyenebaze;

3. divi dendebi _ kapital is mesakuTreze gacemul i mogebis nawil i maTi
ful adi Tu araful adi Senatanebis proporciul ad.

buRal trul aRricxvaSi, sxva pirebis mier sawarmos aqtivebis
gamoyenebi dan miRebul i Semosavl i-procentebis, roial tisa da
divi dendebis saxiT, aRiareba-asaxva xdeba Semdegnairad:

- procentebis Semosavl is saxiT aRiareba-asaxva xdeba im drois proporciul ad, romel Sic gaTval iswinebul ia Sesabamisi aqtividan faqtobrivi sabol oo Sedegis miReba;

- roial tebis Semosavl is saxiT aRiareba-asaxva xdeba ij aris xel Sekrul ebis vadis Sesabamisad;

- dividendebis aRiareba-asaxva Semosavl is saxiT xdeba maSin, rogorc ki Zal aSi Seva aqcionerebis ufl eba dividendebis miRebis Sesaxeb.

magal iTis saxiT ganvixil oT procentebis saxiT miRebul i Semosavl is aRiareba da buRal trul i asaxva:

magal iTi: davuSvaT, rom kompaniam 2006 wl is 1 marts bankSi 12 Tvia depozitze ganaTavs 10 000 l ari, 12%-iani saprocento wl iuri ganakveTiT. Cveni amocanaa ganvsazRvroT ra odenobis Semosaval i unda aRiaros kompaniam 2006 wl is 31 maiss?, 31 dekembers?

2006 wl is 31 martis CaTvl iT kompaniis depozitis ganTavsebis periodi Seadgens sam Tves, Sesabamisad saprocento Semosaval i am periodisTvis daricxul ia sam Tveze:

$$31/05/2006 \text{ Semosaval i } 10\,000 * 12\% / (12 \text{ Tve}) * (3 \text{ Tve}) = 1\,200 * 1/4 = 300$$

2006 wl is 31 dekembrisaTvis kompanias depoziti iqneba ganTavsebul i bankSi ukve 10 Tve, Sesabamisad saprocento Semosaval i dekembris CaTvl iT iqneba daricxul i aT Tveze:

$$31/12/2006 \text{ Semosaval i } 10\,000 * 12\% / (12 \text{ Tve}) * (10 \text{ Tve}) = 1\,000$$

procentis saxiT misaRebi Semosaval i buRal trul ad Caiwereba Semdegi gatarebiT:

2006 wl is 31 maisisaTvis

<i>debeti</i> daricxul i procentebi	300
<i>kredit</i> i saprocento Semosaval i	300

2006 wl is 31 dekembrisaTvis

<i>debeti</i> daricxul i procentebi	1000
<i>kredit</i> i saprocento Semosaval i	1000

ganvixil oT dividendebis saxiT miRebul i Semosavl is aRiareba da buRal trul i asaxva:

magal iTi: davuSvaT, rom kompaniam `A--m 2007 wl is 15 Teberval s gamoacxada dividendebis gacema 2006 wl is mogebis mixedviT, privilegirebul aqciebze nominal iT 1

1 ari 5%-is odenobiT, kompania `B--s gaaCnia `A- kompaniis 100 000 cal i priviligirebul i aqcia. Cveni amocanaa ganvsazRvrot rogor unda asaxos `A--m kompaniam, kompaniis `B--s mimarT misaRebi dividendebis Semosaval is daricxva.

dividendebis Tanxa Seadgens $1 \cdot 100\,000 \cdot 5\% = 5000$ l ari

dividendis saxiT gasacemi Tanxa kompania `A--m buRal trul ad unda Caweros Semdegi gatarebiT:

<i>debeti</i> gaunawil ebel i mogeba	5000
<i>krediti</i> daricxul i dividendebi	5000

kompaniis `B--m misaRebi dividendebi Semosaval is saxiT unda daaricxos, rac buRal trul ad Caiwereba:

<i>debeti</i> misaRebi dividendebi	5000
<i>krediti</i> arasaoperacio Semosaval i dividendebidan	5000

ganvixil ot arendis saxiT miRebul i Semosavl is aRiareba da buRal trul ad asaxva:

magaliTi: firma arendiT gascems farTs, raSic moij are yovel kvartal urad avansad miscems 9000 l ars. gadaxdebi xorciel deba regul arul ad yovel i wl is 1.03-s, 1.06-s, 1.09-s da 1.12-s., magaliTad, 2006 wl is 31. dekembrisaTvis arendis angariSze unda iyos naCvenebi, rogorc winaswari aseve sabol oo gadaxda $(2/3 \cdot 900) = 600$ l ari. es angariSi gviCvenebs avansad miRebul Semosaval s, romelic faqtiurad warmoadgens kreditorul daval ianebas. sawyisi winaswari gadaxda iqneba kreditorul i naSTi gadatanis Semdeg, xolo sabol oo naSTi - gadmotanili debitorul i naSTi 2007w. 1.01-Tvis. naRdi angariSsworebiT miRebul i Semosaval i aisaxeba CanaweriT `debeti- sal aro - `krediti- Semosaval i arendidan. Semdeg gadaitaneba mogeba-zaral is angariSze CanaweriT `debeti- Semosaval i arendidan - `krediti- mogeba-zaral is angariSzi 3600 l ari $(4 \cdot 900)$.

Semosaval i arendidan

2006 w	l ari	2006 w	l ari
		1.01 gadmotanili naSTi (avansidan)	600
		1.03 sal ari	900
		1.06 sal ari	900
31.12. mogeba-zaral is ang.	3600	1.09 sal ari	900
31.12 gadasatani naSTi	<u>600</u>	1.12 sal ari	<u>900</u>
	<u>4200</u>		<u>4200</u>
		2007w.01.01naSTi g.S.	600

2007 wl is 31 dekembrs kreditorul i naSTi gadatanis Semdeg 600 l aris odenobiT aisaxeba bal ansSi, rogorc mokl evadiani val debul eba saxel wodebiT avansad miRebul i Semosaval i.

daricxul i xarj ebi

daricxul i ewodeba xarj ebs, romel sac adgil i hqonda saangariSgebo periodis ganmavl obaSi, miuxedavad imisa mTl ianad iqnen isini dafarul ni Tu nawil obriv.

Mmogeba-zaral is angariSgebis Sedgenisas buRal terma unda izrunos imaze, rom Sesabamisi periodis yvel a xarj i iyos CarTul i angariSgebaSi da ara mxol od gadaxdil i, an gadauxdel i Tanxebi.

iseve rogorc Semosavl ebi, xarj ebi c aRiricxeba daricxvis principis gamoyenebiT. Semosavl ebi da xarj ebi pirobiTad SeiZl eba daiyos Semdeg saxeebad:

1. daricxul i xarj i _ is xarj ia, romelic warmoiSoba ful adi saSual ebebis gadaxdamde miRebul i saqonl is an gamoyenebul i momsaxurebis Sedegad.
2. daricxul i Semosaval i _ ful adi saSual ebebis miRebis gamomuSavebul i Semosaval i, roml is ful adi anazRaurebac j er ar migviri.
3. winaswar gaweul i, an gadavadebul i, xarj i _ rodesac gadaxdil ia am saqonl is an momsaxurebis Rirebul eba mis faqtiur gamoyenebamde.
4. gadavadebul i Semosaval i _ rodesac miRebul ia ful adi saSual ebebi saqonl is an momsaxureobis sakuTrebaSi gadacemamde.

qvemoT moyvanil i magal iTis safuZvel ze ganvixil oT daricxul i xarj is aRiareba da buRal trul i asaxva:

magal iTi: 2006 wl is martSi, kompaniis xel mZRvanel obam gadawyvita, rom wl is bol os am kompaniis administraciisaTvis gadaexada am wl is wl iuri premiebi. maT Seafases premiebis fodi, romel mac Seadgina 240 000 lari. premiebis gadaxda moxdeba 2007 wl is ianvarSi. 2006 wl is martidan noembramde keTdeba Semdegi yovel Tviuri gatareba, raTa moxdes mosal odnel i premiis daricxva, Sesabamisad premiebis Tviuri Tanxa Seadgens 240 000/10 Tve = 24 000l ars;

<i>debeti</i> premiis xarj i	24 000
<i>kredit</i> i gadasaxdel i premiebi	24 000

2006 wl is noemberSi, kompaniis xel mZRvanel ibam gadawyvita premiis fondis gazrda 300 000 l aramde. magram, radgan premiis gazrda gadawyda mxol od noemberSi, nameti Tanxa ar iyo daricxul i wina periodSi, Sesabamisad igi unda gatardes rogorc dekembris xarj i. gasaTval iswinmebel ia, rom dekemberSi gatarebul i damatebiTi daricxvis CaTvl iT srul i Tanxa unda Seesabamebodes premiis fondis mosal odnel odenobas. radgan 216 000

I ari ukve daericxa dakembrade, dakembrSi damatebiTad daericxeba 84 000 I ari (300 000 – 216 000 = 84 000) da gatareba Semdegnairi iqneba:

<i>debeti</i> premiis xarji	84 000
<i>kredit</i> i gadasaxdel i premiebi	84 000

ganvixil oT winaswar gaweul i, an gadavadebul i xarjis aRiareba da buRal trul i asaxva:

magaliTi: 2005 wl is noemberSi, kompaniam gadaixada 2007 wl is maisis CaTvl iT periodis uzravi qonebis dazRvevis Tanxa, romel mac Seadgina 27 000 I ari.

ganvsazRvroT ra odenobis sadazRveo xarjebi iqneba aRiarebul i kompaniis mier 2005 da 2006 wl ebSi da ra odenobis naSTi darCeba rogorc winaswar gadaxdil i dazRvevis Tanxa 2007 wl is 1 ianvrisaTvis?

am sakiTxis gadawyvedaSi unda daveyrdnoT Sesabamisobis principis moTxovnebs.

radgan gadaxdil i Tanxa moicavs 18 TviandazRvevis periods, amitom gaviangariSoT yovel Tviuri dazRvevis xarji, romel is Seadgens $27\,000/18 = 1\,500$ I ars; 2005 wl is sadazRveo periodi iwyeba dekembris Tvidan, Sesabamisad 2005 wl is dazRvevis xarji iqneba:

2005 wl is $1 \times 1\,500 = 1\,500$ I ari

2006 wl is sadazRveo periodi Seadgens srul wels, anu 12 Tves, Sesabamisad 2006 wl is dazRvevis xarji iqneba:

2006 wels $12 \times 1\,500 = 18\,000$ I ari

dazRvevis xarjebi wl ebis mixedvit buRal trul ad Semdegnairad Caiwereba :

2005 weli

<i>debeti</i> dazRvevis xarji	1 500
<i>kredit</i> i winaswar gadaxdil i dazRveva	1 500

2006 weli

<i>debeti</i> dazRvevis xarji	18 000
<i>kredit</i> i winaswar gadaxdil i dazRveva	18 000

naSTi winaswar gadaxdil i dazRvevis angariSze 2007 wl is ianvrisaTvis gaiangariSeba: sadazRveo kompaniis mimarT srul i gadaxdil i Tanxid an 2005 da 2006 wl ebSi dazRvevis xarjad aRiarebul i Tanxis gamokl ebiT da iqneba:

$$27\,000 - (1\,500 + 18\,000) = 7\,500 \text{ I ari}$$

daskvna: xarjebis da araZiriTadi Semosavl ebis mimarT daricxvis da winaswargadaxdis koreqtireba aucil ebel ia, raTa dacul i iyos buRal trul i aRricxvis Sesabamisobis principi. am principis Tanaxmad Semosavl ebi da xarjebi erTmaneTs unda Seesabamebodes da gaTval is-

winebul i iyos im periodSi, romel sac isini miekuTvnebian da ara maSin roca moxda ful is miReba an gadaxda.

daricxul i xarj ebi warmoadgenen xarj ebs, roml ebic warmoiqmneba mocemul periodSi da ar aris gadaxdil i piriodis bol osaTvis. daricxul i xarj ebi zrdian piriodis xarj ebis saerTo Tanxas mogeba-zaral is angariSgebaSi da CairTveba sabal anso angariSgebaSi saangariSgebo periodis bol os, rogorc daricxul i xarji. winaswar gadaxdil i xarj ebi aris mocemul periodSi gadaxdil i xarji, romel ic miekuTvneba momaval i periodis xarj ebs. igi ar CaiTvl eba am periodis mogeba-zaral is angariSgebaSi, magram aisaxebe bal ansis aqtivSi am periodis bol os, rogorc winaswari gadaxda.

Tu romel ime Semosaval i miRebul ia avansad, maSin es ar CaiTvl eba am periodis mogeba-zaral is angariSgebaSi, magram CaiTvl eba bal ansSi, periodis bol os, mokl evadian val debul ebebSi. Tu ful i ar aris miRebul i, xol o saqonel i gayidul ia an momsaxureba gaweul ia, maSin mogeba-zaral is angariSgebaSi Semosaval i am TanxiT izrdeba, xol o misaRebi Tanxa aisaxebe debitorul i daval ianebis saxiT, saangariSgebo periodis bol osaTvis.

kiTxvebi TviT SemownebisTvis

1. Camoayal ibeT daricxvis meTodis arsi;
2. ganmar teT amonagebis cneba;
3. rodis xdeba xarj ebis aRiareba?
4. CamoTval eT xarj ebis ZiriTadi j gufebi;
5. daaxasiaTeT araZiriTadi Semosavl ebi;
6. ganmar teT cnaba daricxul i xarj ebi.

saaRricxvo cikli is etapebi

am TavSi ganxil ul ia Semdegi sakiTxebi:

- saaRricxvo cikli i
- sameurneo operaciebis registracia;
- mTavari Jurnal i;
- mTavari wigni;
- finansuri angariSgebis momzadeba
- damxmare registrebi;
- samuSao furcel i.

1 saaRricxvo cikli i

saaRricxvo cikli i warmoadgens finansuri angariSgebis miRebis al goriTms. saaRricxvo cikl s aseve buRal trul cikl s uwodeben, romelic moicavs im periods, ra periodSic xdeba sameurneo operaciebis (faqtebis) UCaweral(dafiqsireba), sameurneo faqtebis moxdenidan finansuri angariSgebis Sedgenamde. umTavres SemTxvevaSi saaRricxvo cikli kal endarul wel s emTxveva.

rogorc cnobil ia, sawarmoebisa da kompaniebis yovel dRiuri cxovreba damokidebul ia sawarmoo procesebze. aRricxvis mizniT TiToeul i operacia saTanado wesiTa da TanmimdevrobiT unda aisaxos sawarmos buRal trul wignebSi.

saaRricxvo cikli i Sedgeba Semdegi etapebisagan:

1. sameurneo operaciebisa da movl enebis Sesaxeb informaciis moZiebamowesrigeba;
2. sameurneo faqtebis anal izi pirvel adi dokumentebis safuZvel ze, maTi Rirebul ebiTi gazomva, identifikacia droSi, kl asifikacia angariSTa gegm is mixedviT;
3. sameurneo faqtebis qronol ogiri registracia buRal trul i aRricxvis Jurnal ebSi;
4. buRal trul i Canawerebis sistematizacia mTavari wignis angariSebze;
5. sacdel i bal ansis Sedgena (samuSao cxril is Sedgena);
6. makoreqtirebel i gatarebebis asaxva da gadatana Jurnal Si;
7. koreqtirebul i sacdel i bal ansis Sedgena;
8. finansuri angariSgebis momzadeba;

- 9 angariSTa daxurvis gatarebemis asaxva da gadatana Jurnal Si;
 10 daskvniTi bal ansis Sedgena angariSebis daxurvis Semdeg.

povel i, meore da mesame etapi saaRricxvo cikli is msvl el obisas xorciel deba, meoTxe etapidan mecxre etapis CaTvl iT- buRal trul i cikli is periodis bol os, xolo daskvniTi meate etapi Semdgomi saaRricxvo cikli is dasawyisisaTvisaa gaTval iswinebul i.

qveviT, magal iTis safuZvel ze warmogidgenT saaRricxvo al gorITms, sadac ganvixil avT saaRricxvo cikli s, TiToeul i etapis mixedviT.

MGAmagal iTi:

firma `servisi--s mier 2008 wl is seqtemberis TveSi Sesrul ebul ia Semdegi operaciebi:

#	TariRi	operaciis Sinaarsi
1	1.09.2008	sawesdebo kapital is Sesavsebad damfuZnebl ebma Seitanes `TBC - bankSi 2000 l ari
2	2.09.2008	bankidan sal aroSi sxvadasxva xarj ebisaTvis gamotanil ia 1000 l ari,
3	3.09.2008	Sps `oni"-sTan gaformebul i saij aro xel Sekrul ebis Tanaxmad, gadaricxul ia 2008 wl is seqtembris Tvis saij aro qira, 1000 l ari.
4	5.09.2008	naRdi angariSsworebiT SeZenil ia 50 cali `A- saqonel i, 1000 l aris Rirebul ebiT.
5	6.09.2008	Ggayidul ia nRdi angariSsworebiT 40 cali `A-, amonagebi real izaciidan 1000 l ari.
6	7.09.2008	Sps `medeasgan- SeZenil ia kreditiT 1000 cali `B- saqonel i, Rirebul ebiT 10 000 l ari.
7	7.09.2008	SeZenil ia firma `ital dizaini--sagan 4500 l arad saofise aveji, raSic naRdi angariSsworebiT gadaxdil ia 500 l ari, danarCeni Tanxis dafarvis vadaa 30 dRe.
8	8.09.2008	`TBC - bankSi aRebul ia mokl evadiani sesxi 30 000 l ari, 18 % wl iuri ganakveTiT
9	8.09.2008	SeZenil ia erTwl iani sadazRvevo pol isi, sadazRvevo kompaniis mimarT gadaricxul ia 1500 l ari
10	9.09.2008	Sps `mSenebl isgan- SeZenil ia 100 000 l aris Rirebul ebis saofise farTobi (Senobis nawil i), wl is bol omde gadaxdis vadiT.
11	13.09.2008	firma `prestiJs- kreditiT miewoda 600 cali `B- saqonel i, Rirebul ebiT 7800 l ari

12	14.09.2008	`kl asiki--sagan kreditiT SeZenil ia 20 000 cal i `C- saqonel i, Rirebul ebiT 50 000 I ari
13	16.09.2005	firma `prestiJi--s mier, miwodebiT warmoqmni i moTxovnis dasafaravad, gadaxdil ia 4000 I ari
14	20.09.2008	i.mewarmem petre dumbaZem kreditiT SeiZina 100 cal i `B- saqonel i, Rirebul ebiT 1 300 I ari.
15	27.09.2008	naRdi angariSsworebiT gaiyida 15 000 cal i `C- saqonel i, Rirebul ebiT 45 000 I ari
16	28.09.2008	sal arodan, avansis saxiT, firma `ital dizaini--s mimarT Ggadaxdil ia 2 500 I ari
17	29.09.2008	GnaRdi angariSsworebiT gadaxdil ia, Sps `mSenebel is- mimarT arsebul i daval ianebis dasafaravad, 40 000 I ari
18	30.09.2008	unaRdo angariSsworebiT gadaxdil ia, Sps `mSenebel is- mimarT arsebul i daval ianebis dasafaravad, 30 000 I ari
19	30.09.2008	energo kompania `Tel asisagan- miRebul ia invoisi moxmarebul el eqtroenergiaze 300 I ari
20	30.09.2008	Ggadaxdil ia seqtembris Tvis xel fasi, 3 000 I ari

mTavar Jurnal Si, momxdari operaciebis Sesaxeb registracia xdeba qronol ogiuri TanmimdevrobiT da ar saWiroebs maRal kval ifikacias.

saaRricxvo cikli is es etapi iTval iswinebs sameurneo operaciebis anal izs warmodgenil i pirvel adi dokumentaciis Sinaarsis Seswavl is, maTi samarTI ianobisa da Sesabamisobis dadgenis mizniT.

sameurneo operaciebis anal izi:

Tar i Ri	operacia	aqTivi	val debul eba	kapi tal i	Semosaval i	xarj ebi
1.09. 2008	sawesdebo kapi tal is Sesavsebad damfuZnebl ebma Sei tanes `TBC - bankSi 2000 I ari	Ggai zar da ful i sabanko angari Sze	ucvl el ia	Ggai zar da (ai saxa) Sps-s kapi tal i	ucvl el ia	ucvl el ia
2.09. 2008	bankidan sal aroSi sxvadasxva xarj ebisaTvis gamotanil ia 1000 I ari	gai zar da ful i sal aroSi, Sencirda Fful i sabanko angari Sze	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia

3.09. 2008	Sps `oni"-sTan gaFormebul i saij aro xel Sekrul ebis Tanaxmad, gadaricxul ia 2008 wl is seqtembris Tvis saij aro qira, 1000 l ari.	Mmcirdeba ful i sabanko angariSze	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia	gizarda ij aris xarj i
5.09. 2008	naRdi angariSsworebiT SeZenil ia 50 cal i `A-saqonel i, raSic gadaxdil ia 1000 l ari	gai zar da saqonel i `A-, Semcir da naRdi ful i sal aroSi	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
6.09. 2008	Ggayidul ia naRdi angariSsworebiT 40 cal i A-, amonagebi real izaciidan 1000 l ari	gai zar da naRdi ful i, Semcir da A- saqonel i	ucvl el ia	ucvl el ia	gai zar da Semosaval i,	gai zar da gayidul i saqonl is Tvi TRireb ul eba
7.09. 2008	Sps `medeasgan- SeZenil ia kreditiT 1000 cal i `B-saqonel i, Rirebul ebiT 10 000 l ari	gai zar da saqonel i `B-	gai zar da Sps `medeas- krediturul ii daval iane ba	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
7.09. 2008	SeZenil ia firma `ital dizaini--sagan 4500 l arad saofise avej i, raSic naRdi angariSsworebiT gadaxdil ia 500 l ari, danarCeni Tanxis dafarvis vadaa 30 dRe.	gai zar da saofise avej i, Semcir da naRdi ful i	gai zar da Sps `ital dizainis- mimarT krediturul i daval ianeba	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
8.09. 2008	`TBC- bankSi aRebul ia mokl evadiani sesxi 30 000 l ari, 18 % wl iuri ganakveTiT	gai zar da ful i bankSi	gai zar da sasexo val debul eba bankis mimarT	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
8.09. 2008	SeZenil ia erTwl iani sadazRvevo pol isi, sadazRvevo kompaniis mimarT gadaricxul ia 1500 l ari	gai zar da winaswar gadaxdil isada zRvevo xarj i, Semcir da erovnul i val uta bankSi	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
9.09. 2008	Sps `mSenebl isgan- SeZenil ia 100 000 l aris Rirebul ebis saofise farTobi (Senobis nawil i), wl is bol omde gadaxdis vadiT	gai zar da aqtivi Senobis saxiT	warmoi qmna val debul eba Sps `mSenebl is- mimarT	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
13.09. 2008	firma `prestiJs- kreditiT miwoda 600 cal i `B-saqonel i, Rirebul ebiT 7800 l ari	warmoi qmna debiturul i daval ianeba, Semcir da saqonel i `B-	ucvl el ia	ucvl el ia	gai zar da Semosaval i gayi dvebi da n	gai zar da gayidul i saqonl is Tvi TRireb ul eba

14.09 2008	`kl asiki--sagan kreditiT SeZenI ia 20 000 cali `C- saqonel i, Rirebul ebiT 50 000 I ari	gai zarda saqonel i `C-	war moi qmna val debul eba Sps `kl asiki-s- mimarT	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
16.09 2008	firma `presti Ji--s mier, mi wodebiT war moqmnili moTxovnis dasafaravad, gadaxdilia 4000 I ari	gai zarda ful i bankSi, Semcirdea firma `presti Ji--s debitorul i daval ianeba	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
20.09 2008	i. mewarmem petre dumbaZem kreditiT iyida 100 cali `B- saqonel i, Rirebul ebiT 1 300 I ari	war moi qmna debitorul i daval ianeba p. dumbaZis Semcirdea saqonel i `B-	ucvl el ia	ucvl el ia	gai zar da Semosaval i gayi dvebi da n	gai zar da gayidul i saqonl is Tvi TRI reb ul eba
27.09 2005	Ggaiyida naRdi angari SsworebiT 15 000 cali `C- saqonel i, Rirebul ebiT 45 000 I ari	gai zarda naRdi ful i, Semcirdea saqonel i `C"	ucvl el ia	ucvl el ia	gai zar da Semosaval i gayi dvebi da n	gai zar da gayidul i saqonl is Tvi TRI reb ul eba
28.9 2008	firma `ital dizaini- -s mimarT Ggadaxdilia sal arodan avansis saxiT 2 500 I ari	gai zarda avansad gadaxdili Tanxa, Semcirdea naRdi ful i sal aroSi	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
29.09 2008	GnaRdi angari SsworebiT gadaxdilia Sps`mSenebl is- val is dasafaravad 40 000 I ari	Semcirdea naRdi ful i	Semcirdea val debul eba Sps `mSenebl is- mimarT	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
30.09 2008	gadaricxulia Sps`mSenebel is- mimarT val is dasafaravad 30 000 I ari	Semcirdea ful i bankSi	Semcirdea val debul eba Sps `mSenebl is- mimarT	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia
30.09 2008	energo kompania `Tel asisagan- mi Rebul ia invoisi moxmarebul el eqtroenergiaze 300 I ari	ucvl el ia	gai zar da ss -Tel asis- kreditorul i dava-I ianeba	ucvl el ia	ucvl el ia	gai zar da el eqtroen ergis xarji
30.09 2008	Ggadaxdilia seqtembris Tvis xel fasi, 3 000 I ari	Semcirdea naRdi ful i	ucvl el ia	ucvl el ia	ucvl el ia	gai zar da xel fasis xarji

amis Semdgom ukve SesaZi ebel ia sameurneo operaciebis asaxva buRal -
trul registrebSi. es etapi, iseve rogorc sxva danarCenebi, SemoqmedebiT

SromasTanaa kavSirSi da moiTxovs maRal kvalifikacia da profesional izms.

2. sameurneo operaciebis registracia buRal trul i aRricxvis Jurnal ebSi

saaRricxvo cikli is Amesame etapi iTval iswinebs pirvel ad dokumentebSi asaxul i informaciis, saTanado wesiT, gadatanas buRal trul i aRricxvis Jurnal ebSi. Jurnal ebSi iwereba operaciis TariRi, Sinaarsi, keTdeba miniSneba Sesabamisi angariSebis Sesaxeb, debetisa da kreditis Sesabamisi Tanxebis miTitebiT, roml ebic Semdeg mTavari wignis angariSebze aisaxeba.

praqtikaSi, sameurneo subieqts Cveul ebriv ramodenime Jurnal i gaaCnia: mTavari Jurnal i da ramdenime special uri (gayidvebis, Sesyidvebis, ful adi saSual ebebis). Tu sawarmo iyenebs kompiuterul sabuRal tro programas, xSir SemTxvevaSi mas erTi _ mTavari Jurnal i aqvs.

mTavari Jurnal is formati Semdegi saxisaa:

gv.#

TariRi wel i		angariSis dasaxel eba da komentarebi	aRni Svna gadatanaze	debeti	krediti
Tve	ricxvi				

zemoTmoyvanil i sademonstracio amocanis, Sps `servisi- magal iTze, movaxdinoT sameurneo operaciebis registracia mTavar Jurnal Si:

sawarmo Sps`servisi`

mTavari Jurnal i

#	TariRi	angariSis dasaxel eba	mini Sneba gatar ebaze	Tanxa	
				debeti	Ekrediti 0 E
1	1.09.2008	erovnul i val uta rezident bankSi	1210	2000,00	
		sawesdebo kapital i Sps-Si	5150		2000,00
2	2/09/2008	naRdi ful i erovnul val utaSi	1110	1000,00	
		erovnul i val uta rezident bankSi	1210		1000,00
3	3/09/2008	ij aris xarj i	7420	1000,00	

		erovnul i val uta rezident bankSi	1210		1000,00
4	5/09/2008	saqonel i	1610	1000,00	
		naRdi ful i erovnul val utaSi	1110		1000,00
5	6/09/2008	naRdi ful i erovnul val utaSi	1110	1000,00	
		Semosaval i real izaciidan	6110		1000,00
7	7/09/2008	saqonel i	1610	10000,00	
		Sps `medea-	3110 01		10000,00
8	7/09/2008	saofise avej i	2170	4500,00	
		naRdi ful i erovnul val utaSi	1110		500,00
		firma `ital dizaini -	3110		4000,00
9	8/09/2008	erovnul i val uta rezident bankSi	1210	30000,00	
		mokl evadiani sesxi	3210		30000,00
10	8/09/2008	winaswar gadaxdil i dazRveva	1730	1500,00	
		Sps `al dagi -			
		erovnul i val uta rezident bankSi	1210		1500,00
11	9/09/2008	Senoba	2130	100000,00	
		Sps `mSenebel i -	3110 02		100000,00
12	13/09/2008	Sps `prestiJi -	1410 01	7800,00	
		Semosaval i real izaciidan	6110		7800,00
13	14/09/2008	saqonel i	1610	50000,00	
		Sps `kl asiki -	3110 03		50000,00
14	16/09/2008	erovnul i val uta rezident bankSi	1210	4000,00	
		Sps `prestiJi -	1410 01		4000,00
15	20/09/2008	ind. Mmewarme `dumbaZe-	1410 02	1300,00	
		Semosaval i real izaciidan	6110		1300,00
16	27/09/2008	naRdi ful i erovnul val utaSi	1110	45000,00	
		Semosaval i real izaciidan	6110		45000,00
17	29/09/2008	firma `ital dizaini -	1480 1	2500,00	
		naRdi ful i erovnul val utaSi	1110		2500,00
18	29/09/2008	Sps `mSenebel i -	3110 02	40000,00	
		naRdi ful i erovnul val utaSi	1110		40000,00
19	29/09/2008	Sps `mSenebel i -	3110 02	30000,00	
		erovnul i val uta rezident bankSi	1210		30000,00
21	30/09/2008	el eqtroenergiis xarj i	7490	300,00	
		s.s. `Tel asi -	3110 04		300,00
22	30/09/2008	Sromis anazRaureba	7410	3000,00	
		naRdi ful i erovnul val utaSi	1110		3000,00
				332350,00	332350,00

saaRricxvo cikli is AmeoTxe etapze ukve registrirebul i sameurneo operaciebi anu buRal trul i Canawerebi gadaitaneba (sistematizacia) mTavar wignis angariSebze. mTavar wignis registrebTan erTad saWiroebis SemTxvevaSi gamoiyeneba damxmare registrebi.

BqvemoT moyvanil ia buRal trul i wignis registris (angariSis) forma:

sawarmo angariSis dasaxel eba #

Tari Ri	Sinaarsi	aRni Svna gadata naze	debeti	krediti	sal do

mTavari sabuRal tro wigni moicavs sameurneo subieqtis mier saangariSgebo periodSi gaxsnil i angariSebis erTobl iobas. angariSebi ixsnoba buRal trul i aRricxvis yvel a obieqtisTvis. aqtivebs, val debul ebebs, Semosavl ebsa da xarj ebs saaRricxvo muxl ebis Sesabamisad cal k cal ke angariSebi aqvs. angariSebs Tavisi kodi (Sifri) gaaCnia, romelic grafaSi, "aRni Svna gadatanaze", iwereba.

mTavari Jurnal isa da mTavari wignis angariSebis dasaxel eba erTnairi unda iyos. saregistracio Jurnal idan mTavar wignSi operaciis gadatana xdeba operaciis TariRiT, sadebeto da sakredito TanxiT, sal dos gamoyvana ki mTavar wignis reestrSi xdeba.

agretve, Jurnal sa da mTavar wignSi ful is erTeul is amsaxvel i niSnebi da komentarebi ar gamoiyeneba, xolo operaciis gadatanis Semdeg mTavar wignis registrSi iwereba mTavari saregistracio Jurnal is gverdis nomeri.

maSasadame, buRal trul aRricxvaSi sameurneo operaciebis asaxvisas vicavT Semdeg Tanmimdevrobas:

pirvel rigSi sameurneo operaciebi aisaxeba mTavar Jurnal Si qronol ogiuri TanmimdevrobiT, Semdeg ki mTavar wignSi (registrSi);

firma `servis--is mTavari wignis registrebi. 2008 wl is seqtembris Tvis sameurneo operaciebis buRal truli Canawerebis gadatana mTavari Jurnal idan mTavar wignSi:

Ffirma `servisi-

mTavari wigni

naRdi ful i eromul val utasi

angariSi # 1110

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	krediti	naSTi
2,09	gamotani lia bankidan	mTavari J1	1000		1000
5,09	`A- saqonli	mTavari J1		1000	0
6,09	Semosavali realizaciidan	mTavari J1	1000		
7,09	saofise aveji	mTavari J1		500	500
27,09	Semosavali realizaciidan	mTavari J1	45000		45500
29,09	avansi, firma "ital dizaini-	mTavari J1		2500	43000
29,09	firma "MmSenebeli"	mTavari J1		40000	3000
30,09	seqtembris Tvis xel fasi	mTavari J1		3000	0

eromul i val uta rezident bankSi

angariSi # 1210

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	krediti	naSTi
1,09	Senatani sawesdebo kapital Si	mTavari J1	2000,00		2000,00
2,09	gatani lia Ceki # 0002	mTavari J1		1000	1000,00
3,09	saij aro qira	mTavari J1		1000	0,00
8,09	mokl evadiani krediti	mTavari J1	30000		30000,00
8,09	sadazRveo pol isi	mTavari J1		1500	28500,00
16,09	Sps"presti Ji"	mTavari J1	4000		32500,00
29,09	Sps"mSenebeli"	mTavari J1		30000	2500,00

moTxovnebi miwodebidan da momsaxurebidan

angariSi

#1410

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	krediti	naSTi
13,09	Semosavali realizaciidan	mTavari J1	7800		7800
16,09	ganaRdeba	mTavari J1		4000	3800
20,09	Semosavali realizaciidan	mTavari J1	1300		5100

momwodebel ze gadaxdil i avansebi

angariSi # 1480

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
29,09	naRdi ful i		2500		<u>2500</u>

saqonel i

angariSi # 1610

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
5,09	saqonel i `A-	mTavar i J1	1000		1000
6,09	saqonel i `A-	mTavar i J1		800	200
7,09	saqonel i `B-	mTavar i J1	10000		10200
13,09	saqonel i `B-	mTavar i J1		6000	4200
14,09	saqonel i `C-	mTavar i J1	50000		54200
20,09	saqonel i `B-	mTavar i J1		1000	53200
27,09	saqonel i `C-	mTavar i J1		37500	<u>15700</u>

winaswar gadaxdil i dazRveva Sps`al dagi`

angariSi # 1730

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
8,09	gadaxdil ia bankiT	mTavar i J1	1500		<u>1500</u>

Senoba

angariSi # 2130

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
9,09	Sps"mSenebel i-	mTavar i J1	100000		<u>100000</u>

angariSi # 2170

saofise aveji

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
7.09	naRdi ful i	mTavar i J1	500		500
7.09	"i tal dizaini -	mTavar i J1	4000		4500

**mowodebidan da momsaxurebidan warmoqmiil i
val debul ebebi**

angari Si 3110

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
7,09	saqonel i	mTavar i J1		10000	10000
7.09	saofise avej i	mTavar i J1		4000	14000
9,09	Senoba	mTavar i J1		100000	114000
14,09	Saqonel i	mTavar i J1		50000	164000
29,09	Ggadaxda	mTavar i J1	40000		124000
30,09	Ggadaxda	mTavar i J1	30000		94000
30,09	el eqtroenergiis xarj i	mTavar i J1		300	94300

mokl evadiani sesxi

angari Si # 3210

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
8,09	ful i bankSi	mTavar i J1		30000	30000

sawesdebo kapital i Sps-Si

angari Si # 5150

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
1,09	ful is bankSi	mTavar i J1		2000	2000

Semosaval i real izaciidan

angariSi # 6110

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
6,09	naRdi angari Ssworebi T	mTavari J1		1000	1000
13,09	moTxovnebebi mi wodebi dan	mTavari J1		7800	8800
20,09	moTxovnebebi mi wodebi dan	mTavari J1		1300	10100
27,09	naRdi angari Ssworebi T	mTavari J1		45000	<u>55100</u>

gayidul i/Sezeni i saqonel i

angariSi # 7210

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
6,09	saqonel i `A-	mTavari J1	800		800
13,09	saqonel i `B-	mTavari J1	6000		6800
20,09	saqonel i `B-	mTavari J1	1000		7800
27,09	saqonel i `C-	mTavari J1	37500		<u>45300</u>

xel fasis xarj i

angariSi # 7410

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	naRdi ful i	mTavari J1	3000		<u>3000</u>

ij aris xarj i

angariSi # 7420

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
3,09	ful i bankSi	mTavari J1	1000		<u>1000</u>

el eqtroenergiis xarj i

angariSi E# 7490

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	val debul eba Sps `Tel asi~	mTavari J1	300		<u>300</u>

Ffirma `servisi~

sacdel i bal ansi, 2008 wl is 30 seqtembris mdgomareobiT

#	AangariSebis dasaxel eba	Tanxa	
		Ddebiti	kredit i
1	2	3	4
1210	ful i bankSi	2500	
1410	moTxovnebi miw.	5100	
1480	momwodebl ebze gadax-dil i avansebi	2500	
1610	saqonel i	15700	
1730	winaswar gadaxdil i dazRveva	1500	
2130	Senobebi	100000	
2170	saofise avej i	4500	
3110	mowodebidan da moms. warmoqmnil i val debul ebebi		94300
3210	mokl evadiani sesxebi		30000
5150	sawesdebo kapi tal i		2000
6110	Semosaval i real izaciidan		55100
7210	gayidul i/SeZenil i saqonel i	45300	
7410	Sromis anazRaureba	3000	
7420	saij aro qira	1000	
7430	el . energi is xarj i	300	
sul		181400	181400

3 finansuri aangariSgebis momzadeba

sacdel i bal ansis safuZvel ze unda movamzadoT finansuri aangariSgeba, anu SevadginoT mogeba – zaral is aangariSi da bal ansi

Ffirma `servisi~

aangariSgeba mogeba-zaral is Sesaxeb

2008 w. 1-30 seqtembramde periodis

l ari l ari

Semosaval i real izaciidan	55100
real izebul i saqonl is TviTRirebul eba;	
saqonl is naSTi periodis dasawyisi saTvis	-
Sesyi dvebi	61000
saqonl is naSTi periodis bol asaTvis	(15700)
	<u>45300</u>

saerTo mogeba	9800
xarj ebi:	
Sromis anazRaureba	3000
saij aro qira	1000
el . energiis xarj i	<u>300</u>
	<u>4300</u>
wmi nda mogeba	<u>5500</u>

sacdel bal ansSi mocemul i mudmivi angariSebis naSTebisa da miRebul i mogebis safuZvel ze SevadginoT firma `servisi~ bal ansi 2008 wl is 30 seqtembris mdgomareobiT.

**firma`servisi~
Bbal ansi**

2008 wl is 30 seqtembris mdgomareobiT

	l ari	l ari	l ari
aqtivebi			
ful i bankSi	2500		
moTxovnebi miwodebi dan	5100		
momwodebl ebze gadax-dil i avansebi	2500		
winaswar gadaxdil i dazRveva	1500		
saqonel i	15700		
Senobebi	100000		
saofise inventari	<u>4500</u>		
sul aqtivebi			<u>131800</u>
val debul ebebi			
mowodebi dan da moms. warmoqmnil i val debul ebebi	94300		
mokl evadiani sesxebi	<u>30000</u>		
sul val debul ebebi		<u>124300</u>	
sakuTari kapital i			
sawaesdebo kapital i	2000		
mogeba	<u>5500</u>		
sul kapital i		<u>7500</u>	
sul sakuTari kapital i da val debul ebebi			<u>131800</u>

4 monacemTa damuSaveba damxmare Jurnal ebSi (registrebSi)

buRal trul i aRricxvis organizacia mcire da didi biznes subieqtisaTvis garkveul wil ad gansxvavdeba erTmaneTisagan.

am Tavis mesame nawil Si Cven movaxdineT sawarmos sameurneo operaciebis registracia mTavar Jurnal Si da maTi asaxva mTavari wignis angariSebze, ris Sedegadac erTgvarovanma operaciebma Tavi moiyares Sesabamis angariSebze.

didi biznes subieqtisaTvis buRal trul i aRricxvis es wesi nakl ebad misaRebia. am SemTxvevaSi SeiZl eba moxdes erTgvarovani sameurneo operaciebis dayofa ramdenime j gufad, Semdeg TiToeul j gufSi Semaval i operaciis registraciis mizniT ixsneba special uri anu damxmare Jurnal i.

magal iTad, naerTi angariSebis mixedviT, rogoricaa: moTxovnebi miwodebiT da momsaxurebiT, val debul ebebi miwodebiT da momsaxurebiT, SeiZl eba iyos gaxsnil i da warmoebul i damxmare wignebi, rol ebic, Tavis mxriv, Sedgeba ramdenime konkretul i anal izuri angariSisgan.

Aamrigad, naerT angariSebze asaxul i iqneba erTgvarovani operaciebis j amuri informacia, xol o detal uri informacia damxmare registrSi iqneba `gaSifrul i~, anu damxmare registrebi saWiroa TiToeul i kl ientisa da TiToeul i momwodebl Tan urTierTobis Sesaxeb informaciis Sesanaxad. damxmare registri (wigni), Tavis mxriv, dakavSirebul ia erT naerT angariSTan. naerTi angariSis sal do unda emTxveodes Sesabamisi damxmare registris yvel a angariSebis sal doebis j ams.

Cvens SemTvevaSi, `moTxovnebi miwodebidan da momsaxurebidan- angariSze asaxul ia informacia gayidvebis Sedegad warmoqmnil i moTxovnis Sesaxeb erTdroul ad Sps`prestiJi--s da i.m `dumbaZe--s mimarT. `val debul ebebi miwodebiT da momsaxurebiT- j amurad Seicavs Sps "mSenebel is", firma"ital dizainis", Sps"medea--s, Sps"kl asiki--s da ss"Tel asi"-s mowodebis Sedegad warmoqmnil val debul ebebs.

`moTxovnebi miwodebidan da momsaxurebidan- 2008 wl is 30 seqtembris mdgomareobiT:

Sps`prestiji--	3800
i.m `dumbaZe- -	<u>1300</u>
	<u>5100</u>

val debul ebebi miwodebiT da momsaxurebiT 2008 wl is 30 seqtembris mdgomareobiT:

Sps`mSenebel i~	30000
firma`ital dizaini~	4000
Sps`medea~	10000
Sps`kl asiki~	50000
"Tel asi"	<u>300</u>
	<u>94300</u>

momxdari sameurneo operaciebi registrirdeba Jurnal Si, Semdeg ki gadaitaneba mTavar wignSi erTiani TanxiT. damxmare registrSi TiToeul i kl ientisaTvis gaxsnil Sesabamis angariSze. gadatana da Canawerebi keTdeba konkretul i dokumentis, miwodebis angariS-faqturis an ganaRdebis Sesaxeb romel ime dokumentis safuZvel ze. damxmare registris angariSebis formati mTavari wignis angariSebis formatis anal ogiuria.

damxmare registrebi

moTxovnebis angariSis damxmare registrebi:

moTxovnebi miwodebidan da angariSi #1410 01 Sps`prestiji"
momsaxurebi dan

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	krediti	naSTi
13,09	Semosaval i realizaciidan	mTavari J1	7800		7800
16,09	ganaRdeba	mTavari J1		4000	3800
			7800	4000	3800

moTxovnebi miwodebidan da angariSi #1410 02 i.m `dumbaZe-
momsaxurebi dan

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
20,09	Semosaval i real izaciidan	mTavari J1	1300		1300
			1300		

mTavari wegni (angariSi)

moTxovnebi miwodebi dan da angariSi 1410
momsaxurebi dan

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30.09.2005	moTxovnebi miwodebi dan		9100		
30.09.2005	erovnul i val uta rez. bankSi			4000	5100

Seni Svna: damxmare registrebis, moTxovnebi miwodebi dan da momsaxurebi dan angariSebis # 1410 01-sa 1410 02-s, sadebeto brunva 9100 l aria, rac 7800 da 1300 l ariis j amia, sakredito j amuri brunva ki 4000 l aria, es Tanxebi Sesabamisi mTavari wignis #1410 angariSze gadaitaneba. mTavari wignis angariSze `Semosaval i real izaciidan real izaciidan- kreditSi 9100 l aris TanxiT aris warmodgenil i.

mTavari wigni

Semosaval i real izaciidan angariSi #6110

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30.09.2005	moTxovnebi miwodebi dan			9100	
30.09.2005	naRdi angari Ssworebi T			46000	
				55100	

mowodebi dan da momsaxurebi dan warmoqmnil i angariSi #3110 01 Sps"medea val debul ebebi

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
29,09	naRdi ful i	mTavari J1		10000	10000
				10000	10000

mowodebi dan da momsaxurebi dan angariSi #3110 02
warmoqmnil i val debul ebebi `ital dizaini~

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
29,09		mTavari J1		4000	4000
				4000	4000

mowodebi dan da momsaxurebi dan angari Si #3110 03 Sps"mSeneb
warmaqmnili val debul ebebi el i"

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
9,09	Senoba	mTavari J 1		100000	100000
29,09	gadaxda	mTavari J1	40000		60000
29,09	gadaxda	mTavari J1	30000		30000
			70000	100000	30000

mowodebi dan da momsaxurebi dan warmaqmnili angari Si #3110 04 Sps"kl asi
val debul ebebi ki

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
14,09	saqoneli	mTavari J1		50000	50000
				50000	50000

mowodebi dan da momsaxurebi dan angari Si #3110 05 "Tel asi"
warmaqmnili val debul ebebi

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	el eqtroenergiis xarji	mTavari J1		300	300
				300	300

mTavari wigni (angari Si)

*mowodebidan da momsaxurebidan
warmoqmnil i val debul ebebi*

angariSi 3110

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	krediti	naSTi
30,09		mTavari J1			154300
30,09	Ggadaxda	mTavari J1	70000		94300

Seni Svna: angariSebis # 3100 *mowodebidan da momsaxurebidan warnoqmnil i val debul ebebi* damxmare registrebis 0, sadebeto brunva 70 000 l aris tolia, 7800 sakredito jamuri brunva ki 154300 l aria, es Tanxebi Sesabamisi mTavari wignis #3110 angariSze gadaitaneba, Sesabamisadam angariSis naSTi MmTavari wignSi 94300 l ars udris, rac damxmare registrebSi miRebul i naSTebis jamis tolia $1000+300+50000+4000+30000=94300$.

5. samuSao furcel i, finansuri angariSgebis momzadeba

finansuri angariSgebis momzadeba, gansakuTrebiT im SemTxvevaSi, Tu buRal teri ar iyenebs kompiuterul programas, SeiZleba `samuSao furcl is- gamoyenebiT.

samuSao furcel i ar warmoadgens saval debulo dokumentis, ubral od igi arsebiTad aadvilebs finansuri angariSgebis momzadebas. samuSao furcl is meSveobiT buRal ters eZleba saSual eba daasrul os saaRricxvo cikl i da moamzados finansuri angariSgebis muxlebi. rogorc viciT, yovel i saangariSgebo periodis bol os aucilebel ia Sesabamisi makoreqtirebel i da angariSebis daxurviTi gatarebebis asaxva mTavar Jurnal Si da Semdeg misi gadatana mTavar wignSi.

samuSao furcel s saaRricxvo cikl is daskvniT etapze adgenen, rac saSual ebas iZleba finansuri angariSgeba momzaddes makoreqtirebel i gatarebebis gadatanamde. samuSao uwyiss iyeneben mxol od imisaTvis, rom:

- Tval saCinod da moxerxebul ad, naklebi SromiT Seasrul on makoreqtirebel i da damasrul ebel i gatarebebi, Seadginon sacdel i balansi da koreqtirebul i balansi;

- minimumamde daiyvanon saaRricxvo procesis procedurebis Sesrul ebisas daSvebul i an savaraudo Secdomebi;
- advil ad moaxdinon Secdomebis gamovl ena da gasworeba.

samuSao furcel s momzadeba iTval iswinebs Semdeg etapebs:

- sacdel i bal ansis Sedgena (samuSao cxril is Sedgena);
- makoreqtirebel i gatarebebis asaxva da gadatana Jurnal Si;
- koreqtirebul i sacdel i bal ansis Sedgena;
- finansuri angariSgebis momzadeba;
- daxurvis gatarebebis asaxva da gadatana Jurnal Si;
- daskvniTi bal ansis Sedgena angariSebis daxurvis Semdeg.

1) **sacdel i bal ansis Sedgena**

samuSao cxril is momzadeba Semdegi TanmimdevrobiT xdeba: samuSao cxril is saTaurSi Caiwereba sawarmos dasaxel eba, Semdeg cxril is dasaxel eba - `samuSao cxril i- da saaRricxvo periodi.

samuSao furcel i moicavs xuT organyofil ebian svets:

1. sacdel i bal ansi (1);
2. koreqtirebebi;
3. koreqtirebul i sacdel i bal ansi;
4. angariSgeba mogebisa da zaral is Sesaxeb;
5. sacdel i bal ansi (2).

#	AangariSebis dasaxel eba	sacdel i bal ansi (1)		koreqtirebebi		Kkoreqtirebul i sac.bal ansi		Mmogebaral i		sacdel i bal ansi (2)	
		Ddebeti	krediti	Ddebeti	krediti	Ddebeti	krediti	Ddebeti	krediti	Ddebeti	krediti
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

samuSao furcl is mosamzadebl ad saWiroa saangariSgebo periodis bol osaTvis arsebul i Canawerebis safuZvel ze mTavari wignis yvel a angariSis daxurva (ganaSTva), gaanal izeba da am naSTis dafiqsireba, Tanxis qveviT xazis gasmiT.

1-2 svetebSi Caiwereba angariSis kodi da dasaxel eba, 3-4 svetSi gadaitaneba mTavari wignidan angariSebis naSTebi da Caiwereba Sesabamisad debetis da kreditis svetebSi, mocemul i Tanxebi me-3-4 svetis j amebis tol i unda iyos.

2) makoreqtirebel i gatarebebis asaxva da gadatana Jurnal Si

saangariSgebo periodis bol os SeiZl eba aRmoCndes garkveul i Secdomebi da uzustobebi xarjebis, Semosavl ebis, miRebul i an gadaxdil i avansebis aRricxvaSi, amis gaTval iswinebiT buRal teri periodis bol os val debul ia daazustos Semosavl ebi, xarj ebi, aqtivebi da val debul ebebi. A am mizniT buRal teri anal izebs sacdel bal ansSi mocemul angariSebis naSTebs da akeTebS Sesabamis koreqtirebebs.

angariSTa makoreqtirebel i gatarebebi uSual od koreqtirebis cxril Si srul deba, Semdegi TanmimdevrobiT: angariSTa dasaxel ebis cxril Si Caiwereba cal keul i makoreqtirebel i gatarebis Sinaarsi, Semdgom aisaxeba makoreqtirebel i gatarebis debeturi da kredituri Tanxebi Sesabamis koreqtirebis svetSi da samuSao furcl is 5-6 svetSi moxdeba koreqtirebadi gatarebebis asaxva. yvel a koreqtirebadi gatarebis asaxvis Semdeg orive mxare unda dabal ansdes.

Cvens mier warmodgenil i magal iTisaTvis saWiroa ganvaxorciel oT Semdegi koreqtirebebi:

a) sadazRvevo kompania `al dagidan- SeZenil i sadazRvevo pol isi erTwl iania, 2008 wl is saqtembridan 2009 wl is agvistomde, Sesabamisad seqtembris TveSi sadazRvevo xarjad SeiZl eba iyos aRiarebul i gadaxdil i Tanxis 1/12, anu 125 lari. am koreqtirebiT dafiqsirdeba winaswar gadaxdil i sadazRvevo xarjis Semcireba da sacdel i bal ansis Semadgenl obas daemateba axal i angariSi sadazRvevo xarji (angariSis #7435), gamoviyenoT samuSao cxril i.

debeti `sadzRveo xarji- 125

krediti `winaswar gadaxdil i dazRveva- 125

b) sacdel bal ansSi warmodgenil i ZiriTadi saSual ebebis arseboba, migvitiTebS imaze, rom maTi Rirebul ebis garkveul i nawil i unda mi vakuTvnoT saangariSgebo periodis danaxarj ebs, rac xdeba

cveTis/amortizaciis daricxvis gziT. Cvens magal iTSi, ZiriTadi saSual ebebis Semadgenl obaSi aris: saofise avej i da Senoba.

viyenebT amortizaciis daricxvis wrfiv meTods.

wl iuri amortizacia = ZiriTadi saSual ebis Rirebul eba *

wl iuri amortizaciis procentze

SenobisaTvis wl iuri amortizaciis norma - 8%,

xol o avej isaTvis _ 20%.

SenobisaTvis _ $100000 * 20\% / 12 = 667$ l ari.

avej isaTvis- $4500 * 20\% / 12 = 75$ l ari

gaangariSebul i amortizacia erTis mxriv warmoadgens saamortazacio xarj s angariSi 7455, meore mxriv unda iyos asaxul i Sesabamisi ZiriTadi saSual ebebis dagrovil i cveTis angariSze, SenobisaTvis angariSi #2230, xol o saofise avej i #2270. es sami angariSi ar aris sacdel i bal ansis pirvandel CamonaTval Si, amitom saWiroebs damatebas da gaangariSebul i Tanxebis asaxvas koreqtirebis svetSi:

debiti angariSi #7455 _ 742l ari,

krediti angariSi #2270 _ 75 l ari,

krediti angariSi #2230 _ 667 l ari.

g) mokl evadiani sesxi yovel Tvis dakavSirebul ia procentebis daricxvasTan. rogorc wesi, procentis gadaxda xdeba sesxis dabrunebasTan erTad, anu sesxis sargebl obis periodis bol os, magram TviT saprocento xarj i xarj ad unda vaRiaroT erTeul saangariSgebo periodSi.

Cven SemTxvevaSi saangariSgebo periodad mocemul ia Tve da aRebul i sesxiT sargebl obis vada Tvis ganmavl obaSi sul 22 dRea. Tu gaviTval iswinebT imas, rom sesxi aRebul ia 18%-iani wl iuri ganakveTiT, Cveni magal iTisaTvis sesxis xarj i iqneba:

$30000 * 18\% / 365 * 22 = 325$ l ari.

Sesabamisad, samuSao furcel is koreqtirebis svetSi damatebiTad Caiwereba saprocento xarj is angariSiebi, angariSi #8210 da gadasaxdel i procenti, angariSi #3410, Tanxis debetisa da kreditis miTiTebiT.

3) koreqtirebul i sacdel i bal ansi;

koreqtirebul i sacdel i bal ansis mosamzadebl ad, samuSao furcl is 7-8 svetSi Seitaneba ukve koreqtirebul i monacemebi, sacdel i bal ansis

monacemebs damatebul i an gamokl ebul i koreqtirebis Tanxa. amis Semdeg Sej amdeba koreqtirebul i sacdel i bal ansis debetis da kreditis mxareebi. miRebul i j amebi tol i unda iyos.

samuSao furcl idan makoreqtirebel i gatarebebi gadagvaqvs mTavar Jurnal Si da Semdeg mTavri wignis angariSebze.

mTavari Jurnal i - Sps `servisis- magal iTze, (gagrZel eba)

a) koreqtirebebi

#	Tari Ri	angariSis dasaxel eba	mini Sneba gatarebaze	Tanxa	
				debeti	Ekrediti 0 E
1	30.09.2008	saprocento xarj i	8210	325	
		gadasaxdel i procenti	3410		325
2	30.09.2008	dazRvevis xarj i	7435	125	
		winaswar gadaxdil i dazRveva	1730		125
3	30.09.2008	cvaTa da amortizaciis xarj i	7455	742	
		saofise avej is amortizacia	2270		75
		Semobis cveTa	2230		667
		j ami		1192	1192

koreqtirebebi mTavar wignSi: *)

sadazRvevo xarj i

angari Si

7435

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredit i	naSTi
30.09	winaswar gadaxada(1500/12*1=125)	mTavari J1	125		125

winaswar gadaxdil i dazRveva

angari Si

1730

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredit i	naSTi
8,09	gadaxdil ia banki T	mTavari J1	1500		<u>1500</u>
30.09	sadazRveo xarj i	mTavari J1		125	<u>1375</u>

gadasaxdel i procenti

angari Si # 3410

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	saprocento xarj i	mTavari J1	325		325

saprocento xarj i

angari Si # 8210

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	daricxul i procentebi	mTavari J1	325		325
			325		325

amortizaciis xarj i

angari Si # 7455

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	dagrovil i avej is cveTa	mTavari J1	75		75
	Senobis dagrovil i cveTa		667		667
			742		742

saofise avej is amortizacia

angari Si # 2270

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	cveTis xarj i	mTavari J1		75	75
				75	75

Senobis amortizacia

angari Si # 2230

Tari Ri	Sinaarsi	mini Sneba	debeti	kredi ti	naSTi
30,09	cveTis xarj i	mTavari J1		667	667
				667	667

4) finansuri angariSgebis momzadeba

saaRricxvo cikli is yvel aze mniSvel ovani etapia, merve etapi, finansuri angariSgebis momzadeba. angariSgebis mosamzadebl ad koreqtirebuli sacdeli balansis naSTebi ganawil deba mogeba-zaral isa da sabal anso uwyiss Soris. koreqtirebuli sacdeli balansis cxrilidan balansis uwyisSi sveti 11-12 gadaitaneba aqtivebi, val debul ebebi, mfl obel Ta kapitali, anal ogiurad mogeba - zaral is 9-10 svetSi Semosavl ebis da xarjebis muxl ebi.

mogebis, Tu mogeba-zaral is uwyisSi kreditis mxare metia debetis mxareze, an zaral is, Tu debetis mxare metia kreditis mxareze, miRebis Semdeg mogeba Caiwereba mogeba -zaral is uwyis (sv 10) debetSi, zarali kreditSi raTa gaTanabrdes 9-10 svetebis jami, ris Semdegac miRebuli Sedegi gadaitaneba balansis uwyisSi.

Cveni magal iTis Sps `servisi- samuSao furcel Si mogeba - zaral is uwyisSi miviReT kreditis jami metoba debetis jamze 4308 l ariT, rac niSnavs mogebas da romelic balansSi (sv 12) cal ke muxl ad unda Caiweros.

Sps `servisi-

s a m u S a o f u r c e l i

2008 wl is 30 seqtembris mdgomareobiT

#	AangariSebis dasaxel eba	sacdeli balansi		koreqtirebebi		Kkoreqtirebu li sac.balansi		Mmogeba- zarali		balansi	
		Ddebe ti	kredi ti	Ddebeti	kredit i	Ddebe ti	kredi ti	Ddebe ti	kredi ti	Ddebe ti	kredi ti
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1210	fuli bankSi	2500				2500				2500	
1410	moTxovnebi miw.	5100				5100				5100	
1480	momwodebl ebze gadax-dili avansebi	2500				2500				2500	
1610	saqoneli	15700				15700				15700	
1730	winaswar gadaxdili dazRveva	1500			1)125	1375				1375	

2130	Senobebi	100000				100000				100000	
2170	saofise avej i	4500				4500				4500	
3110	mowodebi dan da moms. war moqni l i val debul ebebi		94300				94300				94300
3210	mokl eva di ani sesxebi		30000				30000				30000
5150	sawesde bo kapi tal i		2000				2000				2000
6110	Semosaval i		55100				55100		55100		
7210	gayi dul i/SeZeni l i saqonel i	45300				45300		45300			
7410	Sromis anazRaureba	3000				3000		3000			
7420	saij aro qira	1000				1000		1000			
7430	el . energi is xarj i	300				300		300			
j ami		181400	181400								
8210	saprocento xarj i			2)325		325		325			
3410	gadasaxdel i procenti				2)325		325				325
7435	dazRvevis xarj i			1)125		125		125			
7455	amortizaci is xarj i			3)742		742		742			
2270	saofise avej is cveTa				3)75		75				75
2230	Senobis cveTa				3)667		667				667
j ami				1192	1192	182457	182457	50792	55100		
5330	mogeba							4308			4308
j ami								55100	55100	131675	131675

5) daxurvis gatarebebis asaxva da gadatana Jurnal Si

daskvniT etapze buRal teri Sesabamisi gatarebebiT axdens droebiTi angariSebis ganul ebas, radgan maT ukve mi iRes monawil eoba mogebis formirebaSi. am proceduras daxurvis gatarebebs uwodeben. daxurvis operaciebis Sesaxeb mTavar Jurnal Si srul deba Sesabamisi Canaweri.

mTavari Jurnal i -s Sps `servisis- magal iTze

b) daxurvis operaciebi

#	Tari Ri	angari Sis dasaxel eba	mini Sneba gatar ebaze	Tanxa	
				debeti	Ekrediti 0 E
1	30.09.2008	mogeba- zaral i	5330	50792	
		gayidul i/SeZenil i saqonel i	7210		45300
		Sromis anazRaureba	7410		3000
		ij aris xarj i	7420		1000
		el eqtroenergiis xarj i	7430		300.
		dazRvevis xarj i	7435		125
		amortizaciis xarj i	7455		742
		saprocento xarj i	8210		325
2	30.09.2008	Semosaval i	6110	55100	
		mogeba- zaral i	5330		55100
		j ami		105892	105892

mudmivi, sabal anso angari Sebis daxurva ar xdeba, maTze arsebul i naSTebi gadaitaneba bal ansSi.

daxurvis operaciebisa da saJurnal o Canawerebis Semdeg kompaniis angariSebi momzadebul ia axal i saaRricxvo cikli isTvis.

kiTxvebi TviT Semowmebis aTvis:

1. CamoTval eT saaRricxvo cikli is etapebi;
2. ra dokuments warmoadgens `samuSao furcel i-?
3. risTvis viyenebT Jurnal s?
4. ra saxis informacias av saxavT mTavar wignSi?
5. ra aris MmTavari wigni?
6. rod is da ra mizni T gamoiyeneba daxurvis operaciebi?

auditis safuZvl ebi

am TavSi ganxil ul ia Semdegi sakiTxebi:

- auditis arsi;
 - finansuri angariSgebis auditis mizani da ZiriTadi principebi;
 - auditis saxeebi;
 - auditorul i saqmianobis regul ireba da auditis standartebi;
-

1. auditis arsi

auditis profesias didi xnis istoria aqvs. pirvel i damoukidebel i auditorebi j er kidev me-19-e saukuneSi gamoCndnen evropis saaqcio sazogadoebebSi. sityva `auditi~ iTargmneba rogorc `mas esmis~, `romel sac esmis~.

auditis profesiis warmoqmna ganapiroba sawarmos uSual o xel mZRvanel Ta (menej erebi) da mesakuTreTa interesebis gayofam. aqcionerebs surdaT darwmunebul i yofil iyvnen, rom administraciis mier warmodgenil i angariSebi srul ad da patiosnad asaxaven sawarmos real ur finansur mdgomareobas. finansuri informaciis sisworis Semowmebis mizniT iwvevdnen iseT adaminebs roml ebsac endobodnen. mTavari moTxovna iyo maTi patiosneba da damoukidebl oba. buRal trul i aRricxvis codnas Tavdapirvel ad ar eqceoda saTanado yuradReba, magram SemdgomSi aucil ebel pirobad iqca auditoris maRal i profesiul i done.

auditoriul i saqmianoba aris aucil ebel i el ementi sabazro ekonomikis pirobebSi qveynis finansuri kontrol is sistemaSi. auditis cneba bevrad ufro farToa, vidre revizia da kontrol i. auditu uzrunvel yofs ara marto finansuri maCvenebl ebis Semowmebas, aramed, rac Zal zed mniSvnel ovania, sameurneo saqmianobis optimizaciisaTvis winadadebebis SemuSavebas, xarj ebis racional izaciisa da mogebis gazrdis mizniT. Taviseburad auditu SeiZl eba ganisazRvros rogorc biznesis eqpertiza. auditorul i saqmianoba garda Semowmebis moicavs sxvadasxva momsaxurebis gawevas, rogoricaa:

1. sxvadasxva sawarmoebisa da organizaciebis buRal trul i aRricxvis warmoeba;

2. buRal trul i aRricxvis aRdgena;
3. buRal trul i (finansuri) angariSgebis Sedgena;
4. buRal trul i (finansuri) angariSgebis da sagadasaxado dekl araciebis dacva saxel mwifo sagadasaxado inspeqciaSi;
5. aRricxvis warmoebis gaumj obeseba;
6. finansuri anal izis Catareba;
7. sakonsul tacio momsaxureba;
8. seminarebis Catareba, sawarmoebis da organizaciebis sabuRal tro personal is kval ifikaciis amaRI eba;
9. buRal trul i aRricxvis, gadasaxadebiT dabegvris, anal izis, auditis Sesaxeb meToduri damxmare saxel mZRvanel oebis gamocema;
10. buRal trul i aRricxvis avtomatizacia.

Auditorul saqmianobaSi gansazRvrul ia ramodenime wesi, romelic damoukidebel i auditorebis saqmianobas exeba. esenia:

- sameurneo subieqtis mier auditoris (auditorul i firmis) Tavisufal i arCeva;
- saxel Sekrul ebo urTierToba auditorsa da kl ients Soris, romelic ufl ebas aZl evs auditoris iyos damoukidebel i, TviTon amoircios Tavisi kl ienti da ara saxel mwifos romel ime organos miTiTebiT;
- auditorul i daskvnis gacemaze uaris Tqma gamovl enil i nakl ovanebebis aRmofxvramde;
- auditorul i Semowmebis Sesazl ebl oba kl ientTan naTesauri an saqmiani urTierTobis SemTxvevaSi;
- auditorebisa da auditorul i firmebis sameurneo, komerciul i da safinanso saqmianobis akrZal va, Tu aseTi saqmianoba ewinaaRmdegeba kanoniT dadgenil normebs.

auditis Catarebis ZiriTadi etapebia:

1. auditis mocul obis gansazRvra. auditoris sakmao warmodgena unda hqondes Sesamowmebel i obieqtis safinanso-sameurneo saqmianobaze, raTa adeqvaturad dagegmos Semowmeba da mi iRos monacemebi obieqturi auditorul i daskvnisaTvis.

2. auditis dagegmva. auditis Catarebis dagegmva unda moxdes Sesamowmebel i sawarmos winaswari anal izis safuZvel ze. aucil ebel ia ganisazRvros procedurebi, roml ebic gamoiyeneba Semowmebis procesSi, agreTve sxva auditorebis, eqspertebis da damxmare personal is mowvevis mizanSewonil oba.
3. buRal trul i aRricxvis sistemisa da Sida kontrol is Sefaseba. aseTi Sefasebis safuZvel ze ganisazRvrebis auditorul i rocedurebis Sinaarsi, masStabi da raodenoba.
4. auditorul i mtkicebani (auditis monacemebi). Semowmebis msvl el obisas auditori agrovebs mtkicebebs imis Sesaxeb, rom safinanso angariSebi Sedgenil ia moqmedi kanonmdebl obis Sesabamisad.
5. auditorul i dokumentacia. auditorul i mtkicebani (auditis monacemebi) unda iyos dokumentirebul i. aucil ebl obis SemTxvevaSi auditors SeuZl ia Seadginos samuSao dokumentebi (uwyisebi, sqemebi da a.S.). auditorul i dokumentacia aris auditoris sakuTreba, iq arsebul i informacia konfidencial uria da misi gamoyeneba an gamoqveyneba kl ientis Tanxmobis gareSe dauSvebel ia.
6. auditorul i daskvna da auditorul i angariSi. auditorul i Semowmebis Sedegad auditori gascems auditorul daskvnas da konfedencial ur angariSs, romel ic gansazRvravs safinanso angariSis utyuarobis dones, mis Sesabamisobas kanonmdebl obasTan da normatiul aqtebTan.

2. finansuri angariSgebis auditis mizani da zogadi principebi

finansuri angariSgebis auditis ZiriTadi mizania – garkveul i periodis ganmavl obaSi sawarmos saqminobis finansuri Sedegebis, misi aqtivebis, val debul ebebisa da sakuTari kapital is angariSgebaSi srul ad da zustad asaxvis obieqturi Sefaseba; sawarmoSi moqmedi saaRricxvo politikis kanonmdebl obasTan da saerTaSoriso standartebTan SesabamisobaSi moyvana.

kl ientis moTxovnis Sesabamisad audits, ZiriTadi mizanTan erTad, SeiZl eba sxva moTxovnebic wauyenon: finansuri resursebis ukeT gamoyenebis mizniT rezervebis gamovl ineba, gadasaxadebis gamoangariSebis anal izi,

sawarmos finansuri mdgomareobis gaumj obesebis mizniT RonisZiebebis SemuSaveba, xarjebis da Semosavl ebis optimizacia.

auditorul i saqmianobis ZiriTadi moTxovnaa auditorul i daskvnis momzadebis procesSi Seamowmos:

1. sawarmoSi miRebul i saaRricxvo politikis Sesrul eba;
2. Semosavl ebis da xarjebis saangariSgebo periodisaTvis mikuTvnebis siswore;
3. mimdinare xarjebis da kapital uri dabandebebis aRricxva
4. aris Tu ara asaxul i yvel a aqtivi da pasivi;
5. ramdenad sworadaa Sefasebul i da uSecdomod gaTvl il i yvel a monacemi;
6. ramdenad misaRebia angariSgeba, gamoyenebul ia Tu ara yvel a dokumenti, pasuxobs Tu ara wayenebul moTxovnebs da xom ar Seicavs urTierTsawinaaRmdego informacias.

Oobieqturi auditorul i Sefasebis mizniT auditma unda imoqmedos Semdegi principiT da midgomiT:

- 1) Semowmebis Catarebisas damoukidebl oba da obieqturoba;
- 2) konfidencial uroba;
- 3) auditoris profesional izmi, kompetenturoba da patiosneba;
- 4) statistikis da ekonomikuri anal izis meTodebis gamoyeneba;
- 5) axal i sainformacio teqnol ogiebis gamoyeneba;
- 6) auditorul i Semowmebis monacemebis Sesabamisad racional uri gadawyvetil ebis miRebis unari;
- 7) keTil ganwyoba da l oial uroba kl ientebis mimarT;
- 8) auditoris pasuxismgebl oba misi rekomendaciebis da daskvnebis Sedegebze;

damoukidebl oba – auditori ar aris saxel mwifo dawesebul ebis TanamSromeli, ar eqvemdebareba makontrol ebel organoebis.

obieqturoba – uzrunvel yofil ia auditoris maRal i profesiul i momzadebiT, didi praqtikul i gamocdil ebiT, axal i meToduri literaturis codniT.

konfidencial uroba – auditorma ar unda gaamJRavnos informacia mis mier Semowmebul i obieqtis Sesaxeb. gamJRavnebis SemTxvevaSi auditori pasuxs agebs.

auditors unda gaaCndes profesiul i kvalifikacia, iyenebdes statistikis da analizis meTodebs, gamoTvl iT teqnikas. auditorul i Semowmebis monacemebis safuZvel ze auditori iRebs aucil ebel racional ur gadawyvetil ebebs, roml ebic exmareba kl ients buRal trul i aRricxvis warmoebis organizaciaSi. auditori pasuxismgebel ia Tavis auditorul daskvnaze.

Auditorul i saqmianobis procesSi saval debul oa auditma gaiTval iswinos Semdegi moTxovnebi:

- auditis saerTaSoriso standartebi (ass);
- sakanonmdebl o da maregul irebel i aqtebi;
- auditorul i garigebis pirobebi da warsadgeni angariSi moTxovnebi;
- sameurneo subieqtis saqmianobis Taviseburebebi;
- sameurneo subieqtis masStabi.

3. auditis saxeebi

arsebobs Sida da gare auditi. Sida auditi ZiriTadad tardeba msxvil sawarmoebSi da warmoadgens mmarTvel obiTi kontrol is aucil ebel el ements.

Sida da gare auditis ZiriTadi ganmasxvavebel i niSnebi mocemul ia Semdeg cxril Si:

faqtorebi	Sida auditi	gare auditi
amocanis dasma	sawarmos xel mZRvanel obis gadawyvetil ebiT	gani sazRvreba xel Sekrul ebiT auditis Catarebaze
obieqti	Sida kontrol is sistema, Sida dokumentacia	sameurneo saqmianoba, angari Sgebam

		saqmi anobaze
mi zani	gansazRvravs sawarmos xel mZRvanel oba	gani sazRvreba knoni T: angari Sgebis utyuaroba da kanonmdebl obis dacvis dadastureba
saSual ebebi	amoi rCeva damouki debl ad	Aarsebul i auditorul i standar tebi T gani sazRvreba
saqmi anobis saxe	aRmasrul ebel i saqmi anoba	samewar meo saqmi anoba
samuSaos mi zani	xel mZRvanel obis konkretul i daval ebebis Sesrul eba	gani sazRvreba auditoris mier, miRebul i normebis da wesebis Sesabami sad
urTierTobebi	xel mZRvanel obaze damoki debul eba, daqvemdebareba	Tanabarufli ebiani partnioroba da damouki debl oba
subieqtebi	TanamSr omli ebi	damouki debl i eqsperte bi, romel Tac aqvT Sesabamisi l icenzia
kval ifikacia	xel mZRvanel obis Sexedul ebisamebr	saxel mwifos mier reglamentirebul ia
anazRaureba	xel fasis daricxva	xel Sekrul ebi T, gaweul momsaxurebaze
pasuxismgebl oba	xel mZRvanel obis winaSe daval ebis Sesrul ebaze	kl ientis da mesame pirebis winaSe kanonmdebl obi T

		gansazRvrul i
angariSval debul eba	xel mZRvanel obis winaSe	daskviTi nawil i SesaZl ebel ia saj arod gamoqveyndes. anal izuri – gadaecema kl ients
meTodebi		meTodebi SesaZl ebel ia iyos erTnairi. aris gansxvavebebi sizustesa da maStabSi.

finansuri angariSgebis auditi da special uri sakiTxebis auditi

finansuri angariSgebis auditi warmoadgens kompaniis angariSgebis Semowmebas, raTa dadgindes da dadasturdes misi Sesabamisoba buRal trul i aRricxvis miRebul kriteriუმებTan da normებTan. aseTi saxis auditi tardeba mowveul i auditorebis mier. finansuri angariSgebis auditis Sedegebi egzavneba aqcionerebs, kreditorebs, saxel mwifo regul irebis organoebs da sxv.

special uri auditi – esaa konkretul i sakiTxebis Semowmeba. ZiriTadad misi mizania daadasturos menej erebis saqmianobis kanoniereba, keTil sindisiereba da efeqturoba, sagadasaxado dekl araciebis Sedgenis siwore, special uri fondebis gamoyenebis miznobrioba da sxv.

saval debul o da nebayofl obiTi auditi

saval debul o auditis Catarebis mocul oba da wesebi reglamentirebul ia sakanonmdebl o normebiT.

nebayofl obiTi auditi tardeba firmis iniciativiT mowveul i auditis mier da auditis xasiaTs gansazRvravs TviTon firma-kl ienti.

sawyisi (pirvel adi) da ganmeorebadi auditi

pirvel adi auditi auditis iseTi saxe, romelic konkretul i klientisaTvis pirvel ad tardeba. Ppirvel adi auditi Sromatevads xdis auditis saqmianobas, radgan audits ar gaaCnia klientis saqminobis Taviseburebis Sesaxeb informacia.

ganmeorebadi auditi auditorul i firmis mier xorciel deba regul arul ad da emyareba auditoris codnas klientis saqmianobis specifikis Sesaxeb. auditorul i firmebis saqmianobis praqtika ucvenebs ganmeorebadi auditis upiratesobas. aseTi TanamSroml oba xel sayrel ia rogorc firmisTvis, aseve auditorisaTvis. auditori wl ebis ganmavl obaSi safuZvl ianad swavl obs klientis saqmianobas da Sesabamisad misi Sefaseba da rCevebi ufro maRal kval ificiuri da sasargebl oa klientisaTvis.

saqmianobis mimarTul ebis mixedviT auditorul i saqmianoba iyofa sam saxed: 1). damadasturebel i auditi (Semowmeba da dadastureba buRal trul i dokumentebis da angariSgebis sisworis); 2). sistemur-orientirebul i auditi (auditorul i eqpertiza Sida kontrol is sistemis anal izis safuZvel ze. damtkicebul ia, rom Sida kontrol is efeqturi sistemis pirobekSi Secdomebis al baToba nakl ebia da araa saWiro detal uri Semowmebis Catareba); 3). auditi damyarebul i riskze (auditorul i saqmianobis procesSi maRal i SesaZl o riskis mqone sferoze Zal Ta koncentracia, rac saerTo jamSi Seamcirebs auditorul i saqmianobis riskis faqtors).

M auditi da revizia

marTvis mniSvnel ovani funqciaa kontrol i. arsebobs sami saxis kontrol i: saxel mwifo, sauwyebo da arasauwyebo. saxel mwifo kontrol s anxorciel ebs kontrol is pal ata da sagadasaxado organoebi. sauwyebo kontrol s – saminstroebi da uwyebebi, finansTa saminstro. auditi ganekutvneba arasauwyebo finansur kontrol s.

ekonomikuri subieqtების safinanso-sameurneo saqmianobis kontrol i xorciel deba organizaciebis auditita da reviziiT. maT Soris arsebobs msgavseba da gansxvaveba.

Mmsgavseba auditsa da revizias Soris

1. mizani – angariSgebis utyuarobis da Catarebul i operaciebis moqmed kanonmdebl obasTan Sesabamisobis Semowmeba
2. etapebi – mosamzadebel i, ZiriTadi, daskvniTi
3. informaciis wyaroebi – sadamfuZnebl o dokumentebi, saerTo krebis gadawyvetil ebebi, brZanebebi, saaRricxvo pol itika, angariSgeba, mTavari wigni, buRal trul i aRricxvis registrebi, pirvel adi dokumentebi
4. meTodebi – dokumental uri, katedral uri
5. masStabi – gl obal uri, l okal uri
6. periodul oba – wl iuri, kvartal uri
7. Sesamowmebel i ekonomikuri subiqtis saqmi anobis saxeebi
8. mocul obis xarisxi – retrospeqtiul i, perspeqtiul i
9. subieqtebi da obieqtebi – organizaciul -samarTI ebrivi da sakuTrebis formis miuxedavad.

Ggansxvaveba auditsa da reviziis Soris:

1. miznebi:
 - auditis – finansuri angariSgebis utyuarobis Sesaxeb azris gamoxatva, kl ientis daxmareba, konsul tacia
 - reviziis – Secdomebis gamovl ena maTi aRmofxvris mizniT da damnaSaveTa dasj a
2. xasiaTi:
 - auditis – samewarmeo saqmi anoba
 - reviziis – aRmasrul ebel i saqmi anoba
3. urTierTobis safuZveli:
 - auditis –xel Sekrul eba, daxmarebis mizniT.
 - reviziis – iZul ebiTi, saxel mwifo an zemdgomi organoebis miTiTebiT.
4. urTierToba kl ientTan:
 - auditis – Tanasworufl ebianoba kl ientTan urTierTobaSi, angariSgeba mis winaSe
 - reviziis – zemdgomi organos mier daniSnul i; angariSval debul ia amave organos winaSe;
5. momsaxurebis anazRaurebis principi:
 - auditis – afinancebs kl ienti

reviziis – afinancebs zemdgomi organo

6. praqtikul i miznebi:

auditis – kl ientis finansuri mdgomareobis gaumj obeseba, investorebis da kreditorebis mozidva

reviziis – aqtivebis SenarCuneba, darRvevebis gamovl ena da kanonis darRvevis SemxvevaSi, dasj a

7. Sedegebi:

auditis – auditorul i daskvna, esaa dokumenti, romel sac aqvs iuridiul i mniSvneloba yvel a iuridiul i da fizikuri pirisaTvis, saxel mwifo xel isuflebis da sasamarTlo organoebisaTvis. auditorul i daskvnis Semajamebel i nawil i, romel ic Seicavs finansuri angariSgebis utyuarobis dadasturebas Sesazl ebel ia gamoqveyndes.

reviziis – reviziis aqtar isida dokumenti, romel sic ariniSneba yvel a gamovl enil i, maT Soris umniSvnelo, darRvevebic. aqti gadaecema zemdgom da sxva organoebis.

4. auditorul i saqmianobis regul ireba da auditis standartebi

vinaidan auditorul i Semowmebis Sedegebi mraval i ekonomikuri gadawyvetilebis safuZvel ia, amitom auditi sakmaod mkacrad regul irdeba yvel a qveyanaSi.

auditorul i saqmianobis saxel mwifo regul ireba gul isxmobs:

- auditorul i saqmianobis sakanonmdebl o uzrunvel yofas;
- auditorTa atestacias;
- auditorul i saqmianobis licenzierebas.

saqarTvel oSi auditorul i saqmianobis licenzierebis debul eba SemuSavebul ia `auditorul i saqmianobis Sesaxeb- 1995 wl is kanonis da `saqarTvel os parl amentTan arsebul i auditorul i saqmianobis sabWos Sesaxeb- saqarTvel os parl amentis dadgenilebiT damtkicebul i debul ebis Sesabamisad.

saqarTvel os teritoriaze damoukidebel auditorebsa da auditor organizaciebs auditorul i saqmianobis ufl eba eZl evaT mxol od licenziis miRebis Semdeg.

I licenziabi gaicema 1-dan 3 wl amde vadiT, Semdegi saxis saqmi anobi saTvis:

- a) sabanko auditi;
- b) sadazRvevo organizaciebis auditi;
- c) sabirJo, saxel mwifo special uri fondebisa da sainvesticio institutebis auditi;
- d) zogadi auditi (sxva ekonomikuri subieqtebis auditi).

auditis Catarebis ufl ebis mosapovebl ad saqarTvel os parl amentTan arsebul i auditorul i saqmi anobis sabWos kol egiis mier damtkicebul i saatestacio komisia atarebs atestacias, im pirTaTvis romel Tac surT ganaxorciel on auditorul i saqmi anoba damoukidebl ad an auditorul i firmis meSveobiT.

atestaciaze daiSvebian pirebi, romel Tac aqvT ekonomikuri an iuridiul i ganaTleba da auditorul i firmis special istad, buRal trad, ekonomistad, revizorad, iuristad, sawarmos xel mZRvanel ad, ekonomikuri profil is mecnier-muSakad an pedagogad muSaobis xuTi wl is staJi mainc.

auditorul i standartebi aregul ireben erTian sabaziso moTxovnebs, roml ebic uzrunvel yofen auditorul i Semowmebis Sedegebis garkveul doneb. standartebi gansazRvavs auditis Catarebis saerTo midgomas, auditorul i Semowmebis masStabs, auditorTa angariSebis saxeebs, meTodol ogiis sakiTxebs da a.S.

standartebis mniSvnel oba mdgomareobs imaSi, rom isini:

- uzrunvel yofs auditorul i Semowmebis maRal xarixs;
- xel s uwyoben auditorul i praqtikaSi mecnierebis axal i miRwevebis danergvas;
- exmareba am profesiis sazogadoebriv imijs;
- exmareba auditoris kl ientTan mol aparakebis warmoebaSi;
- uzrunvel yofs auditorul i saqmi anobis procesSi cal keul i el ementebis kavSirs.

Cvenma saxel mwifom erovnul standartebad miiRo da aRiara rogorc buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebi (bass), aseve auditis saerTaSoriso standartebi (ass).

buRal terTa saerTaSoriso federacia (IFAC) Seiqmna 1977 wel s. misi mizania harmonizebul i standartebiT msofli o masStabiT ganaviTaros da

prestijul i gaxados buRal trul i aRricxva. masSi 103 qveynis 142 wevri organizaciaa warmodgenil i, romelic 2 milion buRal ters aertianebs. bsf=s namdvil i wevroba avtomaturad gul isxmobs buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis komitetis (bassk) wevrobasac. buRal terTa saerTaSoriso federaciam Seqmna auditis saerTaSoriso praqtikis komiteti (IAPC), auditisa da masTan dakavSirebul i momsaxurebis Sesaxeb standartebisa da debul ebebis dasamuSavebl ad da gamosacemad. standartebisa da debul ebebis gamoqveynebam gaaumj obesa auditisa da masTan dakavSirebul i momsaxurebis Sedegebis Sesadarisobis xarisxi msopl ioSi. auditis saerTaSoriso praqtikis komiteti bsf-s sabWos mudmivmoqmedi komitetia.

komiteti gamoscems:

- auditis saerTaSoriso standartebis;
- auditis saerTaSoriso standartebis danergvasTan dakavSirebul rekomendaciebs;
- xel s uwyobs, rom komitetis mier miRebul i oficial uri teqniki dokumentebi gamoyenebul i iqnes erovnul i standartebisa da rekomendaciebis miRebisa da saxel mwifoTa Soris saerTaSoriso saqmianobis dasayrden avtoritetul pirvel wyarod;
- xel s uwyobs sakanonmdebl o organoebisa da fasiანი qaral debis birJebisaTvis auditis saerTaSoriso standartebis damtkicebas;
- xel s uwyobs msopl io masStabiT konsul taciebis Catarebas am sferos praqtikosebTan, momxmarebl ebTan da regul irebaze pasuxismgebel pirebTan standartebis ganaxl ebis mizniT.

auditis saerTaSoriso standartebi gamoiyeneba finansuri angariS-gebis auditis dros. auditis saerTaSoriso standartebSi mocemul ia ZiriTadi principebi da aucil ebel i procedurebi, agreTve masTan dakavSirebul i miTitebebi da axsna-ganmartebebi, sxvadasxva masal is saxiT.

auditis saerTaSoriso standartebi Targmnil ia bsf-s 1999 wl is cnobaridan – oficial uri teqniki dokumentebi. qarTul i teqsti ingl isurenovani gamocemis identuria.

auditis saerTaSoriso standartebSi Sesul ia informacia bsf-s Sesaxeb, kerZod, sabWos politikis dadgenil ebebi: `auditisa da masTan

dakavSirebuli momsaxurebis xarixis uzrunvel yofa~, `profesiuli buRal truli aRricxvis kvalifikaciis aRiareba~, `momsaxurebit vaWrobis Sesaxeb generaluri Setanxmeba~ Ziritadi debulebi, `profesional buRal terTa eTikis kodeqsi~ da auditis saerTasoris standartebi.

auditis saerTasoris praqtikis debulebi 10 jgufad aris dayofili, romlebsic Sedis auditis saerTasoris 56 standarti, 2005 wl is mdgomareobit, da `profesional buRal terTa eTikis kodeqsi~.

kiTxvebi TviTsemowmebisatvis

1. ras warmoadgens auditi?
2. ra aris auditoruli saqmianobis mizani?
3. ra Tvisebebi unda axasiaTebdes auditoris?
4. auditis ra saxeebi arsebobs?
5. ra gansxvavebaa auditsa da revizias Soris?

buRal trul i aRricxvis angariSTa gegma

	1000 mimdinare aqtivebi
	1100 naRdi ful i sal aroSi
1100	naRdi ful i erovnul val utaSi
1120	naRdi ful i ucxour val utaSi
	1200 ful i sabanko angariSze
1210	erovnul i val uta rezident bankSi
1220	ucxouri val uta rezident bankSi
1230	ucxouri val uta ararezident bankSi
1290	ful i sxva sabanko angariSebze
	1300 mokl evadiani investiciebi
1310	mokl evadiani investiciebi sawarmoTa fasian qaRal debSi
1320	mokl evadiani investiciebi saxel mwifo fasian qaRal debSi
1330	grZel vadiani investiciebis mimdinare nawil i
1390	sxva mokl evadiani investiciebi
	1400 mokl evadiani moTxovnebi
1410	moTxovnebi miwodebidan da momsaxurebidan
1415	saeWvo moTxovnebis koreqtireba
1420	moTxovnebi mekavSire sawarmoebis mimarT
1430	moTxovnebi sawarmos personal is mimarT
1440	moTxovnebi xel mZRvanel obisa da sameTval yureo organoebis wevrTa mimarT
1450	moTxovnebi partniorebze gacemul i sesxid
1460	kapiTal is Sevsebaze partniorebis grZel vadiani moTxovnebis mimdinare nawil i
1470	grZel vadiani moTxovnebis mimdinare nawil i
1480	mimwodebl ebze gadaxdil i avansebi
1490	sxva mokl evadiani moTxovnebi
	1500 mokl evadiani saTamasuqo moTxovnebi
1510	miRebul i mokl evadiani Tamasuqebi
1520	miRebul i grZel vadiani Tamasuqebis mimdinare nawil i
	1600 sasaqonl o-material uri maragi
1610	saqonel i
1620	nedl eul i da masal ebi
1630	daumTavrebel i warmoeba
1640	mza produqcia
1690	sxva sasaqonl o-material uri maragi
	1700 winaswar gaweul i xarj ebi
1710	winaswar anazRaurebul i momsaxureba
1720	winaswar gadaxdil i saij aro qira
1790	sxva winaswar gaweul i xarj ebi
	1800 daricxul i moTxovnebi
1810	mi saRebi dividendebi
1820	mi saRebi procentebi
1890	sxva daricxul i moTxovnebi
	1900 sxva mimdinare aqtivebi
1900	sxva mimdinare aqtivebi
	2000 grZel vadiani aqtivebi
	2100 ZiriTadi saSual ebebi
2110	mi wi s nakveTebi
2120	daumTavrebel i mSenebl oba
2130	Senobebi
2140	nagebobebi
2150	manqana-danadgarebi
2160	ofisis aRWurvil oba
2170	avej i da sxva inventari
2180	satransporto saSual ebebi

2190	ij ariT aRebul i qonebis keTil mowyoba
	2200 ZiriTadi saSual ebebis cveTa
2230	Senobebis cveTa
2240	nagebobebis cveTa
2250	manqana-danadgarebis cveTa
2260	ofisis aRWurvil obis cveTa
2270	avej isa da sxva inventaris cveTa
2280	satransporto saSual ebebis cveTa
2290	ij ariT aRebul i qonebis keTil mowyobis cveTa
	2300 grZel vadiani moTxovnebi
2310	miRebul i grZel vadiani Tamasuqebi
2320	finansur ij arasTan dakavSirebul i moTxovnebi
2330	moTxovnebi sawesdebo kapital is Sevsebaze
2340	gadavadebul i sagadasaxado aqtivi
2390	sxva grZel vadiani moTxovnebi
	2400 grZel vadiani investiciebi
2410	grZel vadiani investiciebi sawarmoTa fasian qaRal debSi
2420	grZel vadiani investiciebi saxel mwifo fasian qaRal debSi
2430	monawil eoba sxva sazogadoebaSi
2490	sxva grZel vadiani investiciebi
	2500 aramaterial uri aqtivebi
2510	l icenziebi
2520	koncesiebi
2530	patentebi
2543	gudvil i
2590	sxva aramaterial uri aqtivebi
	2600 aramaterial uri aqtivebis amortizacia
2610	l icenziebis amortizacia
2620	koncesiebis amortizacia
2630	patentebis amortizacia
2640	gudvil is amortizacia
2690	sxva aramaterial uri aqtivebis amortizacia
	3000 val debul ebebi
	3100 mimdinare val debul ebebi
3110	miwodebi dan da momsaxurebi dan warmoqmnil i val debul ebebi
3120	miRebul i avansebi
3130	gadasaxdel i xel fasebi
3140	roial ti
3150	sakomisio gadasaxdel ebi
3160	val debul ebebi sawarmos perxonal is winaSe
3170	val debul ebebi mekavSi re sawarmoebis winaSe
3190	sxva mokl evadiani val debul ebebi
	3200 mokl evadiani sesxebi
3210	mokl evadiani sesxebi
3220	sesxebi partnoriebi sagan
3230	grZel vadiani sesxebis mimdinare nawil i
	3300 sagadasaxado val debul ebebi
3310	gadasaxdel i mogebis gadasaxadi
3320	gadasaxdel i saSemosavl o gadasaxadi
3330	gadasaxdel i dRg
3340	gadaxdil i dRg
3350	gadasaxdel i aqci zi
3360	gadaxdil i aqci zi
3370	social uri gadasaxadi
3380	sxva sagadasaxado val debul ebebi
	3400 daricxul i val debul ebebi
3410	gadasaxdel i procentebi
3420	gadasaxdel i dividendebi
3430	val debul eba sagarantio momsaxurebaze

3490	sxva daricxul i val debul ebebi
	4000 grZel vadiani val debul ebebi
	4100 grZel vadiani sasesxo val debul ebebi
4110	gasanaRdebel i obl igaciebi
4120	gasanaRdebel i Tamasuqebi
4130	val debul ebebi finansur ij araze
4140	grZel vadiani sesxebi
4190	sxva grZel vadiani sasesxo val debul ebebi
	4200 gadavadebul i gadasaxadebi da sxva grZel vadiani val debul ebebi
4210	gadavadebul i mogebis gadasaxadi
4220	sxva grZel vadiani val debul ebebi
	4300 anaricxebi
4310	sapensio uzrunvel yofis anaricxebi
4320	sxva anaricxebi
	4400 gadavadebul i Semosaval i
4410	gadavadebul i Semosaval i
	5000 sakuiTari kapital i
	5100 sawesdebo kapital i
5110	Cveul ebrivi aqciebi
5120	privilegierebul i aqciebi
5130	gamosyodul i sakuTari aqciebi
5140	saemisio kapital i
5150	sawesdebo kapital i Sps-Si
	5200 partniorTa kapital i (SezRudul i qonebrivi pasuxismgebl obis armqone sazogadoebaSi)
5210	partniorTa kapital i
	5300 mogeba-zaral i
5310	gaunawil ebel i mogeba
5320	daufaravi zaral i
5330	saangariSgebo periodis mogeba-zaral i
	5400 rezervebi da dafinanseba
5410	sarezervo kapital i
5420	ZiriTadi saSual ebebis gadafasebis rezervi
5430	investiciebis gadafasebis rezervi
5490	sxva rezervebi da dafinanseba
	6000 saoperacio Semosavl ebi
	6100 saoperacio Semosavl ebi
6110	Semosaval i realizaciidan
6120	gayidul i dabruneba da fasdaTmoba
6190	sxva saoperacio Semosavl ebi
	7000 saoperacio xarj ebi
	7100 real izebul i produqciis TviTRirebul eba (produqciis mwarmoebel da mimsaxurebis sferos sawarmoebi saTvis)
7110	ZiriTadi masal ebis danaxarj ebi / SeZena
7120	pirdapiri xel fasi
7130	social uri danaricxebi pirdapir xel fasze
7140	damxmare masal ebis danaxarj ebi / SeZena
7150	arapirdapiri xel fasi
7160	social uri danaricxebi arapirdapir xel fasze
7170	cveTa da amortizacia
7180	remontis xarj ebi
7185	sasaqonl o-material uri maragis koreqtireba
7190	sxva saoperacio xarj ebi
	7200 real izebul i saqonl is TviTRirebul eba (savaWro sawarmoebi saTvis)
7210	gayidul i / SeZenil i saqonel i
7220	SeZenil i saqonl is ukan dabruneba da fasdaTmoba
7290	sasaqonl o-material uri maragis koreqtireba
	7300 miwodebis xarj ebi

7310	reklamis xarjebi
7320	Sromis anazRaureba da sakomisiogasamrjelo
7330	Sromis anazRaurebaze danaricxebi
7340	transportirebisa da Senaxvis xarjebi
7390	miwodebissxva xarjebi
	7400 saerTo da administraciuli xarjebi
7410	Sromis anazRaureba
7415	socialuri danaxarjebi
7420	saijaroqira
7425	saofiseinventaris Senaxvis xarji
7430	komunikaciis xarjebi
7435	dazRveva
7440	remonti
7445	kompiuteris xarjebi
7450	sakonsultacio xarjebi
7455	cveTa da amortizacia
7460	saeWvo moTxovnebtan dakavSirebuli xarjebi
7465	sxvasagadasaxado xarji
7490	sxvasaerTo xarjebi
	8000 arasaoperacio Semosavl ebi da xarjebi
	8100 arasaoperacio Semosavl ebi
8110	saprocento Semosavl ebi
8120	dividendebi
8130	arasaoperacio mogeba
8190	sxva arasaoperacio Semosavl ebi
	8200 arasaoperacio xarjebi
8210	saprocento xarjebi
8220	arasaoperacio zarali
8290	sxva arasaoperacio xarjebi
	9000 gansakuTrebuli Semosavl ebi da xarjebi
	9100 gansakuTrebuli Semosavl ebi da xarjebi
9110	gansakuTrebuli Semosavl ebi
9120	gansakuTrebuli xarjebi
	9200 sxva xarjebi
9210	saaRricxvo mogebis gadasaxadi

I i t e r a t u r a

1. ვილიამსონი დ. მენეჯერული აკრძის ხელსეობის პროგრამის მასალები (სემინარის მასალები). თბილისი , 2001.
2. ბურალტული აკრძვა. ა.ხორავა, ნ.კვათაშიზე, ნ.სრესელი, ჯ.გოგრიშანი. თბ. 2002.
3. ბურალტული აკრძის საფუძვლები. ე.ხარაბაზე. თბილისი, 2002.
4. ფინანსური აკრძვა (ბას მისედვიტ) რ.ჯაშია. თბილისი. 2000.
5. ფინანსური ანგარიშების საერთაშორისო სტანდარტები (ფას) 2007. ბას და ინტერპრეტაციების კათვლიტ 2007 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით.
6. მენეჯერული ინფორმაცია. ი.ბოშორიშვილი, ნ.ბებიაშვილი. თბილისი, 2002.
7. Качалин В.В. Финансовый учёт и отчетность в соответствии со стандартами GAAP. М.: Дело ,1998.
8. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами. Пер. с англ. Под ред. И.И. Елисеева М.: «Финансы и статистика», 2000.
9. Ковалев В.В. Финансовый анализ . Москва : «Финансы и статистика», 1997.
10. Financial Analysis. Rees, B. Prentice Hall International 1995.
11. Financial Accounting for Non-specialists. Atrill, P.; McLaney, E.; Prentice Hall Europe 1999.
12. Hermanson, R., Edwards, G Accounting Principles. Fifth ed. IRWIN Boston. 1992.
13. Pauline Weetman, Financial and Management Accounting. London. 1996.
14. Б. Нидлз, Х Андерсон, Д. Колдуэлл. Принципы бухгалтерского учета. М. "Финансы и статистика", 2003 .

s a r ო ე ვ ი

Tavi 1. buRal trul i aRricxva rogorc sainformacio sistema.....	3
•sameurneo aRricxvis saxeebi	3
•buRal trul i aRricxvis mniSvnel oba da mi znebi	6
•buRal trul i informaciis momxmarebl ebi	8
•buRal trul i aRricxvis saxeebi	10
•business organizaciul _samarTI ebrivi formebl	12
•buRal tris profesia.....	15
Tavi 2. buRal trul i aRricxvis koncefcia da saaRricxvo pol itika.....	19
•buRal trul i aRricxvis koncefcia.....	19
•buRal trul i aRricxvis saerTaSoriso standartebis struqturul i safuZvl ebi	22
•finansuri angariSgeba da saaRricxvo pol itika.....	25
•finansuri angariSgebis xarixobrivi maxasiaTebel ebi	28
•buRal trul i aRricxvis ZiriTadi principebl	31
Tavi 3. buRal trul i aRricxvis organizacia.....	34
•buRal trul i aRricxvis meTodi	34
•dokumentacia.....	37
•dokumentebis kl asifikacia.....	39
•saaRricxvo registrebl	47
•inventarizacia.....	51
Tavi 4. finansuri angariSgebis formebl da maTi urTierTkavSiri	55
•buRal trul i bal ansi	55
•operaciebl asaxva buRal trul bal ansSi.....	62
•mogebl-zaral is angariSgeba	69
•finansuri angariSgebis formebl urTierTkavSiri.....	74

Tavi 5. buRal trul i angariSebi, maTi kl asifikacia, angariSTa sistema.....	76
•ormagi Caweris sistema.....	76
•buRal trul i angariSebi	77
•buRal trul i angariSebis Sej ameba.....	84
•angariSTa kl asifikacia.....	91
•angariSTa gegma.....	94
Tavi 6. Semosavl ebisa da xarj ebis aRiareba.....	101
•daricxvis meTodis arsi	101
•Semosavl ebis aRiareba.....	103
•xarj ebis aRiareba.....	107
•araZiriTadi Semosavl ebi da xarj ebi	112
Tavi 7. saaRricxvo cikli is etapebi	118
•saaRricxvo cikli i	118
•sameurneo operaciebis registracia.....	123
•finansuri angariSgebis momzadeba.....	130
•damxmare registrebi	132
•samuSao furcel i.....	136
Tavi 8. auditis safuZvl ebi.....	145
•auditis arsi	145
•finansuri angariSgebis auditis mizani da ZiriTadi principebi	147
•auditis saxeebi	149
•auditorul i saqmianobis regul ireba da auditis standartebi	154
danarTi.....	158
I literatura.....	162

იბეჭდება ავტორთა მიერ წარმოდგენილი სახით

გადაეცა წარმოებას 26.02.2009. ხელმოწერილია დასაბეჭდად 16.03.2009. ქალაქის
ზომა 60X84 1/8. პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 10. ტირაჟი 100 ეგზ.

საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77

Verba volant,
scripta manent